MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA **ZELENINA**

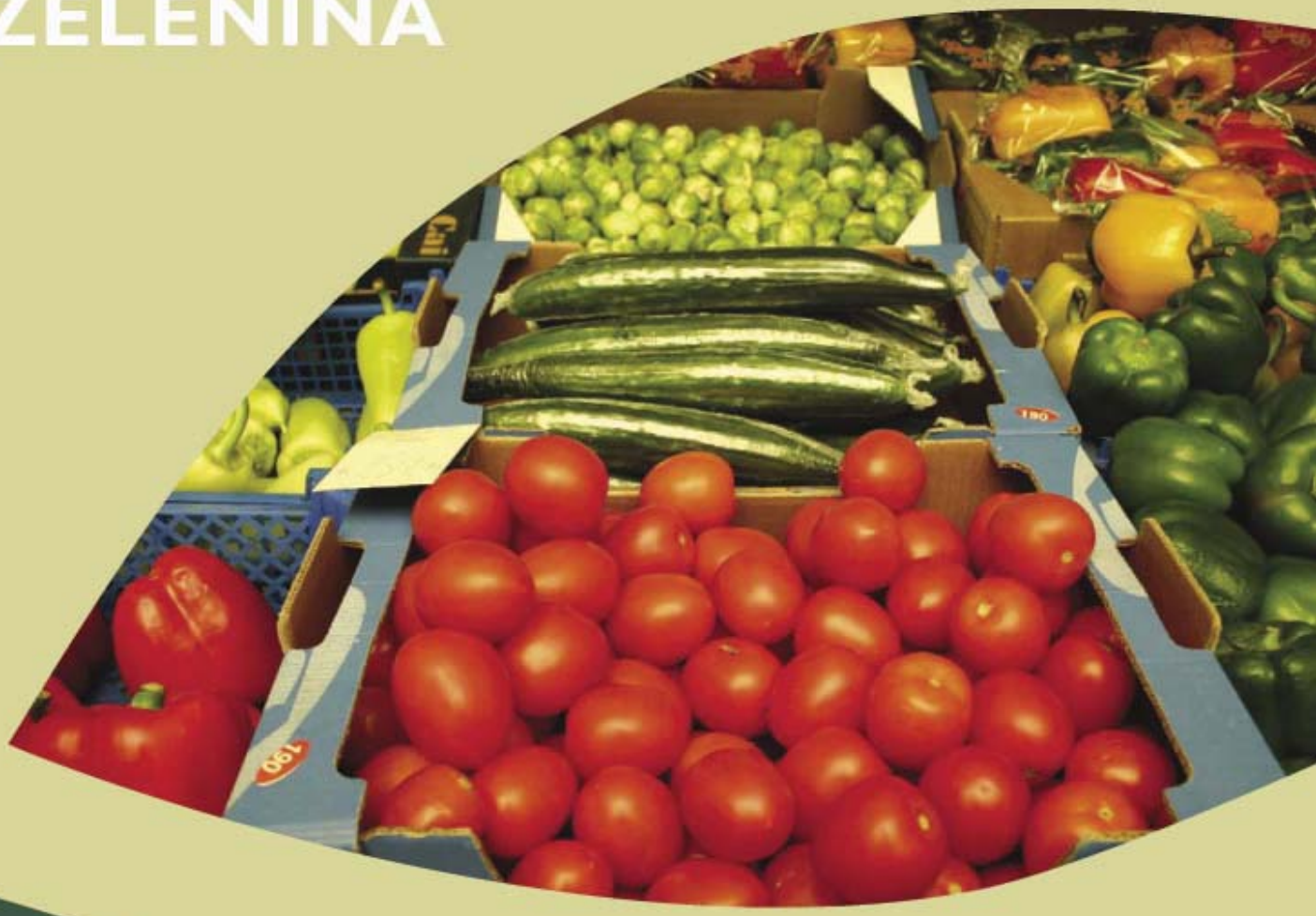

PROSINEC
2009

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ZDROJE INFORMACÍ, ZPRACOVATELÉ PODKLADŮ:

Český hydrometeorologický ústav, Praha
Český statistický úřad, Praha
Generální ředitelství cel, Praha
Ing. Ivan Jablonský, CSc., Praha
Ministerstvo financí, Praha
Ministerstvo zemědělství, Praha
Státní zemědělský intervenční fond, Praha
Státní zemědělská a potravinářská inspekce, Brno
Zelinářská unie Čech a Moravy, Olomouc
Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha
Zájmové sdružení právnických osob konzervárensko-lihovarského průmyslu, Praha
Fruit and Vegetable Markets, London
Rynek owoców i warzyw, Polsko
Situačná a výhľadová správa, VÚEPP Bratislava

Odbor rostlinných komodit MZe

Autorka:
Bc. Irena Buchtová MZe

Ředitelka odboru:
Ing. Eva Divišová MZe

Autorka touto cestou děkuje za spolupráci všem zpracovatelům podkladů.

Situační a výhledové zprávy jsou jsou pro všechny podnikatelské subjekty k dispozici na územních pracovištích Agentur pro zemědělství a venkov MZe, na pracovištích Agrární komory a v budově Ministerstva zemědělství. Dále je rovněž k dispozici na internetové adrese: http://www.mze.cz/, navigace – zemědělská výroba, publikace v oblasti, situační a výhledové zprávy.

Vydalo Ministerstvo zemědělství České republiky
Těšnov 17, 117 05 Praha 1
internet: www.mze.cz, e-mail: info@mze.cz
ISBN 978-80-7084-802-9, ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003

Tisk a distribuce TYPO – J. Jehlička, Třebichovice 9, 237 06 p. Libušín, e-mail: typo.jj@volny.cz

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA ZELENINA

PROSINEC 2009

OBSAH

Úvod 3

Souhrn 3

Zásahy státu a opatření EU u komodity zelenina 4

Světový a evropský trh 31

Pěstování zeleniny v ČR 41

Skladovací kapacity v zelinářství ČR 51

Zpracovatelský průmysl v ČR 51

Spotřeba zeleniny v ČR 56

Cenový vývoj zeleniny v ČR 58

Zahraniční obchodse zeleninou v ČR 59

Přehledy o užití zeleniny 61

Pěstování jedlých hub 62

- Světový trh s jedlými houbami 62
- Světová produkce žampiónů 63
- Produkce žampiónů v Evropě 63
- Pěstování jedlých hub v ČR 66
- Cenový vývoj žampiónů v ČR 67
- Legislativa EU vztahující se ke komoditě jedlé houby 67
- Legislativa ČR vztahující se ke komoditě jedlé houby 68
- Zahraniční obchod ČR s jedlými houbami 69

Přílohy
- č. 1 - Přehledy zahraničního obchodu ČR se zpracovanou zeleninou 72
- č. 2 - Přehledy zahraničního obchodu ČR se žampióny 76
- č. 3 - Porovnání finančního vyjádření produkce zeleniny v ČR 78
- č. 4 - Důležité kontakty 79

ÚVOD

Předkládaná zpráva navazuje na Situační a výhledovou zprávu „Zelenina“, která byla vydaná v prosinci roku 2008. Tato zpráva je rozšířena o část věnovanou sektoru pěstovaných jedlých hub.

Cílem této Situační a výhledové zprávy je informovat o situaci v sektoru zelenina a jedlých hub, dále o změnách a základních pravidlech, týkajících se společné organizace trhu u komodity zelenina.

Použité informace jsou zpracovány podle dostupných informací k měsíci říjnu 2009, není-li uvedeno jinak.

SOUHRN

Povětrnostní podmínky v průběhu roku 2008 se v ČR vyznačovaly řadou výkyvů. Po velmi mírné zimě nastoupilo brzo jaro. Průběh vegetace byl však u některých druhů zelenin negativně poznamenán velmi teplým a suchým počasím, které bylo na přelomu července a srpna vystřídáno vydatnými dešti a následně opět obdobím sucha. Tento průběh počasí způsoboval nevyrovnaný vývoj porostů, zasychání zeleniny, zpomalení růstu plodin apod. Závěr pěstitelského období byl však příznivý a ve většině případů bylo dosaženo nadprůměrných výnosů.

Výměra pro pěstování zeleniny v ČR se v roce 2008 meziročně snížila o 7,2 % na 15 366 ha, ze kterých se sklidilo 274,3 tis. t, což představuje pokles o necelá 3 % oproti roku 2007. K největšímu poklesu produkce došlo u mrkve, okurek nakládaček, petržele, rajčat a hlávkového zelí. Vyšší sklizeň byla pouze u cibule a hrachu.

Zima roku 2008/09 byla chladnější s vyšším počtem dní se sněhovou pokrývkou. Rychlý nástup jara s vysokými denními teplotami urychlil vegetaci. Květnové krupobití značně poškodilo porosty zeleniny v některých oblastech, zejména ve středních Čechách a na Znojemsku. Období sucha bylo v červenci vystřídáno chladným a srážkově velmi nadprůměrným počasím, což mělo negativní dopad především na porosty plodové zeleniny. Suché a teplé počasí vytvářelo podmínky pro mimořádný výskyt škůdců, zejména třásněnek, mšic, dřepčíků a blýskáčků.

Ceny zemědělských výrobců zeleniny (CZV) se v roce 2008 meziročně snížily u většiny sledovaných druhů, v některých případech velmi výrazně. K největšímu snížení došlo u cibule, hlávkového zelí, salátu a celeru. Výraznější zvýšení ceny nastalo pouze u česneku, papriky a petržele. Průměrné spotřebitelské ceny zeleniny se v roce 2008 v porovnání s předchozím rokem mírně snížily, a to především u cibule, celeru a rajčat. Naproti tomu výrazně vzrostla pouze spotřebitelská cena bílého hlávkového zelí a mrkve.

Průměrné CZV za období leden – říjen 2009 nedosahují výše cen roku 2008 prakticky u žádného ze sledovaných druhů. Průměrné spotřebitelské ceny se v prvních měsících roku 2009 pohybovaly u většiny zeleninových druhů ve vyšších cenových úrovních v porovnání se stejným obdobím roku 2008. Ve druhém pololetí roku 2009 však tyto ceny klesly, nejvýrazněji u cibule, mrkve, hlávkového zelí a rajčat.

Celková bilance zahraničního obchodu ČR s čerstvou zeleninou je vysoce pasivní. V roce 2008 dosáhl dovoz 531 tis. t v celkové hodnotě 7,6 mld. Kč. Ze zemí EU pocházelo 477,2 tis. t čerstvé zeleniny, což představuje 90% podíl z celkového objemu dovezené zeleniny. Nejvíce zeleniny bylo dodáno tradičně z Nizozemska (103,7 tis. t), Španělska (86,0 tis. t), Německa (73,2 tis. t), Polska (64,2 tis. t) a Itálie (41,3 tis. t).

V roce 2008 pokračoval růst vývozu a reexportu čerstvé zeleniny z ČR, který dosáhl 83,1 tis. t v hodnotě 1,2 mld. Kč, přičemž do zemí EU směřovalo 83 tis. t zeleniny. Oproti předchozímu roku se zvýšil vývoz zejména rajčat, cibule, okurek, listových salátů a papriky. Na Slovensko směřovalo 60,2 tis. t zeleniny, do Německa 8,2 tis. t, do Polska 5,0 tis. t a do Maďarska 4,8 tis. t zeleniny.

Stejně jako v zahraničním obchodě s čerstvou zeleninou dosahuje ČR dlouhodobě záporného salda i v zahraničním obchodě se zpracovanou zeleninou. Dovoz zpracované zeleniny a zeleninových výrobků v roce 2008 meziročně klesl o 4,6 % na 136,9 tis. t v hodnotě 2,7 mld. Kč. Dodávky ze zemí EU se oproti předchozímu roku snížily o 10 % na objem 108,8 tis. t a na celkovém dovozu této skupiny komodit se podílely 80 %. Mezi největší dodavatele patřilo Polsko, Slovensko, Itálie, Belgie a Maďarsko. Vývoz zpracované zeleniny a zeleninových výrobků v roce 2008 vzrostl meziročně o 7,7 % na 48,1 tis. t v hodnotě 1,1 mld. Kč, z toho do zemí EU bylo exportováno 42,9 tis. t. Největšími odběrateli bylo Slovensko, Polsko, Maďarsko a Rakousko.

ZÁSAHY STÁTU A OPATŘENÍ EU U KOMODITY ZELENINA

Do této kapitoly je zahrnuto:

1. **Regulace podnikání a obchodu uvnitř EU**
2. **Vnější obchodní politika EU**
3. **Daňová politika**
4. **Dotační politika**
5. **Významné změny a právní předpisy vztahující se k sektoru ovoce a zeleniny od roku 2008**
   - **5.1. Reforma společné organizace trhu v sektoru ovoce a zeleniny**
   - **5.2. Legislativa v rámci SOT ovoce a zeleniny**
   - **5.3. Projekt „Ovoce do škol“**
   - **5.4. Změny v předpisech EU pro kontrolu čerstvého ovoce a zeleniny**
6. **Státní zemědělský intervenční fond – opatření v rámci SOT**
7. **Právní předpisy ČR vztahující se ke komoditě zelenina**
8. **Kontrola jakosti zeleniny a zeleninových výrobků**

1. Regulace podnikání a obchodu uvnitř EU

V rámci Evropské unie, jejímž členem se od 1. 5. 2004 stala i Česká republika, nejsou pro pohyb zboží stanovena žádná cla ani kvóty. Pro dovozy zboží ze zemí, které nejsou součástí ES, platí společný celní sazebník.

Vzhledem k neexistenci hraničních kontrol a celního řízení mezi státy EU vznikla povinnost evidovat daňové a statistické údaje. Nesplnění této povinnosti je sankcionováno. Statistikou vnitřního obchodu se zabývá systém **INTRASTAT** *(informace na www.czso.cz)*.

Povinnost vykazovat data pro Intrastat v ČR se týká osob **registrovaných nebo identifikovaných v ČR k DPH.** Zpravodajskými jednotkami se tak stávají i právnické osoby, jako např. veřejnoprávní instituce, státní orgány, orgány samosprávy apod., které jsou podle zákona o DPH osobami identifikovanými k dani. Povinnost vykazovat data však nevzniká osobě, která není v ČR registrována k DPH a nemá tak povinnost podávat přiznání k DPH.

Povinnost vykazovat data vzniká také zpravodajským jednotkám, které jsou osobami registrovanými k DPH v jiném členském státě a v ČR nemají své sídlo, místo podnikání nebo provozovnu nebo i zahraniční osoby s daňovou povinností k DPH v ČR, pokud se registrovaly k DPH a DIČ jim přidělil Finanční úřad pro Prahu 1.

Vykazovat data pro Intrastat jsou povinny osoby, jejichž hodnota zboží přesáhne v období jednoho kalendářního roku osvobozující hodnotový práh 2 mil. Kč při přijetí zboží z jiné členské země EU a 4 mil. Kč při odeslání zboží do jiné země EU.

Od 1. 1. 2009 dochází k významným změnám ve vykazování zboží sledovaném v Intrastatu. Mění se mimo jiné limit hodnoty zboží odeslaného nebo přijatého z jiného členského státu od počátku roku 2009. **Práh pro vykazování v roce 2009 činí 8 mil. Kč** fakturované hodnoty **zboží odeslaného** do jiného členského státu EU **i přijatého** z jiné členské země EU, přičemž zpravodajská jednotka, která překročila osvobozující práh v roce 2008 (tj. 2 nebo 4 mil. Kč), musí vykazovat údaje do Intrastatu nejméně do konce roku 2009.

Další významnou změnou je **povinné uvádění údaje o vlastní hmotnosti zboží** do výkazů Intrastat i pro ty podpoložky kombinované nomenklatury, kterým je v celním sazebníku přiřazen kód doplňkové měrné jednotky.

Základní nařízení Evropské unie

a) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 638/2004, o statistice Společenství obchodu se zbožím mezi členskými státy a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 3330/91.

b) Nařízení Komise (ES) č. 1982/2004, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 638/2004, o statistice Společenství obchodu se zbožím mezi členskými státy a o zrušení nařízení Komise (ES) č. 1901/2000 a (EHS) č. 3590/92.

c) Nařízení Komise (ES) č. 1915/2005, kterým se mění nařízení (ES) č. 1982/2004, pokud jde o zjednodušení zaznamenávání množství a údajů o zvláštních pohybech zboží.

d) Nařízení Rady (EHS) č. 2658/87, o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku, ve znění pozdějších předpisů.

   Příloha I pro výkazy za rok 2008 = v NK (ES) č. 1214/2007, kterým se mění příloha I NR (EHS) č. 2658/87, o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku;

e) Nařízení Komise (ES) č. 1833/2006 o klasifikaci zemí a území pro statistiku zahraničního obchodu Společenství a statistiku obchodu mezi členskými státy.

f) Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství, ve znění pozdějších předpisů.

g) Nařízení Komise (EHS) č. 2454/93, kterým se provádí NR (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství, v platném znění.

h) Směrnice Rady 2006/112/ES, o společném systému daně z přidané hodnoty.

Základní právní předpisy České republiky související s obchodem

- Zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 185/2004 Sb., o Celní správě ČR,
- Vyhláška č. 393/2008 Sb., která mění vyhlášku č. 201/2005 Sb., o statistice vyváženého a dováženého zboží a způsobu sdělování údajů o obchodu mezi ČR a ostatními členskými státy ES, ve znění vyhlášky č. 563/2006 Sb.,
- Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

2. Vnější obchodní politika EU

EU je celní unií vytvořenou v souladu s pravidly WTO. EU má společný celní kodex a společný celní sazebník.

Pro dovozce je celní sazebník v podobě tzv. **TARIC** (Integrovaný tarif Evropského společenství, vydávaný v souladu s Nařízením Komise EHS č. 2658/87). Distribuce TARICu probíhá v aktuální elektronické podobě na adrese http://europa.eu.int/comm/taxation_customs nebo na adrese www.cs.mfcr.cz a 1x ročně je vydáván v Úředním věstníku EU.

Obchodní vztahy EU se třetími zeměmi charakterizuje velký počet preferenčních dohod, meziregionálních iniciativ a jiných významných ujednání. Existují i samostatná obchodní ujednání o obchodu s některými zemědělskými výrobky. Privilegované jsou vztahy s geograficky a historicky nejbližšími partnery, tzn. se členskými státy Evropského sdružení volného obchodu (ESVO), které zahrnuje Švýcarsko, Norsko, Island a Lichtenštejnsko.

Další významnou oblastí, kde má EU sjednány dohody typu zóny volného obchodu, je **oblast Středomoří** (Maroko, Palestina, Tunisko, Jordánsko, Libanon, Egypt, Alžírsko).

Neméně důležitá z hlediska zemědělských komodit je dohoda o spolupráci se skupinou afrických, karibských a tichomořských rozvojových zemí (**ACP**). Významné jsou rovněž preferenční dohody s Tureckem, Izraelem a Chorvatskem, dále s Čínou, Chile, Makedonií, Mexikem a JAR.

S vyspělými mimoevropskými zeměmi, jako je Austrálie, Kanada, Japonsko, Korejská republika, Hongkong, Tchaj-wan, Nový Zéland, Singapur a USA, probíhá obchod EU na základě smluvních celních sazeb. Na některé vybrané zemědělské výrobky existují komoditní preferenční ujednání.

Pro úplnost je třeba zmínit, že za stanovených podmínek je možné partnerům poskytnout **jednostranné (autonomní) preference**, obvykle v podobě snížení, resp. odstranění celních sazeb. EU této možnosti využívá ve vztahu vůči rozvojovým a nejméně rozvinutým zemím podle Všeobecného systému preferencí, zemím západního Balkánu, 20 zámořským zemím a územím, s nimiž mají Dánsko, Francie, Velká Británie a Nizozemsko zvláštní vztahy.

Druhy zeleniny, na které se při dovozu ze třetích zemí do EU vztahují předepsané vstupní ceny – rok 2009

Pravidla pro uplatňování vstupní ceny pro ovoce a zeleninu jsou stanovena v nařízení Komise (ES) č. 1580/2007, ve znění pozdějších předpisů

Kód KN	Popis	Vstupní cena v EUR/100 kg	Celní sazba smluvní v %
	Rajčata čerstvá, chlazená		
	1.1.-31.3.	84,6	8,8*
	1.4.-30.4.	112,6	8,8*
	1.5.-14.5.	72,6	8,8*
0702 00 00	15.5.-31.5.	72,6	14,4*
	1.6.-30.9.	52,6	14,4*
	1.10.-31.10.	62,6	14,4*
	1.11.-20.12.	62,6	8,8*
	21.12.-31.12.	67,6	8,8*
	Okurky salátové a nakládačky čerstvé, chlazené		
	1.1.-konec února	67,5	12,8*
	1.3.-30.4.	110,5	12,8*
0707 00 05	1.5.-15.5. - ke zpracování[1)] a ostatní	48,1	12,8*
	16.5.-30.9. - ke zpracování[1)] a ostatní	48,1	16,0
	1.10.-31.10. – ke zpracování[1)] a ostatní	68,3	16,0
	1.11.-10.11.	68,3	12,8*
	11.11.-31.12.	60,5	12,8*
	Tykve, cukety		
	1.1.-31-1.	48,8	12,8
0709 90 70	1.2.-31.3.	41,3	12,8
	1.4.-31.5.	69,2	12,8
	1.6.-31.7.	41,3	12,8
	1.8.-31.12.	48,8	12,8
	Artyčoky		
	1.1.-31.5.	82,6	10,4
0709 90 80	1.6.-30.6.	65,4	10,4
	1.7.-31.10.	--	10,4
	1.11.-31.12.	94,3	10,4

Pramen: Nařízení Komise (ES) č. 1031/2008, příloha 2

Poznámka: * celní kvóta WTO, [1)] zařazení do této podpoložky podléhá podmínkách dle NK (EHS) č. 2454/93, ve znění pozdějších předpisů (viz čl. 291 až 300)

Přehled celních kvót WTO při dovozu zeleniny do zemí EU

Kód KN	Popis	Výše kvóty	Celní sazba	Ostatní podmínky
0702 00 00	Rajčata	472 t	12 %	
0703 20 00	Česnek	58 870 t	9,6 %	Rozdělení mezi dodavatelské země: - Argentina 19 147 t - Čína 33 700 t - ostatní země 6 023 t
0706 10 00	Mrkev, vodnice a tuřín	1 244 t	7 %	
0707 00 05	Okurky salátové od 1.11. – 15.5.	1 134 t	Valorické clo sníženo na 2,5 %	
0709 60 10	Sladká paprika	500 t	1,5 %	
0712 20 00	Sušená cibule	12 000 t	10 %	
0711 51 00 2003 10 20 2003 10 30	Houby rodu Agaricus -prozatímně konzervované -připravené nebo konzervované	28 780 t	12 % 23 %	Množství vyjádřeno v odkapané hmotnosti.
0711 51 00 2003 10 20 2003 10 30	Houby rodu Agaricus -prozatímně konzervované -připravené nebo konzervované	5 200 t	12 % 23 %	Přiděleno Číně Množství vyjádřeno v odkapané hmotnosti.
0714 10 91 0714 10 98	Maniokové kořeny	5 500 000 t	6 %	V mezích max. množství 21 mil. t pro každé čtyřleté období. Přiděleno Thajsku jako dodavatelské zemi.
0714 10 91 0714 10 98 0714 90 11 0714 90 19	Maniokové kořeny Marantové, salepové apod. kořeny a hlízy s vysokým obsahem škrobu	1 352 590 t	6 %	Rozdělení mezi dodavatelské země: - Indonésie 825 000 t - ost. země GATT s výjimkou Thajska, Číny a Indonésie 145 590 t - Čína 50 000 t - ost. země, nečleny GATT 32 000 t* * z toho 2 000 t je vyhrazeno pro dovoz produktů kódů KN 0714 1091 a 0714 9011
0714 20 90	Batáty jiné než určené k lidskému požívání	600 000 t 5 000 t	0 % 0 %	Přiděleno Číně Přiděleno jiným zemím než Číně.

Pramen: Nařízení Komise (ES) č. 1031/2008, příloha 7

3. Daňová politika

Na základě zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, jsou upraveny daně na zboží, nemovitosti a služby za podmínek stanovených tímto zákonem. Základní sazba daně je 19 % a snížená sazba 9 %. Snížené sazbě DPH (tj. 9 %) podléhá kapitola 07 celního sazebníku – jedlá zelenina a některé kořeny a hlízy a kapitola 20 – přípravky ze zeleniny, ovoce, ořechů nebo jiných částí rostlin.

4. Dotační politika

Realizaci podpůrných programů v roce 2009 lze rozdělit do následujících skupin:

A) Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2009 na základě § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů

- **3. – Podpora ozdravování polních a speciálních plodin**

Účelem je zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence šíření hospodářsky závažných virových a bakteriálních chorob a chorob přenosných osivem a sadbou.

3.a) – Biologická a fyzikální ochrana jako náhrada chemické ochrany rostlin do výše 70 % u zeleninových druhů z prokázaných nákladů na pořízení bioagens a biopreparátů a na odborný servis u biologické ochrany,

3.c) - Podpora na testování množitelského materiálu s využitím imunoenzymatických metod a metod PCR,

3.d) – Podpora tvorby rostlinných genotypů s vysokou rezistencí k biotickým a abiotickým faktorům a odpovídající kvalitou výsledné produkce, do výše 80 % prokázaných vyjmenovaných nákladů.

►►Vyhodnocení dotačního programu – rok 2008

Na DP 3. a) bylo vyplaceno 740,6 tis. Kč, na 3. c) 51,5 tis. Kč a na 3. d) 10 408,0 tis. Kč.

- **9.A.b. – Speciální poradenství pro rostlinnou výrobu**

9.A.b.1) – Publikace doporučovaných odrůd a souvisejících informací, poskytované pěstitelům zdarma. Subjektem je pěstitelský svaz. Výše podpory je stanovena do výše 80 % prokázaných přímých nákladů.

9.A.b.2) – Pořádání výstav pěstovaných rostlin. Subjektem je vystavovatel nebo pěstitelský svaz. Výše podpory: fixní částka podle rozhodnutí MZe, podle významu pořádané výstavní akce.

9.A.b.3) – Pořádání seminářů, školení pro pěstitelskou veřejnost. Subjektem je pořadatel (se souhlasem MZe). Výše podpory: do výše 60 % prokázaných přímých nákladů, avšak max. do 50 tis. Kč na jedno školení či seminář.

►►Vyhodnocení dotačního programu – rok 2008

V rámci DP 9.A.b.2) bylo čerpáno celkem 536,3 tis. Kč a 9.A.b.3) 195,0 tis. Kč.

- **9. F. – Podpora poradenství v zemědělství**

Účelem je pomoc zemědělským podnikům při plnění zákonných požadavků a správné zemědělské praxe, šíření informací o opatřeních Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a o aktuálních problémech při realizaci společné zemědělské politiky. Výše dotace je do 100 % prokázaných nákladů, max. 500 tis. Kč.

9.F.e. – Cílený regionální přenos informací prostřednictvím Krajských informačních středisek pro rozvoj zemědělství a venkova (KIS) o realizaci společné zem. politiky v souladu s regionálními prioritami. Výše dotáčeje do 400 000 Kč na žadatele.

9.F.h. – Vstupní konzultace – podpora poradenství v zemědělství zaměřená na vstupní konzultace, poskytované agrárními nevládními neziskovými organizacemi formou telefonického, elektronického, písemného či osobního kontaktu časově limitovaného (do 30 minut). Účelem vstupních konzultací je poskytnout malým a středním podnikům všeobecné informace o podpůrných programech, informovat o nezbytnosti dodržování podmínek správné výrobní praxe především v souvislosti s plněním požadavků cross-compliance a agroenvironmentálních programech, nasměrovat tazatele na další odborné konzultace nebo individuální poradenské služby a také poskytnout zpětnou vazbu ministerstvu o poradenských potřebách cílových skupin a o dodávaných poradenských službách. Výše dotace: sazba do 300 Kč na člena členské základny.

9.F.i. – Odborné konzultace – podpora poradenství v zemědělství zaměřená na odborné konzultace formou telefonického, elektronického, písemného či osobního kontaktu časově limitovaného (do 30 minut), které pomohou tazateli, tj. malým a středním podnikům, zodpovědět jednotlivý odborně zaměřený dotaz provozního charakteru.

Výše dotace: a) sazba do 300 000 Kč/žadatele, u něhož se na řešení výzkumných projektů a záměrů podílí 10 – 30 zaměstnanců a pro odborná sdružení,

b) sazba do 600 000 Kč/žadatele, u něhož se na řešení výzkumných projektů a záměrů podílí min. 31 zaměstnanců.

- **10. D. – Podpora evropské integrace nevládních organizací**

Podporován je vstup, členství, zastoupení členství a činnost českých stavovských agrárních nevládních organizací (u členů řádných i přidružených) v mezinárodních nevládních organizacích ke zlepšení jejich efektivnosti a odborné úrovně činnosti.

- **10. E. – Podpora České technologické platformy pro potraviny**

Účelem je podpora činnosti technologické platformy zaměřená na posílení funkčnosti, budování vnitřní struktury, personálního zajištění a zapojení do národních i evropských struktur. Informační a propagační činnost sloužící k propagaci cílů, aktivit a výsledků práce platformy, včetně zajištění přenosu informací mezi vědou, výzkumem a podnikatelskou praxí s důrazem na malé a střední podnikání z oblasti výroby potravinářských produktů.

- **13. - Podpora zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu**

Účelem dotace je zvýšení kvality zpracování zemědělských produktů, zvyšování konkurenceschopnosti potravinářských podniků, respektive krmiv na evropském trhu, hlavně s ohledem na jakost, nezávadnost a dohledatelnost výrobků. Zabezpečení funkčnosti a účinnosti jakostních systémů (včetně integrované prevence a omezování znečištění).

Subjektem je výrobce potravin podle zákona č. 110/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jehož podíl tržeb z vlastní výroby potravin je vyšší než 50 % nebo registrovaný výrobce hotových krmiv pro zvířata poskytující potraviny podle zákona č. 91/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jehož podíl tržby za prodej krmiv ku tržbám za prodej vlastních výrobků a služeb je vyšší než 50 % a který zaměstnává více než 250 osob nebo jeho roční obrat převyšuje 50 mil. EUR a méně než 750 osob a jeho roční obrat je nižší než 200 mil. EUR. Výše dotace je stanovena do 25 % prokazatelně vynaložených nákladů dle předloženého projektu. Minimální hodnota projektu je 1 mil. Kč.

Dotaci lze poskytnout pro:

a) modernizaci a rekonstrukci výrobních zařízení,
b) zavádění nových technologií,
c) zlepšení a racionalizaci postupů zpracovávání zemědělských produktů,
d) investice ke zlepšování a monitorování kvality potravinářských výrobků, resp. krmiv,
e) zavádění technologií šetrných k životnímu prostředí,
f) zavádění technologií souvisejících s dohledatelností potravinářských výrobků, resp. krmiv.

B) Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond (PGRLF)

Investiční programy PGRLF Podpory podnikání jsou zaměřené zejména na realizaci dlouhodobých investičních záměrů s ohledem na restrukturalizaci a zvýšení efektivnosti, modernizace, snížení výrobních nákladů, zlepšení jakosti a další rozvoj zemědělských subjektů.

Podpora se poskytuje pouze na investice, které nejsou považovány za přijatelné výdaje v rámci Programu rozvoje venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (aktuální informace http://www.pgrlf.cz/):

Pro rok 2009 byly vyhlášeny tyto programy:

C.1. Program Zemědělec

Cílem je vytvořit předpoklady pro rozvoj zemědělských subjektů, kdy příjemce Podpory investuje zejména do strojního zařízení, vybavení či technologických celků, přičemž podporovaná investice musí sloužit ke snížení výrobních nákladů, modernizaci či zlepšení jakosti.

C.2. Program Půda

Cílem je podpořit nákup nestátní zemědělské půdy, včetně trvalých porostů (sadů, vinic, chmelnic) za účelem hospodaření (provozování zemědělské výroby) na této půdě.

C.3. Podpora pojištění

Účelem podpory je zpřístupnění pojistné ochrany širokému okruhu zemědělců a tím dosažení vyššího zajištění podnikatelských aktivit proti nepředvídatelným škodám a částečná kompenzace pojistného, vynaloženého na zemědělské pojištění plodin. Předmětem podpory je úhrada části nákladů prokazatelně vynaložených na platbu pojistného u pojištění plodin a hospodářských zvířat.

Za plodiny se nepovažují lesní porosty a lesní školky. Uvedeným pojištěním se rozumí pojištění plodin pro případ:

- krupobití, požáru, vichřice, povodně nebo záplavy, sesuvu půdy, vyzimování, vymrznutí, jarního mrazu nebo mrazu.

Výše podpory: - až do 50 % prokázaných uhrazených nákladů na pojištění speciálních plodin pro příslušný rok;
- až do 50 % prokázaných uhrazených nákladů na pojištění ostatních plodin pro příslušný rok.

Pro účely poskytování podpory se speciálními plodinami rozumí:

- trvalé kultury vč. školek, tj. réva vinná, chmel, ovoce (meruňky, jablka, hrušky, třešně, višně, broskve, rybíz, angrešt, ořechy, mandloně, kdoule, švestky, slívy, ryngle, maliny, ostružiny),
- jahody,
- konzumní zelenina (celer, mrkev, petržel, pastinák, křen, ředkvička, ředkev, kedlubny, kapusta, květák, zelí, cibule, česnek, pažitka, pór, cukety, okurky, paprika, rajčata, salát, špenát, kopr, brokolice, hrách zahradní, fazol obecný, kukuřice cukrová, řepa salátová, meloun vodní, tykev obecná),
- okrasné rostliny vč. školek,
- přadné rostliny (len a konopí).

C.4. Program Provoz

Cílem programu je přispět k řešení přechodného nedostatku vlastních finančních zdrojů na provozní účely u zemědělských prvovýrobců a podnikatelů zabývajících se hospodařením v lese.

V rámci tohoto Programu nejsou zejména podporovány úhrady následujících vstupů:

mzdové a ostatní osobní náklady, nákup pohonných hmot a maziv, náklady na investice

C.5. Program Zpracovatel – Provoz

Cílem programu je přispět k řešení přechodného nedostatku vlastních finančních zdrojů na provozní účely u podnikatele provozujícího činnosti v oblasti zpracování produkce ze zemědělské výroby.

C.6. Program Podpora krátkodobého financování

Cílem programu je přispět k řešení přechodného nedostatku vlastních finančních zdrojů u zemědělských prvovýrobců, způsobených dlouhou dobou splatnosti faktur ze strany zpracovatelů zemědělských produktů, a tím také částečně umožnit zpracovatelům disponovat s finančními prostředky bez nutnosti čerpání provozních úvěrů, tedy sekundárně dochází k úspoře finančních prostředků také na straně zpracovatelů zemědělských produktů.

C) Jednotná platba na plochu zemědělské půdy (SAPS)

Jednou z hlavních kategorií finančních podpor do českého zemědělství jsou po vstupu ČR do EU přímé platby, poskytované na hektar obhospodařované zemědělské půdy. Tyto podpory jsou vypláceny v systému SAPS (Single Area Payment Scheme), tj. zjednodušeným systémem plateb.

Platba je stanovena na hektar užívané zemědělské půdy na základě **Nařízení vlády č. 47/2007 Sb.,** ve znění pozdějších předpisů**,** o stanovení některých podmínek při poskytování jednotné platby na plochu zemědělské půdy a některých podmínek poskytování informací o zpracování zemědělských výrobků pocházejících z půdy uvedené do klidu.

Podmínky:
- minimální výměra zemědělského podniku je 1 ha, minimální výměra půdního bloku 0,5 ha,
- registrace půdních bloků/dílů půdních bloků v evidenci zemědělské půdy dle uživatelských vztahů (tzv. LPIS) nejméně od data podání žádosti do 31. 8. kalendářního roku,
- půda musí být zemědělsky obhospodařována,
- dodržování podmínek správné zemědělské a environmentální praxe po celý kalendářní rok na všech půdních blocích, popřípadě dílech půdních bloků vedených v evidenci na žadatele,
- podpora se poskytne na zemědělskou půdu, která je v evidenci vedena jako způsobilá, tj. k 30.6.2003 byla uchována v dobrém zemědělském stavu.

Přehled plateb SAPS v ČR 2004 -2009

Ukazatel	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Sazba Kč/ha	1 830,-	2 110,68	2 517,80	2 791,50	3 072,70	3 710,00

Pramen: MZe, odbor přímých plateb

D) Národní doplňkové platby k přímým podporám pro rok 2009 (TOP UP)

Na základě **nařízení vlády č. 112/2008 Sb**., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám pro rok 2008 mohou pěstitelé zeleniny obdržet:

- platbu na zemědělskou půdu

  žadatel: fyzická nebo právnická osoba, obhospodařující zemědělskou půdu, která je na ni vedena v evidenci (§3i, písm. a) – h) zákona o zemědělství), o výměře nejméně 1 ha,

výše dotace: přesná výše se stanovuje nejpozději do 30. listopadu příslušného kalendářního roku, v závislosti na počtu žadatelů a množství prostředků ze státního rozpočtu,

další podmínky: součástí žádosti o platbu je seznam půdních bloků/dílů půdních bloků, které žadatel obhospodařuje a které jsou vedeny v evidenci jako zemědělská půda, včetně jejich výměr a zakreslení v mapě půdních bloků/dílů půdních bloků,

zemědělská půda je vedena v evidenci na žadatele nejméně ode dne doručení žádosti o platbu Fondu do 31. 8. příslušného kalendářního roku a je žadatelem zemědělsky obhospodařována po celou dobu, po kterou je na něj vedena v evidenci,

zemědělská půda musí být vedena v evidenci jako způsobilá k poskytnutí jednotné platby na plochu zemědělské půdy,

Klasifikace kultur (dle zákona č. 385/2009 Sb., plné znění zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství):

- Zelinářské zahrady

Zelinářskou zahradou se rozumí zemědělsky obhospodařovaná půda, na které se pěstuje ovoce, zelenina, obiloviny, okopaniny a okrasné, léčivé, kořeninové a aromatické rostliny pro potřebu uživatele zelinářské zahrady a jeho osob blízkých.

- Orná půda

Ornou půdou se rozumí zemědělsky obhospodařovaná půda, na které se pěstují v pravidelném sledu, popřípadě pod skleníky, nebo pod pevným anebo přenosným krytem, zemědělské plodiny a která není travním porostem.

E) Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova 2007-2013 (EAFRD)

V novém sedmiletém programovacím období byl na podporu rozvoje venkova jako součásti společné zemědělské politiky EU ustaven zvláštní finanční nástroj – Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova, tzv. EAFRD.

Národní strategický plán rozvoje venkova ČR (NSPRV) vychází z hlavních strategických priorit EU pro období 2007 - 2013, vyjádřených NR (ES) č. 1698/2005, ve znění pozdějších předpisů, s důrazem na zvyšování ekonomického růstu, vytváření nových pracovních příležitostí a udržitelný ekonomický rozvoj. Dále navazuje na NR (ES) č. 1290/2005, o financování Společné zemědělské politiky, ve znění pozdějších předpisů, a na rozhodnutí Rady 2006/144/ES o Strategických pokynech Společenství pro rozvoj venkova: programové období 2007 - 2013.

Programový dokument připravený MZe pro poskytování dotací na zemědělství a rozvoj venkova v letech 2007 – 2013 se nazývá Program rozvoje venkova (PRV). Dotace z PRV ČR jsou spolufinancovány z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a ze státního rozpočtu. Cílem PRV je rozvoj venkovského prostoru formou trvale udržitelného rozvoje, zlepšení stavu životního prostředí a snížení negativních vlivů intenzivních vlivů intenzivního zemědělského hospodaření, zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství, lesnictví a potravinářství.

Základní legislativa EAFRD:

- NR (ES) č. 1698/2005, o podpoře pro rozvoj venkova z EAFRD,
- NR (ES) č. 1290/2005, o financování Společné zemědělské politiky,
- Rozhodnutí Rady (ES) 2006/144/ES, o Strategických pokynech Společenství pro rozvoj venkova – programové období 2007 – 2013,
- Pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty programu rozvoje venkova ČR na období 2007 – 2013, vydané MZe pod čj. 22197/2007-10000.

Osa I - Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví

Podpora v rámci osy I směřuje ke zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví a vytvoření silného a dynamického zemědělsko-potravinářského odvětví. K tomuto cíli jsou v ose I nastavena opatření převážně investičního charakteru (např. modernizace zemědělských podniků, zvyšování hodnoty zemědělských a potravinářských produktů, nebo investice do lesů), ve kterých je k získání podpory nutné předložit projekt. Opatření osy I navazují na podpory z předcházejícího programovacího období 2004 – 2006.

Opatření osy I:

I.1.1 – Modernizace zemědělských podniků

I.1.2 – Investice do lesů

I.1.3 – Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům

I.1.4 – Pozemkové úpravy

I.2.1 – Seskupení producentů

I.3.1 – Další odborné vzdělávání a informační činnost

I.3.2 – Zahájení činnosti mladých zemědělců

I.3.3 – Předčasné ukončení zemědělské činnosti

I.3.4 – Využívání poradenských služeb

Osa II - Zlepšování životního prostředí a krajiny

Podpory v ose II se zaměřují na zlepšování životního prostředí a krajiny s cílem vytvořit multifunkční zemědělské a lesnické systémy prospěšné životnímu prostředí, přírodě a krajině.

Osa směřuje zejména k uplatňování zemědělských postupů šetrných k životnímu prostředí ve venkovské krajině, k zastavení úbytku biodiverzity, k ochraně vody a půdy a ke zmírňování změn klimatu. K tomu přispěje také rozvoj ekologického zemědělství a plné zavedení požadavků správného hospodaření tzv. cross compliance. Je podporováno hospodaření v méně příznivých oblastech k vyrovnání příjmů s produkčními oblastmi a k předcházení fenoménu opouštění půdy, zachování péče o krajinu i pracovních míst. Podpory v ose II představují víceletý závazek žadatelů a budou vypláceny v tzv. nárokovém režimu, tzn. po splnění podmínek stanovených v příslušném nařízení vlády. Opatření osy II navazují na podpory vyplácené v předcházejícím programovacím období 2004 – 2006 z HRDP.

Opatření osy II:

II.1.1 – Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech

II.1.2 – Platby v rámci oblastí Natura 2000 a Rámcové směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES

II.1.3 – **Agroenvironmentální opatření dle nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření**, ve znění NV č. 114/2008 Sb., 45/2009 Sb. a 83/2009 Sb:

- ekologické zemědělství

  - sazba 564 €/ha, jde-li o zeleninu nebo speciální byliny na orné půdě v systému ekologického zemědělství,

- integrovaná produkce zeleniny (zákaz aplikace přípravků na ochranu rostlin obsahující stanovené účinné látky, vedení záznamů o denním vývoji teploty a vlhkosti vzduchu, sledování výskytu škodlivých organismů, zajištění rozborů vzorků půdy a plodiny, dodržovat max. povolené limity hnojení dusíkem, minimální počet výsevu/výsadby zeleniny, apod.)

  - sazba 440 €/ha orné půdy, na které žadatel bude plnit podmínky stanovené v nařízení

- ***v roce 2008*** byla vyplacena 60 pěstitelům zeleniny částka 54,5 mil. Kč na výměru 4 528 ha (na základě žádostí podaných v roce 2007),
- **v roce 2008** požádalo 71 pěstitelů zeleniny o dotace v celkové výši 52,4 mil. Kč na výměru 4 518 ha.

Osa III - Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova

Osa III směřuje ke zlepšení kvality života ve venkovských oblastech a diverzifikaci hospodářství venkova. Cílem podpor je vytvoření různorodých pracovních příležitostí a podmínek pro atraktivní život na venkově.

Opatření nastavená v ose III (např. diverzifikace činností nezemědělské povahy, zakládání podniků a jejich rozvoje, cestovního ruchu, základní služby pro hospodářství a obyvatelstvo venkova, obnova a rozvoj vesnic) jsou investičního charakteru.

Osa IV - Leader

Průřezově doprovází opatření I. a II. osy specifická osa IV – Leader. Jejím cílem je iniciovat vytváření a rozvoj místních partnerství a podporovat využití vnitřního rozvojového potenciálu venkova. Metoda Leader umožňuje spojit cíle konkurenceschopnost, životní prostředí a kvalitu života a diverzifikaci hospodářství na venkově. Integrovaný přístup pomůže chránit a rozvíjet místní přírodní a kulturní dědictví, zvyšovat povědomí o ochraně životního prostředí, podporovat výrobu specialit, cestovní ruch, obnovitelné zdroje energie a investovat do nich. Metodu Leader uplatňují tzv. místní akční skupiny, které s využitím přirozeného vnitřního potenciálu mikroregionů pomáhají realizovat projekty k naplnění místní strategie.

Technická pomoc

Technická pomoc je potřebná na podporu aktivit nezbytných pro monitoring a hodnocení řízení a realizace PRV a pro zdokonalování opatření obsažených v tomto Programu. Jedná se zejména o práce spojené s vypracováním postupů a materiálů nezbytných pro proces administrativy od podání žádostí až po vyhodnocování jednotlivých opatření.

Přehled podopatření je následující:

Rozdělení národních finančních prostředků z EAFRD, roční průměr 2007 – 2013 (mld. Kč)

Osy	Veřejné zdroje			Podíl na osy (z EAFRD)
	celkem	EAFRD	ČR	
Osa I	3,11	2,33	0,78	22,39
Osa II	7,19	5,75	1,45	55,20
Osa III	2,35	1,76	0,59	16,93
Osa IV	0,65	0,52	0,13	5,00
Technická pomoc	0,07	0,05	0,02	0,48
Celkem	**13,37**	**10,41**	**2,96**	**100,00**

Pramen: Národní stategický plán, prosinec 2006

F) Národní program podpory potravin – KLASA

Od roku 2003 uděluje ministr zemědělství kvalitním potravinářským a zemědělským výrobkům národní značku kvality KLASA. Tuto prestižní značku spravuje od počátku roku 2004 Oddělení marketingu Státního zemědělského intervenčního fondu. Značka smí být udělena pouze po splnění všech podmínek stanovených v Pravidlech pro udělování národní značky KLASA.

Národní značka kvality KLASA slouží spotřebitelům a odběratelům k lepší orientaci při identifikaci typických regionálních produktů, prezentaci jejich kvality v porovnání s konkurenčními potravinami. Značka je propůjčována na tři roky a její vlastnictví může být po této lhůtě prodlouženo, ale také může být při zhoršení kvality či porušení podmínek pro její udělení odebráno. Požadovanou kvalitu a složení výrobků mj. posuzuje a po jejím udělení kontroluje Státní zemědělská potravinářská inspekce. Značka garantuje, že jsou nabízeny skutečně kvalitní a zdravotně nezávadné potraviny. Jde o proces získání důvěry spotřebitelů a odběratelů, udržení si této důvěry, což je nezbytný předpoklad rozvoje potravinářství a zabezpečení konkurenceschopnosti v rámci trhů doma i v zahraničí.

Do srpna 2009 byla udělena značka KLASA celkem 1 346 výrobkům od 223 výrobců, z tohoto počtu získalo toto ocenění 87 produktů jak z čerstvého ovoce a zeleniny, tak i výrobků z nich.

Více informací o tom, jak získat značku KLASA, o pravidlech pro její udělování, grafický manuál značky KLASA včetně seznamu již oceněných výrobků lze nalézt na internetových stránkách www.eklasa.cz.

5. Významné změny a právní předpisy vztahující se k sektoru ovoce a zeleniny od roku 2008

5.1. Reforma společné organizace trhu (SOT) sektoru ovoce a zeleniny

Rok 2008 byl pro tento sektor ve znamení dokončení reformy, započaté v roce 2007. Podstata reformy spočívala v posílení role organizací producentů ovoce a zeleniny, které jsou zároveň označovány za základ pro další rozvoj sektoru. Provedená analýza sektoru odhalila nejen negativní aspekty dosavadní činnosti organizací producentů (nízká organizovanost, nižší efektivnost vynakládaných investic), ale zároveň bylo konstatováno, že pozitiva převažují (organizace producentů je zatím jediná možná forma k posílení sektoru na trhu). Rada EU proto schválila základní rysy podpor pro zvýšenou míru efektivnosti činnosti organizací producentů (NR (ES) č. 1234/2007 v platném znění). Výsledkem by mělo být zvýšení úrovně organizovanosti producentské základny, která může splnit základní cíle sektoru, kterými jsou:

- zlepšení konkurenceschopnosti a tržní orientace sektoru
- snížení výkyvů příjmů producentů
- zvýšení spotřeby ovoce a zeleniny
- zachování a ochrana životního prostředí

Princip podpor u uznaných organizací producentů ovoce a zeleniny byl zachován, tj. **4,1%** z hodnoty obchodované produkce OP s tím, že pro případ výdajů na krize je možno toto procento navýšit **až na 4,6%.** Nově je možné požádat o změnu poměru úhrady uznatelných nákladů **na 60% z EU a 40% spolufinancování organizací producentů.** Finanční podpora je poskytována na uznatelné výdaje schváleného operačního programu jednotlivých organizací producentů. Výkonem správy, tj. schvalování a vyhodnocování operačních programů včetně přiznávání podpor, je pověřen SZIF.

Za účelem zvýšení zájmu jednotlivých producentů ke sdružování do organizací producentů byla zvýšena podpora na zakládání a činnost (tzv. seskupení producentů**) o 100 %.** Podpora má paušální charakter, je odvislá od hodnoty obchodované produkce. Horní max. hranice je stanovena ve výši 100 tis. EUR. Délka poskytování podpor je max. 5 let, přičemž má degresivní charakter (10 %, 10 %, 8 %, 6 % a 4 % z hodnoty obchodované produkce seskupení producentů).

Vzhledem k výrazným odlišnostem mezi jednotlivými členskými státy EU 27 musely jednotlivé státy vypracovat **Vnitrostátní strategii pro operační programy organizací producentů (VS).** VS ČR obsahuje typy opatření, schválené **NV č. 318/2008 Sb**., které je možno zahrnout do operačního programu OP a které jsou uznatelné k proplácení v rámci podpor.

Součástí VS je i **Vnitrostátní rámec pro environmentální opatření (VR)**. Jednotlivá opatření VR jsou rovněž schválena v NV č. 318/2008 Sb. Výběr alespoň dvou těchto opatření je nezbytnou povinností organizace producentů pro schválení jejího operačního programu.

5.2. Legislativa v rámci SOT ovoce a zeleniny

Nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty („jednotné nařízení o společné organizaci trhů"), ve znění pozdějších předpisů.

Cílem tohoto nařízení je zjednodušit regulační prostředí SZP vytvořením jednoho horizontálního právního rámce pro ustanovení o zemědělských trzích. Do tohoto nařízení byla začleněna pouze ustanovení odvětví ovoce a zeleniny, kterých se reformy politik netýkaly.

NR (ES) č. 1234/2007 ruší následující nařízení:

- (EHS) č. 449/69; (EHS) č. 1467/69; (EHS) č. 2511/69; (EHS) č. 2093/70; (EHS) č. 846/72; (EHS) č. 1252/73; (EHS) č. 155/74; (EHS) č. 1627/75; (EHS) č. 794/76; (EHS) č. 1180/77; (EHS) č. 10/81; (EHS) č. 40/81; (EHS) č. 3671/81; (EHS) č. 1603/83; (EHS) č. 790/89; (EHS) č. 3650/90; (EHS) č. 525/92; (EHS) č. 3438/92; (EHS) č. 3816/92; (EHS) č. 742/93; (EHS) č. 746/93; (ES) č. 399/94; (ES) č. 2241/2001; (ES) č. 545/2002;
- NR (ES) č. 2200/96 o společné organizaci trhu s ovocem a zeleninou,
- NR (ES) č. 2201/96 o společné organizaci trhů s produkty zpracovanými z ovoce a zeleniny,
- NR (ES) č. 1182/2007 o stanovení zvláštních pravidel pro odvětví ovoce a zeleniny.
- ***zrušená nařízení však případně zůstanou v platnosti pro účely 203a NR (ES) č. 1234/2007, v platném znění.***

Nařízení Komise (ES) č. 1580/2007, kterým se stanoví prováděcí pravidla k NR č. 2200/96, 2201/96 a 1182/2007 (ve znění NK (ES) č. 292/2008, 352/2008, 590/2008, 1372/2008, 441/2009, 771/2009).

NK č. 1580/2007 ruší následující nařízení:

- (ES) č. 3223/94; (ES) č. 1555/96; (ES) č. 961/1999; (ES) č. 544/2001; (ES) č. 1148/2001; (ES) č. 2590/2001; (ES) č. 1791/2002; (ES) č. 2103/2002; (ES) č. 48/2003; (ES) č. 606/2003; (ES) č. 761/2003; (ES) č. 1432/2003; (ES) č. 1433/2003; (ES) č. 1943/2003; (ES) č. 103/2004; (ES) č. 1557/2004; (ES) č. 179/2006; (ES) č. 430/2006; (ES) č. 431/2006 a (ES) č. 1790/2006.
- ***zrušená nařízení však případně zůstanou v platnosti pro účely čl. 203a NR (ES) č. 1234/2007, v platném znění.***

Nařízení vlády č. 95/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování oddělené platby za rajčata určená ke zpracování, ve znění NV č. 83/2009 Sb., (v návaznosti na přímo použitelný předpis NR (ES) č. 1782/2003, o společných pravidlech pro režimy přímých podpor, v platném znění).

Nařízení vlády č. 318/2008 Sb., o provádění některých opatření společné organizace trhu s ovocem a zeleninou (ruší NV č. 247/2004 Sb.), v návaznosti na přímo použitelné předpisy NR (ES) č. 1234/2007 a NK (ES) č. 1580/2007, v platných zněních.

Nařízení Rady (ES) č. 3/2008 o informačních a propagačních opatřeních na podporu zemědělských produktů na vnitřním trhu a ve třetích zemích**.**

Nařízení Komise (ES) č. 501/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k NR (ES) č. 3/2008 (ve znění NK (ES) č. 1313/2008).

5.3. Projekt „Ovoce do škol" (School Fruit Scheme)

Cílem projektu je přispět k trvalému zvýšení spotřeby ovoce a zeleniny, vytvořit stravovací návyk ve výživě dětí a snižovat počet obézních dětí. Podpora Společenství (ve výši 90 mil. €/rok) umožní spolufinancovat programy bezplatné distribuce ovoce a zeleniny do škol. V ČR by se projekt vztahoval na max. 454 532 dětí ve věku 6 – 10 let. Celkový objem podpory ES pro ČR činí

1 988 100 €. Finální objem prostředků bude záviset na počtu členských států, které se k projektu každoročně přihlásí. ČR by se měla každoročně podílet na spolufinancování min. 27 %.

Hlavní nástroje projektu:

- dodávky ovoce a zeleniny do škol: oprávněné náklady – na OZ, dopravu, distribuci, balení, zařízení, komunikaci včetně informačního plakátu EU, monitoring a hodnocení, financované z rozpočtu EU a z národních zdrojů,
- doprovodná opatření: osvěta, vzdělávání o zdravotních dopadech, propagace ve vztahu k výrobě, zdravé výživě a k životnímu prostředí, vzdělávání na školách v souladu s výživovou politikou, veřejné kampaně (se zainteresováním sektoru zdravotnictví a školství), financované z národních zdrojů.

Nařízení Rady (ES) č. 13/2009, kterým se mění NR (ES) č. 1290/2005 o financování společné zemědělské politiky, a NR (ES) č. 1234/2007, jednotné nařízení o společné organizaci trhů, a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty s cílem vytvořit **projekt „Ovoce do škol".**

Nařízení Komise (ES) č. 288/2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k NR 1234/2007, pokud jde o podporu ES na poskytování ovoce a zeleniny a výrobků z ovoce, zeleniny a banánů dětem ve zdělávacích zařízeních v rámci projektu „Ovoce do škol".

Nařízení Rady (ES) č. 1290/2005 o financování společné zemědělské politiky, ve znění pozdějších předpisů.

Registrace organizace producentů a sdružení organizací producentů, stahování zboží z trhu, poskytování podpor Nařízení Komise (ES) č. 1580/2007 Nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 Nařízení vlády ČR č. 318/2008 Sb.	**Licence pro ovoce a zeleninu** Nařízení Komise (ES) č. 376/2008 Nařízení Komise (ES) č. 1580/2007 Nařízení Komise (ES) č. 1961/2001 Nařízení Komise (ES) č. 341/2007 Nařízení Komise (ES) č. 1979/2005 Nařízení Rady (ES) č. 1234/2007
Kontrolní systém jakosti ovoce a zeleniny Nařízení Komise (ES) č. 408/2003 Nařízení Komise (ES) č. 1580/2007 Nařízení Komise (ES) č. 1221/2008	**Dovozní licence pro banány** Nařízení Komise (ES) č. 2014/2005 Nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 Nařízení Komise (ES) č. 514/2008
Sektor zpracovaného ovoce a zeleniny: Nařízení vlády ČR č. 95/2008 Sb.	

5.4. Změny v předpisech EU pro kontrolu čerstvého ovoce a zeleniny

Kontrola čerstvého ovoce a zeleniny na vnitřním trhu ve všech stádiích obchodování, při dovozu nebo vývozu, ale i např. produkty určené ke zpracování, prošla v několika posledních letech legislativními změnami, které byly nezbytné pro zlepšení konkurenceschopnosti a tržní orientace. Cílem je dosažení udržitelné produkce konkurenceschopné na vnitřním i vnějším trhu, snížení výkyvů v příjmech producentů v důsledku krizí na trhu, zvýšení spotřeby ovoce a zeleniny ve Společenství a pokračování ve snahách odvětví o zachování a ochranu životního prostředí.

Nařízení Komise (ES) č. 1221/2008, kterým se s ohledem na obchodní normy mění NK (ES) č. 1580/2007, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 2200/96, (ES) č. 2201/96 a (ES) č. 1182/2007 v odvětví ovoce a zelenin, ve znění pozdějších předpisů.

Toto nařízení vstoupilo v platnost od 1. 7. 2009 a přineslo následující nejdůležitější změny:

a) Zrušení některých obchodních norem

Došlo ke zrušení celkem 26 norem a v platnosti zůstává pouze 10 obchodních norem. Obchodní normy platí pro obchodování mezi členskými státy EU, dále pro dovoz ze třetích zemí a vývoz do třetích zemí. V případě absence obchodní normy EU je možno použít ČSN, avšak pouze pro produkty země původu ČR.

Zrušené obchodní normy:

NK (EHS) č. 1292/81, kterým se stanoví obchodní normy pro pór, lilek a cukety;
NK (EHS) č. 2213/83, kterým se stanoví normy jakosti pro cibuli a čekanku salátovou;
NK (EHS) č. 1591/87, kterým se stanoví normy jakosti pro zelí a kapustu, růžičkovou kapustu, celer řapíkatý, špenát a pro švestky;
NK (EHS) č. 1677/88, kterým se stanoví normy jakosti pro okurky;
NK (ES) č. 831/97, kterým se stanoví obchodní norma pro avokádo;
NK (ES) č. 2288/97, kterým se stanoví obchodní norma pro česnek;
NK (ES) č. 963/98, kterým se stanoví obchodní normy pro květák a artyčoky;
NK (ES) č. 730/1999, kterým se stanoví obchodní norma pro mrkev;
NK (ES) č. 1168/1999, kterým se stanoví obchodní norma pro švestky;
NK (ES) č. 2377/1999, kterým se stanoví obchodní norma pro chřest;
NK (ES) č. 2561/1999, kterým se stanoví obchodní norma pro hrachové lusky;
NK (ES) č. 851/2000, kterým se stanoví obchodní norma pro meruňky;
NK (ES) č. 2396/2001, kterým se stanoví obchodní norma pro pór;
NK (ES) č. 1284/2002, kterým se stanoví obchodní norma pro lískové ořechy ve skořápce;
NK (ES) č. 1466/2003, kterým se stanoví obchodní norma pro artyčoky;
NK (ES) č. 1757/2003, kterým se stanoví obchodní norma pro cukety;
NK (ES) č. 214/2004, kterým se stanoví obchodní normy pro třešně a višně;
NK (ES) č. 1862/2004, kterým se stanoví obchodní norma pro melouny vodní;
NK (ES) č. 175/2001, kterým se stanoví obchodní norma pro vlašské ořechy ve skořápce;
NK (ES) č. 912/2001, kterým se stanoví obchodní norma pro fazole;
NK (ES) č. 1508/2001, kterým se stanoví obchodní norma pro cibuli;
NK (ES) č. 1615/2001, kterým se stanoví obchodní norma pro melouny;
NK (ES) č. 2396/2001, kterým se stanoví obchodní norma pro pór;
NK (ES) č. 1284/2002, kterým se stanoví obchodní norma pro lískové ořechy ve skořápce;
NK (ES) č. 1466/2003, kterým se stanoví obchodní norma pro artyčoky;
NK (ES) č. 1757/2003, kterým se stanoví obchodní norma pro cukety.

Obchodní normy platné i po 1. 7. 2009 (dle NK (ES) č. 1221/2008) pro:

jablka; hrušky; kiwi; broskve a nektarinky; saláty a endivii kadeřavou letní a endivii zimní; citrusové plody; jahody, papriku zeleninovou; rajčata; stolní hrozny révy vinné.

b) Vznik nové obchodní normy tzv. „Všeobecné obchodní normy“

Všeobecná obchodní norma bude použita pro hodnocení podmínek jakosti pro každý produkt, pro který neexistuje obchodní norma Společenství. Tato norma zahrnuje minimální požadavky na jakost, minimální požadavky na zralost, odchylky a označování země původu produktu (např. minimální požadavky na zralost jsou velmi všeobecné, odchylky jsou jednotně 10 % a označování tvoří pouze označení produktu zemí původu).

c) Další změny

Zahrnují např. změnu hmotnosti maloobchodního balení čerstvého ovoce a zeleniny obsahující směs různých druhů z 3 na 5 kg a změnu označování, kdy země původu jsou nahrazeny dle potřeby jedním z následujících označení:

- směs ovoce a zeleniny ES,
- směs ovoce a zeleniny nepocházející z ES,
- směs ovoce a zeleniny pocházející z ES i mimo ES.

6. Státní zemědělský intervenční fond – opatření v rámci SOT

Výkonným orgánem pro opatření v rámci SOT pro sektor ovoce a zeleniny v ČR je SZIF. Provádí veškeré úkony a činnosti stanové zákonem č. 256/2000 Sb., v platném znění, zákonem č. 252/1997 Sb., v platném znění, v NR (ES) č. 1234/2007 a NK č. 1580/2007 a NV č. 318/2008 Sb., v platných zněních. Jedná se např. o úkony spojené s oběhem finančních prostředků vázaných na rozhodovací proces, týkající se finančního vztahu producentské sféry s institucemi EU, včetně vydávání vývozních a dovozních licencí. Informace lze získat na webových stránkách: http://www.szif.cz

a) Registrace předběžně uznaných seskupení producentů, organizací producentů a sdružení organizací producentů; poskytování finančních podpor pro pěstitele ovoce a zeleniny

Finanční prostředky může SZIF vyplácet pouze registrovaným (uznaným) organizacím producentů (OP) nebo sdružením organizací producentů (SOP), které byly uznány na základě žádosti o uznání, uznaným seskupením producentů (SP), případně mezioborových organizacím, které předložily žádosti o uznání nebo plán odstupňovaného uznání. OP/SOP/SP a mezioborové organizace ovoce a zeleniny musí být registrované nebo předběžně registrované na základě NR (ES) č. 1234/2007, NK (ES) č. 1580/2007 a NV č. 318/2008 Sb., vše ve znění pozdějších předpisů, a dále fungovat v souladu s těmito nařízeními.

Do roku 2008 se administrace SOT pro sektor ovoce a zeleniny prováděla na základě NR (ES) č. 2200/96, NK (ES) č. 1432/2003 a NV č. 247/2004 Sb. Osoby uznané nebo předběžně uznané a řízení o uznání nebo o předběžném uznání, zahájená podle NV č. 247/2004 Sb., se považují za uznané nebo předběžně uznané podle NR (ES) č. 1234/2007 a NK (ES) č. 1580/2007, v platných zněních, a NV č. 318/2008 Sb.

- **V roce 2006** byly v ČR čtyři registrované organizace producentů (OP) s operačním programem, a to:

  CZ FRUIT, odbytové družstvo, Praha; JIHOFRUKT, družstvo, Velké Bílovice; Odbytové družstvo LITOZEL, Bohušovice n. Ohří; Jihomoravská zelenina, družstvo, Velké Bílovice,

  a čtyři předběžně registrované skupiny producentů (SP) s plánem k dosažení uznání:

  EB Fruit, odbytové družstvo ovocnářů, Holovousy; ZN FRUIT, družstvo, Hodonice, Družstvo producentů rajčat, Podivín; Východočeská zelenina – družstvo producentů zeleniny, Synkov-Slemeno.
- **V roce 2007** se rozšířil počet registrovaných OP na pět, kdy podmínky registrace splnilo Odbytové družstvo EKO-ODBYT, Slaný, a sedm předběžně registrovaných SP (nově registrovány Odbytové družstvo Polabí, Přerov n/Labem; OZC Jizera, Předměřice n/Jizerou; Družstvo BRAMKO CZ, Semice).
- **V roce 2008** podmínky pro řádné uznání za OP nově splnily tři předběžně uznané SP (Družstvo producentů rajčat, Podivín; EB Fruit, odbytové družstvo ovocnářů, Holovousy; Družstvo BRAMKO CZ, Semice). Jedné organizaci producentů (EKO-ODBYT, Slaný) byla odňata registrace pro neplnění podmínek (požádala si však znovu o registraci, která jí byla udělena) takže ke konci roku počet řádně uznaných OP činil 8.

Družstvo ZN FRUIT, Hodonice zaniklo a spojilo se s OP Jihomoravská zelenina, Velké Bílovice. Předběžně uznané jako SP bylo Odbytové Družstvo Ovoce Český ráj, Praha, Odbytové družstvo Berry, Břežany, M.O.Z. družstvo pěstitelů, Sedlnice a Bohemia Apple, družstvo, Tuchoraz, Český Brod, což znamená celkem 7 předběžně uznaných SP.

V roce 2009 (k 31. 10. 2009) se počet registrovaných OP nezměnil; stávající počet je tedy 8 OP. Nově registrované bylo SP Zeltr, odbytové družstvo, Troubky, člen koncernu Zeltr, Nature Fruit, družstvo, Choustníkovo Hradiště a G´s Pěstitel, odbytové družstvo, Stratov, Lysá nad Labem - v současné době je tedy v ČR 10 předběžně uznaných SP.

Finanční podpora pro OP a SP zeleniny (tj. od 1. 1. – 31. 12. daného roku)

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009 (do 31. 10.)
Finanční podpora pro OP	3 884 105,- Kč	6 456 184,- Kč	3 284 631,- Kč	4 521 197,- Kč	11 654 199,- Kč
Finanční podpora předběžně uznaným SP*	1 390 019,- Kč	3 462 499,- Kč	4 295 735,- Kč	9 369 577,- Kč	4 369 877,- Kč

Pozn.: * Podpora je stanovena na základě objemu obchodované produkce určitou procentní sazbou, žádat je možno o semestrální nebo roční platbu v intervalu od data uznání. Na podpoře se podílí 25 % členský stát, 75 % jde ze zdrojů EU.

b) Vydávání licencí pro čerstvé ovoce a zeleninu

Při dovozu čerstvého ovoce a zeleniny ze třetích zemí není většinou zapotřebí dovozní licence. Vývoz čerstvého ovoce a zeleniny podléhá předložení licence pouze tehdy, chce-li vývozce nárokovat příslušnou vývozní subvenci.

Dovoz česneku ze třetích zemí do EU podléhá povinnosti předložení dovozní licence dle NK (ES) č. 341/2007 na základě KN (ES) č. 514/2008 a 972/2008. V roce 2008 došlo ke změně – od 1. 7. 2008 je nutné mít licenci na dovoz produktů, které obsahují česnek (kód KN 0703 2000, 0703 9000, 0710 8095, 0710 9000, 0711 9080, 0711 9090 a 0712 9090).

- ***v roce 2008*** *bylo vydáno:*

  KN 0703 2000 – 26 licencí v rámci kvóty na celkové množství 995 965 kg a 11 licencí mimo kvótu na 343 300 kg,

  KN 0703 9000 – 33 licencí na celkové množství 42 800 kg,

  KN 0710 8095 – 27 licencí na celkové množství 1 035 215 kg,

  KN 0712 9090 – 49 licencí na celkové množství 449 100 kg.

c) Poskytování finanční podpory na ovoce a zeleninu určené ke zpracování

Podpory v odvětví zpracovaného ovoce a zeleniny byly určeny producentům EU, kteří dodávali rajčata, broskve nebo hrušky ke zpracování dle NR (ES) č. 2201/96 ve znění pozdějších předpisů. Jednou z podmínek pro získání podpory bylo členství v registrované OP, prostřednictvím které se uskutečňovaly veškeré obchodní a finanční transakce. OP musely uzavřít smlouvu o zpracování s rovněž registrovaným zpracovatelem.

Od roku 2008 na základě nařízení vlády č. 95/2008 Sb. přešla tato platba do režimu oddělené platby za rajčata určená ke zpracování.

- **V marketingovém roce 2005/06** byla předložena žádost o vyplacení podpory na 11 965,9 t rajčat, což činilo při sazbě podpory 34,50 €/t celkovou částku 12 446 658 Kč.
- **V marketingovém roce 2006/07** byla předložena žádost o vyplacení podpory na 11 906 t rajčat, což činilo při sazbě podpory 34,50 €/t celkovou částku 11 718 056 Kč.
- **V marketingovém roce 2007/08** byla předložena žádost o vyplacení podpory na 9 710 t rajčat, což činilo při sazbě podpory 34,50 €/t celkem 9 391 971 Kč
- **V marketingovém roce 2008/09** bylo 13 pěstitelům rajčat na množství 11 700 t vyplaceno při sazbě podpory 35,29 €/t celkem 9 979 025 Kč.

d) <u>Vydávání licencí pro výrobky ze zpracovaného ovoce a zeleniny</u>

Při dovozu zpracovaného ovoce zeleniny ze třetích zemí není většinou zapotřebí dovozní licence. Vývoz podléhá předložení licence pouze tehdy, chce-li vývozce nárokovat příslušnou vývozní subvenci (licence se předkládá celnímu orgánu při proclení).

V rámci Společenství existuje **kvóta na dovoz konzervovaných žampionů** se sníženým clem (položky KN 0711 5100, 2003 1020, 2003 1030). Pro dovoz v rámci kvóty musí dovozci předložit dovozní licence, vydávané dle NK (ES) č. 1979/2006.

- **V roce 2008** bylo vydáno 7 hlavních licencí, ze kterých pak bylo vydáno 15 dílčích licencí na celkové množství 4 291 241 kg žampionů.

e) <u>Vývozní subvence pro ovoce a zeleninu a pro výrobky ze zpracovaného ovoce a zeleniny</u>

O vývozní subvence se musí požádat v zemi, ve které se podává vývozní prohlášení, a to i v případě, že je vývozní licence vydána v jiném členském státě.

Od roku 2008 jsou tyto subvence zrušeny.

7. Legislativa ČR vztahující se ke komoditě zelenina

Následující přehled právních předpisů zahrnuje výběr právních předpisů, týkajících se komodity zelenina:

Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů

- prováděcí předpisy:

225/2008 Sb., kterou se stanoví požadavky na doplňky stravy a na obohacování potravin (ruší vyhl. č. 446/2004 Sb.),

127/2008 Sb., kterou se mění vyhl č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků, ve znění vyhl. č. 368/2005 Sb., 497/2005 Sb. a 101/2007,

157/2008 Sb., kterou se mění vyhl. č. 54/2004 Sb., o potravinách určených pro zvláštní výživu a o způsobu jejích použití, ve znění vyhl. č. 402/2006 Sb. a 473/2006 Sb.,

4/2008 Sb., kterou se stanoví druhy a podmínky použití přídatných a extrakčních rozpouštědel při výrobě potravin (ruší vyhl. č. 431/2005 Sb., 152/2005 Sb. a 304/2004 Sb.),

381/2007 Sb., o stanovení max. limitů reziduí pesticidů v potravinách a surovinách (změna vyhl. č. 272/2008 Sb. a 387/2008 Sb.),

319/2007 Sb., kterou se mění vyhl. č. 54/2002 Sb., o stanovení zdravotních požadavků na identitu a čistotu přídatných látek, ve znění vyhl. č. 318/2003 Sb. a 270/2005 Sb.,

293/2006 Sb., kterou se mění vyhl. č. 252/2004 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na pitnou a teplou vodu a četnost a rozsah kontroly pitné vody, ve znění vyhl. č. 187/2005 Sb.,

211/2006 Sb., kterou se zrušuje vyhl. č. 210/2004 Sb., o podmínkách a požadavcích na provozní a osobní hygienu při výrobě potravin a jejich uvádění do oběhu s výjimkou prodeje, kromě potravin živočišného původu,

127/2006 Sb., kterou se zrušuje vyhl. č. 347/2002 Sb., o hygienických požadavcích na prodej potravin a rozsah vybavení prodejny podle sortimentu prodávaných potravin,

459/2005 Sb., kterou se mění vyhl. č. 211/2004 Sb., o metodách zkoušení a způsobu odběru a přípravy kontrolních vzorků, ve znění pozdějších předpisů (vyhl. č. 611/2004 Sb. a 238/2005 Sb.),

366/2005 Sb., o požadavcích vztahujících se na některé zmrazené potraviny (ruší vyhl. 326/1997 Sb., 44/2000 Sb., 160/2002 Sb.),

650/2004 Sb., kterou se mění vyhl. č. 157/2003 Sb., o stanovení požadavků pro čerstvé ovoce a zeleninu, zpracované ovoce a zeleninu, suché skořápkové plody, houby, brambory a výrobky z nich, jakož i další způsoby jejich označování,

450/2004 Sb., o označování výživové hodnoty potravin,

447/2004 Sb., o požadavcích na množství a druhy látek určených k aromatizaci potravin, podmínky jejich použití, požadavky na jejich zdravotní nezávadnost,

320/2004 Sb., kterou se mění vyhl. 212/2004 Sb., o stanovení zásob a způsobu jejich ohlašování SZPI,

305/2004 Sb., o stanovení druhů kontaminujících a toxikologicky významných látkách a jejich přípustné množství v potravinách,

289/2004 Sb., kterou se mění vyhl. č. 335/1997 Sb., pro nealkoholické nápoje a koncentráty k přípravě nealkoholických nápojů, ovocná vína, ostatní vína apod.,

211/2004 Sb., metodách zkoušení a způsobu odběru a přípravy kontrolních vorků (změny vyhl. č. 459/2005 Sb., 238/2005 Sb., 611/2004 Sb.),

161/2004 Sb., kterou se mění vyhl. 147/1997 Sb., o způsobu stanovení kritických bodů v technologii výroby, ve znění vyhl. 196/2002,

133/2004 Sb., o podmínkách ozařování potravin a surovin, o nejvyšší přípustné dávce záření a o způsobu označení ozáření na obalu.

385/2009 Sb., úplné znění zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, jak vyplývá ze změn provedených zákony č. 62/2000 Sb., 307/2000 Sb., 128/2003 Sb., 85/2004 Sb., 317/2004 Sb., 94/2005 Sb., 441/2005 Sb., 230/2006 Sb., 409/2006 Sb., 35/2008 Sb., 267/2006 Sb., 95/2008 Sb., 109/2009 Sb., 95/2009, 109/2009, 227/2009, 291/2009.

- prováděcí předpisy:

  83/2009 Sb., o stanovení důsledků porušení podmíněnosti poskytování přímých podpor, některých podpor v rámci společné organizace trhu s vínem a některých podpor PRV, a o změně některých souvisejících nařízení vlády,

  318/2008 Sb., o provádění některých opatření společné organizace trhu s ovocem a zeleninou, účinnost od 1. 9. 2008 (ruší NV č. 247/2004 Sb.),

  112/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb přímým podporám,

  99/2008 Sb., kterým se mění NV č. 242/2004 Sb., o podmínkách provádění opatření na podporu rozvoje mimoprodukčních funkcí zemědělství spočívajících v ochraně složek životního prostředí (o provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění NV č. 542/2004 Sb., 119/2005 Sb., 515/2005 Sb., 351/2006 Sb. a 81/2007 Sb.),

96/2008 Sb., kterým se mění NV č. 69/2005 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotace v souvislosti s předčasným ukončením provozování zemědělské činnosti u zemědělského podnikatele, ve znění NV č. 512/2006 Sb.,

79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění NV č. 114/2008 Sb., 45/2009 Sb., 83/209 Sb.,

75/2007 Sb., o podmínkách poskytování plateb za přírodní znevýhodnění v horských oblastech, oblastech s jinými znevýhodněními a v oblastech Natura 2000 na zemědělské půdě, ve znění NV č. 113/2008 Sb., 83/2009 Sb.,

47/2007 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování jednotné platby na plochu zemědělské půdy a některých podmínek poskytování informací o zpracování zemědělských výrobků, pocházejících z půdy uvedené do klidu, ve znění NV č. 83/2009 Sb.,

257/2006 Sb., kterým se mění NV č. 181/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek provádění společných organizací trhu, pokud jde o systém poskytování subvencí při vývozu pro zemědělské výrobky a zpracované zemědělské výrobky, ve znění NV. č. 99/2005 Sb.,

88/2006 Sb., o způsobu a rozsahu vyžadování údajů o ovocných sadech obhospodařovaných v režimu intenzivního ovocnářství,

82/2006 Sb., o stanovení dalších údajů evidovaných u půdního bloku nebo u dílu půdního bloku v evidenci využití zemědělské půdy,

241/2004 Sb., o podmínkách provádění pomoci méně příznivým oblastem a oblastem s ekologickými omezeními, ve znění NV č. 121/2005 Sb., 510/2005 Sb.,

159/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek poskytování a propadnutí záruk pro zemědělské výrobky,

505/2000 Sb., o stanovení podpůrných programů k podpoře mimoprodukčních funkcí zemědělství, ve znění NV č. 500/2001 Sb. a 203/2004 Sb.

Zákon č. 30/2006 Sb., úplné znění zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zák. č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

- prováděcí předpisy:

  16/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ekologickém zemědělství.

Zákon č. 249/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči, ve znění zákonů č. 626/2004 S., 444/2005 Sb. a 131/2006 Sb.

- prováděcí předpisy:

  215/2008 Sb., o opatřeních proti zavlékání a rozšiřování škodlivých organismů rostlin a rostlinných produktů, ve znění vyhl. č. 159/2009 Sb. (ruší vyhl. č. 662/2004 Sb., 247/2005 Sb., 244/2006 Sb. a 493/2006 Sb.),

  334/2004 Sb., o mechanizačních prostředcích na ochranu rostlin, ve znění vyhl. č. 146/2009 Sb.,

  333/2004 Sb., o odborné způsobilosti na úseku rostlinolékařské péče,

  329/2004 Sb., o přípravcích a dalších prostředcích na ochranu rostlin (ve znění vyhl. č. 371/2006 Sb. a 146/2009 Sb.),

  328/2004 Sb., o evidenci výskytu a hubení škodlivých organismů ve skladech rostlinných produktů a o způsobu zjišťování a regulace jejich výskytu v zemědělských veřejných skladech a skladech SZIF.

Zákon č. 184/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrůdám rostlin a o změně zákona č. 92/1996 Sb., o odrůdách, osivu a sadbě pěstovaných rostlin, ve znění zákonů č. 147/2002 Sb., 149/2002 Sb., 219/2003 Sb., 554/2005 Sb., 377/2005 Sb. a 444/2005 Sb.

Zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin, jak vyplývá ze změn provedených zákony č. 444/2005 Sb., 178/2006 Sb. a 299/2007 Sb., 9/2009 Sb., 96/2009 Sb., 167/2009 Sb.,

- prováděcí předpisy:

  384/2006 Sb., stanoví podrobnosti o uvádění osiva a sadby pěstovaných rostlin do oběhu, ve znění vyhl. č. 231/2007 Sb.,
  206/2004 Sb., stanoví požadavky na odběr vzorků, postupy a metody zkoušení osiva a sadby, ve znění vyhl. č. 581/2006 Sb.,
  332/2006 Sb., o množitelských porostech a rozmnožovacím materiálu chmele, révy, ovocných rodů a druhů a okrasných druhů a jeho uvádění do oběhu (ruší vyhl č. 147/2004 Sb.),
  449/2006 Sb., o stanovení metodik zkoušek odlišnosti, uniformity, stálosti a užitné hodnoty odrůd, ve znění vyhl. č. 125/2007 Sb. a 320/2007 Sb., 11/2009 Sb.

Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění zákonů č. 477/2001 Sb., 76/2002 Sb., 275/2002 Sb., 320/2002 Sb., 356/2003 Sb., 167/2004 Sb., 188/2004 Sb., 317/2004 Sb., 7/2005 Sb., 444/2005 Sb., 314/2006 Sb., 186/2006 Sb., 222/2006 Sb., 296/2007 Sb., 34/2008 Sb., 383/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů

- prováděcí předpisy:

  124/2006 Sb., kterou se ruší vyhl. č. 95/2006 Sb., o stanovení seznamu odpadů, na které se vztahuje postup podle § 55 odst. 2 zákona č. 185/2001 Sb.,
  383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady (změna vyhl. č. 41/2005 Sb., č. 294/2005 Sb., 351/2008 Sb., 478/2008 Sb.),
  382/2001 Sb., o podmínkách použití upravených kalů na zemědělské půdě (změna vyhl. č. 504/2004 Sb.),
  381/2001 Sb., o stanovení Katalogu odpadů, Seznamu nebezpečných odpadů (změna vyhl. č. 503/2004 Sb. a 168/2007 Sb., 374/2008 Sb.),
  376/2001 Sb., o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů (změna vyhl. č. 502/2004 Sb.).

Zákon č. 156/1998 Sb., zákon o hnojivech, pomocných půdních látkách, pomocných rostlinných přípravcích a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd, ve znění pozdějších předpisů (č. 317/2004 Sb., 444/2005 Sb., 553/2005 Sb., 9/2009 Sb.)

- prováděcí předpisy:

  474/2000 Sb., o stanovení požadavků na hnojiva ve znění vyhl. č. 401/2004 Sb., č. 209/2005,
  274/1998 Sb., o skladování a způsobu používání hnojiv, ve znění vyhl. č. 399/2004 Sb., č. 476/2000 Sb., 473/2002 Sb., 91/2007 Sb.,
  275/1998 Sb., o agrochemickém zkoušení zemědělských půd a zjišťování půdních vlastností lesních pozemků ve znění vyhl. č. 477/2000 Sb., č. 400/2004 Sb., 91/2007 Sb.,
  273/1998 Sb., o odběrech a chemických rozborech vzorků hnojiv ve znění vyhl. č. 475/2000 Sb.

Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech, ve znění pozdějších předpisů (č. 274/2003 Sb., 94/2004 Sb., 237/2004 Sb., 257/2004 Sb., 444/2005 Sb., 66/2006 Sb., 296/2007 Sb., 25/2008 Sb., 126/2008 Sb.)

- prováděcí předpisy:

  641/2004 Sb., o rozsahu a způsobu vedení evidence obalů a ohlašování údajů z této evidence,
  116/2002 Sb., o způsobu označování vratných zálohovaných obalů.

Zákon č. 254/2001 Sb., zákon o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů (změny zákony č. 76/2002 Sb., 320/2002 Sb., 274/2003 Sb., 20/2004 Sb., 444/2005 Sb., 222/2006 Sb., 186/2006 Sb., 342/2006 Sb., 25/2008 Sb., 181/2008 Sb., 167/2008 Sb., 181/2008 Sb., 157/2009 Sb.), a jeho prováděcí předpisy.

Zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých zákonů, jak vyplývá ze změn provedených zák. č. 521/2002 Sb., 92/2004 Sb., 186/2004 Sb., 695/2004 Sb., 180/2005 Sb., 385/2005 Sb., 444/2005 Sb., 212/2006 Sb., 222/2006 Sb., 230/2006 Sb., 186/2006 Sb., 180/2007 Sb., 296/2007 Sb., 25/2008 Sb., 37/2008 Sb., 124/2008 Sb., 483/2008 Sb.), a jeho prováděcí předpisy.

Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů (změny č. 123/1998 Sb., 100/2001 Sb.).

Zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (jak vyplývá ze změn provedených zákony č. 521/2002 Sb., 437/2004 Sb., 695/2004 Sb., 444/2005 Sb., 222/2006 Sb. a 25/2008 Sb.).

Některé další související předpisy právního řádu ČR:

Vyhláška č. 412/2008 Sb., kterou se stanoví seznam katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků.

Nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností podle zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění zákona č. 130/2008 Sb.

Vyhláška č. 432/2005 Sb., kterou se stanoví podmínky a způsob poskytování finanční náhrady za újmu vzniklou omezením zemědělského hospodaření, vzor a náležitosti uplatnění nároku, ve znění zákona č. 218/2004 Sb.

Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, ve znění zákona č. 121/2000 Sb., 237/2004 Sb., 257/2004 Sb., 296/2007 Sb.

- prováděcí předpisy:

  3/2008 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 151/1997 Sb. (změna vyhl. č. 456/2008 Sb.).

8. Kontrola jakosti

a) Výsledky kontroly jakosti a zdravotní nezávadnosti čerstvé zeleniny

Inspektoři Státní zemědělské a potravinářské inspekce (SZPI) zkontrolovali v roce 2008 celkem 2 449 šarží čerstvé zeleniny, tj. o 11 % méně než v roce 2007. Požadavkům právních předpisů nevyhovělo celkem 904 šarží, tj. 37 %. Nejvíce problematickou skupinou byla skupina cibulové zeleniny (52,9 %) a dále košťálová a plodová zelenina. Pokud jde o zjištění nevyhovujících vzorků v závislosti na zemi původu, nejvyšší procento závad vykazovala zelenina ze třetích zemí (48,1 %).

Nejvíce nedostatků bylo jako v předchozích letech zjištěno v maloobchodní síti - 44,3 % (v roce 2007 to bylo 41,4 %, v roce 2006 pak 34 % a v roce 2005 35 %,). Do maloobchodního prodeje jsou zahrnuty nejen specializované prodejny ovoce a zeleniny, ale všechny obchody uvádějící do oběhu čerstvou zeleninu, jakož i supermarkety.

Mezi nejčastější závady patřilo nedodržení minimálních požadavků na jakost, tzn. nezdravá, shnilá zelenina či zelenina napadená plísní. Vysoké procento nevyhovujících produktů v maloobchodě **je způsobeno především nesprávným skladováním zeleniny, nešetrnou manipulací, nevhodnými podmínkami na prodejně při samotném nabízení zeleniny k prodeji, ale také nedostatečným vytříděním produktů při dodání z velkoskladu.**

Dalšími, ne méně často nacházenými závadami, je nedostatečné označení, např. chybějící údaje (např. o zemi původu), nesprávně deklarovanou třídu jakosti, nesprávně označená hmotnost balené zeleniny (na obalech deklarovaná vyšší hmotnost než je skutečnost).

Na analýzy **obsahu cizorodých látek** v roce 2008 bylo odebráno celkem 544 vzorků, z čehož nevyhovělo 1,8 % vzorků.

Počet kontrolovaných šarží čerstvé zeleniny za rok 2008

Zelenina	Výroba		Maloobchod		Velkoobchod		Ostatní		Celkem	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
Cibulová	14	28,6	389	57,6	26	0,0	2	0,0	431	52,9
Kořenová	18	22,2	289	42,2	114	5,3	4	0,0	425	31,1
Košťálová	6	0,0	201	43,3	35	0,0	1	0,0	243	35,8
Listová a naťová	2	0,0	125	43,2	45	0,0	1	0,0	173	31,2
Lusková	0	-	46	23,9	10	10,0	1	0,0	57	21,1
Plodová	11	27,3	917	40,6	166	2,4	3	0,0	1 097	34,5
Řapíkatá	0	-	17	41,2	1	0,0	0	-	18	38,9
Ostatní	0	-	5	100,0	0	-	0	-	5	100,0
CELKEM	**51**	**21,6**	**1 989**	**44,3**	**397**	**2,8**	**12**	**0,0**	**2 449**	**36,9**
Původ zboží										
ČR	35	5,7	609	38,1	91	0,0	6	0,0	741	31,6
Třetí země	3	66,7	163	54,0	21	0,0	0	-	187	48,1
EU mimo ČR	11	45,5	980	34,3	284	3,9	6	0,0	1 281	27,5
Původ neuveden	2	100,0	237	95,4	1	0,0	0	-	240	95,0

Pramen: SZPI

Výsledky rozborů čerstvé zeleniny z laboratoří a z hodnocení na místě za rok 2008

Zelenina	Počet analýz									
	analytika		mikrobiologie		cizorodé látky		senzorika		značení	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
Cibulová	26	38,5	58	34,5	25	0,0	382	46,1	271	28,4
Kořenová	9	11,1	79	51,9	191	2,1	200	48,0	121	19,0
Košťálová	7	85,7	46	39,1	44	0,0	175	34,3	121	17,4
Listová a naťová	0	-	17	52,9	81	3,7	86	47,7	52	19,2
Lusková	0	-	2	50,0	38	2,6	17	52,9	12	16,7
Plodová	29	10,3	130	29,2	159	1,3	907	31,9	670	17,5
Řapíkatá	2	50,0	4	25,0	6	0,0	11	54,5	3	0,0
Ostatní	0	-	2	100,0	0	-	3	100,0	0	-
CELKEM	**73**	**28,8**	**338**	**38,5**	**544**	**1,8**	**1 781**	**38,2**	**1 250**	**20,0**

Pramen: SZPI

Certifikace čerstvé zeleniny v roce 2008

Certifikace čerstvého ovoce a zeleniny byla v roce 2008 prováděna dle nařízení Komise (ES) č. 1580/2007, v platném znění. Certifikace se provádí **při dovozu a vývozu čerstvého ovoce a zeleniny do třetích zemí**, **jedná se vlastně o kontrolu shody těchto produktů**

s obchodními normami Společenství. Inspektoři SZPI kontrolují jakost i označování produktů dle požadavků stanovených v jednotlivých obchodních normách.

Obchodník, který dováží nebo vyváží čerstvé ovoce a zeleninu (včetně pěstovaných hub a skořápkových plodů) do třetích zemí, **je povinen tuto skutečnost nahlásit** na příslušný inspektorát SZPI. Bez certifikátu není možné danou šarži proclít. Vydávání certifikátů o shodě s obchodními normami Společenství pro čerstvé ovoce a zeleninu je prováděno podle zákona č. 146/2002 Sb., o SZPI, ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2008 bylo inspektory SZPI vystaveno celkem 216 certifikátů při dovozu čerstvého ovoce a zeleniny, určené k přímé spotřebě. Dalších 16 certifikátů bylo vystaveno při dovozu ovoce a zeleniny k průmyslovému zpracování. Při vývozu čerstvého ovoce a zeleniny nebyly v roce 2008 vystaveny žádné certifikáty, taktéž nebyly vystaveny žádné certifikáty při vývozu čerstvého ovoce a zeleniny pro průmyslové zpracování.

b) Výsledky kontroly jakosti a zdravotní nezávadnosti čerstvé zeleniny za období od I. – III. čtvrtletí 2009

V uvedeném období bylo zkontrolováno celkem 891 šarží čerstvé zeleniny, tj. o 57,7 % méně v porovnání se stejným obdobím minulého roku. Z tohoto počtu nevyhovělo právním požadavkům celkem 366 šarží, tj. 42 %. Největší procento závad bylo zjištěno u zeleniny cibulové (59,8 %), plodové (47 %) a košťálové (41,8 %).

Stejně jako v roce 2008, byla kontrola zaměřena především na maloobchodní síť, zde bylo odebráno 606 šarží čerstvé zeleniny, z toho 353 bylo hodnoceno jako nevyhovující, tj. 58,9 %. Opakují se nejčastěji zjišťované nedostatky, jako je nesplnění minimálních požadavků jakosti či nedostatky v označování.

Počet kontrolovaných vzorků čerstvé zeleniny za I. – III. čtvrtletí roku 2009

Zelenina	Výroba		Maloobchod		Velkoobchod		Ostatní		Celkem	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
Cibulová	5	60,0	64	79,0	20	0,0	2	0,0	91	59,8
Kořenová	6	0,0	149	54,7	65	1,6	2	0,0	222	37,4
Košťálová	3	0,0	67	60,6	29	3,4	0	-	99	41,8
Listová a naťová	4	0,0	43	30,0	27	0,0	0	-	74	17,1
Lusková	0	-	19	21,1	5	0,0	0	-	24	18,2
Plodová	8	42,9	257	64,2	108	4,9	1	0,0	374	47,0
Řapíkatá	0	-	5	20,0	0	-	0	-	5	20,0
Ostatní	0	-	2	50,0	0	-	0	-	2	50,0
CELKEM	**26**	**24,0**	**606**	**58,9**	**254**	**2,9**	**5**	**0,0**	**891**	**42,0**
Původ zboží ČR	13	0,0	178	55,1	63	1,7	2	0,0	256	39,4
Třetí země	3	100,0	49	65,3	27	11,1	0	-	79	48,1
EU mimo ČR	8	25,0	333	56,4	162	1,3	3	0,0	506	38,3
Původ neuveden	2	50,0	46	84,8	2	50,0	0	-	50	82,0

Pramen: SZPI

c) Výsledky kontroly zdravotní nezávadnosti a jakosti zpracované zeleniny

V roce 2008 bylo inspektory SZPI zkontrolováno celkem 358 vzorků. Jako nevyhovujících bylo vyhodnoceno 144 vzorků, tj. 40 %. Nevyhovělo 73 tuzemských a 71 vzorků původem z jiných zemí. Z hlediska jednotlivých skupin náležela k nejproblematičtějším skupina mléčně kvašené zeleniny, chemicky konzervované zeleniny a sterilované zeleniny.

Porovnáním výsledků kontroly zdravotní nezávadnosti, jakosti a označování u vzorků kontrolovaných ve výrobě, velkoobchodech a maloobchodech lze konstatovat, že četnost závad je stále nejvyšší v maloobchodní síti.

Počet kontrolovaných vzorků zpracované zeleniny v roce 2008

Původ zboží	Výroba		Velkoobchod		Maloobchod		Jiné*		Celkem	
	celkem	nevyh. %	celkem	nevyh. %	celkem	nevyh. %	celkem	nevyh. %	celkem	nevyh. %
ČR	87	5,7	2	0,0	127	53,5	0	0,0	216	33,8
Jiný než ČR	8	0,0	9	0,0	120	59,1	5	0,0	142	50,0
CELKEM	**95**	**5,3**	**11**	**0,0**	**247**	**56,3**	**5**	**0,0**	**358**	**40,2**

Pramen: SZPI

Poznámka: * restaurace, přeprava, suroviny

Kontrola zpracované zeleniny byla zaměřena zejména na kontrolu chemických požadavků na zdravotní nezávadnost (dle vyhlášky č. 304/2004 Sb., která od 15. 2. 2008 byla zrušena vyhláškou č. 4/2008 Sb.) ve znění vyhlášky č. 305/2004 Sb. Jako nevyhovující z hlediska kontaminujících látek bylo vyhodnoceno 13 vzorků zpracované zeleniny – 3 vzorky sterilované zeleniny pro vyšší obsah oxidu siřičitého než bylo deklarováno, 1 vzorek sterilované zeleniny z důvodu nadlimitního obsahu oxidu siřičitého, 1 vzorek sterilované zeleniny z důvodu přítomnosti kyseliny sorbové a benzoové, které nebyly deklarovány, 1 vzorek mléčně kvašené zeleniny z důvodu přítomnosti kyseliny sorbové a benzoové, které nebyly deklarovány, 1 vzorek zeleniny v soli z důvodu přítomnosti kyseliny benzoové a barviva azorubinu, které nebyly deklarovány, 2 vzorky chemicky konzervované zeleniny z důvodu přítomnosti kyseliny sorbové a benzoové, které nebyly deklarovány, 1 vzorek chemicky konzervované zeleniny z důvodu vyššího obsahu oxidu siřičitého než bylo deklarováno a 3 vzorky ostatních výrobků ze zeleniny (mořských řas) pro vysoký obsah jódu.

Z hlediska mikrobiologických požadavků nevyhověl 1 vzorek upravené chlazené čerstvé zeleniny**.** Nesplnění jakostních požadavků **(dle vyhlášky č. 157/2003 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášky č. 113/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů)** z hlediska dodržení refraktometrické sušiny vnesené rajčaty, bylo zjištěno u 1 vzorku kečupu.

Při senzorickém hodnocení byla zjištěna neodpovídající konzistence a vzhled u 1 vzorku sterilované zeleniny. Mezi nedostatky z hlediska označování patřilo nesprávné označení u 60 vzorků zpracované zeleniny.Z dalších zjištěných nedostatků stojí za zmínku nedodržení podmínek skladování (zejména nevhodná skladovací teplota) u 58 vzorků zpracované zeleniny. Dále z důvodu poškozeného obalu nevyhovělo 19 vzorků zpracované zeleniny.

Výsledky rozborů zpracované zeleniny z laboratoří a z hodnocení na místě v roce 2008

Ukazatel	Počet rozborů									
	analytika		mikrobiologie		cizorodé látky		senzorika		označování	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
Zelenina	36	2,7	55	3,6	94	13,8	163	48,5	87	67,8

Pramen: SZPI

d) Výsledky kontroly jakosti a zdravotní nezávadnosti zpracované zeleniny za I. – III. čtvrtletí roku 2009

V tomto období bylo inspektory SZPI zkontrolováno celkem 244 vzorků. Jako nevyhovujících bylo vyhodnoceno 87 vzorků, tj. 35,6 %, z toho 147 tuzemských. Z hlediska jednotlivých skupin náležely k nejproblematičtějším skupiny mléčně kvašené a upravené chlazené čerstvé zeleniny.

Porovnáním výsledků kontroly zdravotní nezávadnosti, jakosti a označování byla četnost závad opět nejvyšší v maloobchodní síti.

Počet kontrolovaných vzorků zpracované zeleniny za I. – IX. měsíc roku 2009

Původ zboží	Výroba		Velkoobchod		Maloobchod		Jiné*		Celkem	
	celkem	nevyh. %	celkem	nevyh. %	celkem	nevyh. %	celkem	nevyh. %	celkem	nevyh. %
Tuzemsko	49	4,1	9	11,1	89	41,6	0	0,0	147	27,2
Jiná než ČR	8	12,5	22	72,7	64	46,9	3	0,0	97	48,4
Celkem	**57**	**5,3**	**31**	**54,8**	**153**	**43,8**	**3**	**0,0**	**244**	**35,6**

Pramen: SZPI

Poznámka: * restaurace, přeprava, suroviny

Při kontrole chemických požadavků na zdravotní nezávadnost byl jako nevyhovující z hlediska kontaminujících látek vyhodnoceny 1 vzorek mléčně kvašené zeleniny z důvodu vyššího obsahu kyseliny benzoové, než bylo deklarováno, a dále 1 vzorek zeleniny v soli z důvodu vyššího obsahu chloridu sodného.

Mikrobiologickým požadavkům ve znaku plísně okem viditelné nevyhověl pouze 1 vzorek upravené chlazené čerstvé zeleniny a 1 vzorek hotového zeleninového jídla.

Při kontrole jakostních požadavků na dodržení podílu jednotlivých druhů zeleniny ve směsi nevyhověly 2 vzorky zmrazené zeleninové směsi. Při senzorickém hodnocení byla zjištěna neodpovídající konzistence a vzhled u 1 vzorku zmrazené zeleniny, u 2 vzorků oliv a u 1 vzorku zeleniny v soli.

Nesprávně označeno bylo celkem 34 vzorků zpracované zeleniny. Z dalších zjištěných nedostatků stojí za zmínku nedodržení podmínek skladování (zejména nevhodná skladovací teplota) u 46 vzorků zpracované zeleniny. Dále z důvodu poškozeného či neodpovídajícího obalu nevyhověly 4 vzorky zpracované zeleniny.

Výsledky rozborů zpracované zeleniny z laboratoří a z hodnocení na místě za I. – III. čtvrtletí roku 2009

Ukazatel	Počet rozborů									
	analytika		mikrobiologie		cizorodé látky		senzorika		označování	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
Zelenina	38	10,5	42	4,8	54	3,7	107	48,6	41	80,5

Pramen: SZPI

SVĚTOVÝ A EVROPSKÝ TRH

Světový trh s česnekem

Největším světovým producentem i hlavním exportérem česneku je **Čína.** Dominantní postavení si svou levnou produkcí získala také na trhu EU. V roce 2007 dosáhla produkce česneku 12 mil. t (tj. 75 % světové produkce) a na celkovém světovém exportu česneku se podílela 80 %. Největším světovým importérem česneku je **USA,** přičemž největší množství dovážejí z Číny. Dovozy se od roku 2002 značně zvýšily a Čína tak předběhla Mexiko, které bylo do té doby hlavním dodavatelem česneku do USA. Spojené státy jsou samy s 220 tis. t předními producenty česneku.

V Indii dochází k redukci ploch pro pěstování česneku. Produkce v sezóně 2008/09 je odhadována o 30 % nižší než v předchozí sezóně. Ačkoliv je Indie druhým největším světovým producentem česneku, jeho export není významný. **Argentina** je v pořadí druhým světovým exportérem česneku. Její hlavní odběratel – Brazílie – se však stále více orientuje na dovoz levného česneku z Číny. Pěstební plochy v Argentině se pohybují kolem 12 650 ha s produkcí kolem 138 tis. t česneku.

V rámci Evropy je významným producentem česneku **Španělsko**. Jeho produkce v roce 2009 je odhadována na 140 tis. t v porovnání s 150 tis. t v roce předchozím. Pokles je důsledkem nižších výnosů a také redukcí ploch česneku, které se v roce 2009 snížily meziročně o 3 % na 15 400 ha.

Světový zahraniční obchod s čerstvými rajčaty

Světový zahraniční obchod s čerstvými rajčaty vzrostl za posledních pět let o 45 %. Hlavními exportéry jsou **Mexiko, Španělsko, Nizozemsko, Turecko, Jordánsko a Maroko**, jejichž podíl na celkovém zahraničním obchodu s rajčaty dosahuje 70 % (tj. přes 5 mil. t).

Mexiko je největším světovým exportérem rajčat, přes 90 % jeho vývozu směřuje do USA. V období 2004 – 2008 vzrostl vývoz o 20 % (tj. z 900 tis. t na cca 1,1 mil. t). Produkce rajčat v sezóně 2009/10 se pravděpodobně zvýší o 2 % na 2,3 mil. t.

Maroko může být označeno za jednoho z hlavních světových exportérů rajčat. Zdejší produkce rajčat pro export se stále zvyšuje a v sezóně 2007/08 dosáhla 728 tis. t, tj. 3% meziroční nárůst. V sezóně 2008/09 se export odhaduje ve výši 321 tis. t, tj. meziročně o 14 % více. Výměra krytých ploch, které v roce 2008 činily 4 730 ha, se stále zvyšuje. Hlavním odběratelem rajčat je Francie**,** kam směřuje přes 80 % marockého exportu rajčat (včetně reexportu).

Turecko je dalším významným vývozcem rajčat, která směřují hlavně do Ruska a zemí východní Evropy. V roce 2008 dosáhl objemu 435 tis. t, z toho cca 60 % bylo vyvezeno do Ruska. Mezi důležité cílové destinace náleželo dále Bulharsko (8 %), Rumunsko (7 %), Ukrajina (5 %) a Saudská Arábie (4 %). Zatímco dodávky do Ruska a Bulharska v posledních letech rostou, vývozy do Saudské Arábie klesají.

Hlavními odbytovými trhy pro rajčata z **Jordánska** jsou země Středního Východu. Během prvního pololetí roku 2009 exportovalo 190 tis. t rajčat, tj. o 13 % více než v předchozím roce, díky vyšší poptávce z Iráku, hlavního odběratele jordánských rajčat. Vývozy do Iráku stále rostou, zatímco vývozy do Spojených arabských emirátů a Sýrie klesají.

Důležitým exportérem i producentem čerstvých rajčat je také **Čína,** jejíž produkce převyšuje produkci rajčat v celé Evropě a nadále expanduje. Spolu s produkcí se zvyšuje i kapacita zpracovatelského průmyslu. Vzhledem k tomu, že v sezóně 2008/09 přešli někteří zdejší pěstitelé bavlny na pěstování rajčat, mohla by se jejich sklizeň výrazně zvýšit.

Dalším velkým světovým producentem rajčat jsou **USA**. Sklizeň v roce 2008 se odhaduje na 14 mil. t rajčat, z toho kolem 2 mil. t je určeno pro čerstvý trh a 12 mil. t pro zpracování.

V zelinářském sektoru **Španělska** dochází v posledních letech v hlavních producentských oblastech rajčat k několika změnám, mimo jiné i k redukci pěstebních ploch. Příčinou je rozšíření hmyzího škůdce makadlovky (Tuta Absoluta), který byl zavlečen do Španělska pravděpodobně z Jižní nebo

Střední Ameriky. Ve španělských oblastech s intenzívním pěstováním polních rajčat (Almeria, Murcia aj.) jsou hlášeny velké škody s hospodářskými ztrátami přesahujícími 50 %. Pěstitelé rajčat přecházejí na pěstování zejména cuket, brokolice nebo ledového salátu. Vzestupný trend vývozů rajčat ze Španělska byl v roce 2008 zastaven - vývoz klesl z 969 tis. t v roce 2007 na 827 tis. t v roce 2008.

V **Polsku** produkce rajčat rychle roste v důsledku rozšiřování krytých ploch pro pěstování rajčat a jejich vyšším výnosům, což se odráží i v nárůstu vývozu. V roce 2008 Polsko exportovalo 83 tis. t rajčat, přičemž hlavními odběrateli byla Velká Británie, Litva a Ukrajina, dále též ČR a Rusko. Export do Litvy a Ukrajiny během posledních let výrazně vzrostl.

Produkce rajčat pro zpracovatelský průmysl v EU (tis. t)

Země	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09 (odhad)
Itálie	5 300	4 400	4 600	4 500
Řecko	880	710	640	680
Španělsko	2 607	1 579	1 581	1 584
Portugalsko	1 085	983	1 236	1 174
Francie	157	120	99	125
Polsko	213	220	205	160
Maďarsko	71	102	115	90
Bulharsko	157	140	140	150
Celkem	**10 470**	**8 254**	**8 616**	**8 463**

Pramen: World Processing Tomato Council, Fruit and Vegetable Markets

Světová produkce rajčat na zpracování v sezóně 2008/09 činila přibližně 35 mil. t. Zásoby výrobků z rajčat jsou na severní polokouli na začátku nové zpracovatelské sezóny celkem vyčerpané, na druhé straně celosvětová poptávka po zpracovaných produktech z rajčat každoročně roste. Ve všech hlavních pěstitelských zemích (kromě zemí jižní polokoule) se objem zpracovaných rajčat v posledních letech zvyšuje.

Díky dobré sklizni v Itálii a Portugalsku v roce 2007/08 byla **produkce rajčat na zpracování v EU** vyšší než v předchozí sezóně. Ve zbývajících producentských zemích EU, tj. v Řecku a Polsku, utrpěli producenti v důsledku nepříznivých klimatických podmínek v tomto období značné ztráty. Vysoké sklizně rajčat pro zpracování bylo v roce 2008 dosaženo i ve středomořských zemích, kromě Alžírska. Produkce rajčat v Číně poklesla z 6,3 mil. t v roce 2007 na 5,8 mil. t v roce 2008.

Zvýšení výroby produktů z rajčat (koncentráty, rajčata konzervovaná, sušená nebo zmrazená) se v sezóně 2008/09 nepředpokládá. Nabídka této komodity byla na stejné úrovni díky vyšším dovozům z Číny a Turecka. Nezměnila se ani nabídka výrobků z cukrové kukuřice a papriky.

Produkce zeleniny v zemích severní Afriky

Země severní Afriky jako Tunisko, Alžírsko, Egypt a Maroko vlastní značné množství půdy, ale vzhledem k suchému podnebí je jen nepatrná část půdy vhodná pro pěstování zeleniny. Proto je většina produktů dovážena. V poslední době se Egypt a zejména Maroko stávají důležitými dodavateli určitých komodit na evropské trhy a začínají konkurovat tradičním dodavatelským zemím.

Tunisko je s 16,4 mil. ha půdy nejmenší zemí v této oblasti Afriky. Na produkci ovoce a zeleniny je využíváno jen okolo 2 %. V roce 2007 činila výměra ovocných sadů 190 tis. ha, plochy pro zeleninu 135 tis. ha a na dalších cca 250 tis. ha se pěstují olivy.

V posledních sedmi letech se plochy pro pěstování zeleniny neustále rozšiřují, zatímco výměra ovocných sadů od roku 2005 klesá. Objem produkce ostře kolísá v závislosti na množství dešťových srážek během roku. V roce 2008 bylo sklizeno kolem 2,5 mil. t zeleniny. Nejvýznamnějším zeleninovým druhem jsou rajčata, jichž se vypěstuje zhruba 1 mil. t především pro zpracovatelský průmysl. Následují vodní melouny, papriky a cibule.

Z Tuniska do EU bylo v roce 2008 dovezeno kolem 9 tis. t zeleniny (rajčata, saláty). V rámci EU Tunisko vyváží hlavně do Francie a Itálie.

V **Alžírsku** jsou jen 3 % půdy vhodných pro zemědělství, zbytek (238 mil. ha) je poušť. Země je závislá na importu čerstvých i zpracovaných produktů; jelikož je možno zde vypěstovat jen kolem 20 % ovoce a zeleniny z celkové potřeby domácího trhu.

Intenzivní zemědělství je možné jen na úzkém pruhu pobřeží na severu země. Ovocné sady dosahují 390 tis. ha, plochy zeleniny 271 tis. ha, což dohromady představuje jen 0,3% podíl na celkové ploše zemědělské půdy. Produkce zeleniny se pohybuje kolem 3,8 mil. t a tvoří ji zejména rajčata, melouny a cibule. Velmi malá část sklizně je exportována do dalších afrických zemí nebo do Evropy.

V **Libyi** se poušť rozprostírá na 85 % země, pouhá 2 % půdy podél severního pobřeží (tj. 3,5 mil. ha z celkové rozlohy 177 mil. ha) jsou vhodná pro zemědělství. V celkové škále je významná produkce datlí a oliv, méně se pěstuje obilí, zelenina, citrusy a mandle. Ovoce a zelenina se pěstuje na cca 60 tis. ha, z toho 30 tis. ha zaujímají datle. Dalšími významnými plodinami jsou melouny (268 tis. t), rajčata (190 tis. t) a cibule (150 tis. t). Celková produkce činí přibližně 370 tis. t ovoce a 906 tis. t zeleniny. Naprostá většina produkce je určena pro tuzemský trh.

Zemědělství v **Egyptě** je situováno podél řeky Nil a v některých oázách, zbytek země je příliš suchý. Zelenina se pěstuje na 600 tis. ha. Zemědělská půda představuje 3 mil. ha, což je 3% podíl na celkové rozloze země (100 mil. ha). V posledních letech se zemědělská produkce stále více zaměřuje na vývoz. Typickými produkty jsou proso, fazole nebo zelí, které se pěstují v menším množství, takže dovoz je v těchto případech nezbytný. Export mnoha dalších zemědělských komodit výrazně expanduje.

Nejdůležitějším zeleninovým druhem jsou rajčata, která se zde pěstují na téměř dvou třetinách pěstební plochy pro zeleninu. Dalšími významnými druhy jsou melouny, cibule (včetně ekologické produkce pro evropský trh), tykve, lilky, papriky a fazole.

Každoročně se v Egyptě sklidí 16 mil. t zeleniny, z toho největší podíl zabírají rajčata (7,5 mil. t). Do EU se vyváží cca 99 tis. t zeleniny.

Ze čtyř severních afrických zemí je **Maroko** nejvýznamnější dodavatel ovoce a zeleniny na evropský trh. Z celkové plochy 44,6 mil. ha je zemědělsky obděláváno kolem 18 % půdy na západě a severozápadě země. V pobřežních regionech jsou také intenzivně zavlažované plochy. Zelenina se pěstuje na 200 tis. ha, přičemž nejvýznamnějšími druhy jsou rajčata, cibule, plodová zelenina, melouny, chřest a luštěniny. Maroko vyváží kolem 540 tis. t zeleniny především do Španělska a Francie, dále pak do Nizozemska, Německa a Velké Británie, přičemž více než polovinu vývozu zeleniny představují rajčata, poté následuje paprika, melouny a tykve.

Produkce zeleniny v zemích EU

V roce 2008 dosáhla celková sklizeň zeleniny v zemích EU přibližně 65,5 mil. t, tj. o 1,7 % více než v předchozím roce. Nárůst produkce byl především ve státech EU 15. Zvýšila se sklizeň konzumních rajčat, paprik, cukrové kukuřice, luskové zeleniny (zejména zeleného hrášku i fazolky) a cibule; pokles produkce nastal u mrkve vzhledem k výrazně nižším sklizním v Nizozemsku a Polsku.

Produkce zeleniny v zemích EU (mil. t)

Ukazatel	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009 (odhad)
EU 15	56,0	56,7	57,8	53,8	51,4	52,5	53,6
EU 12	15,1	15,0	13,2	14,1	13,0	13,0	12,9
EU 27	71,1	71,7	71,0	67,9	64,4	65,5	66,5

Pramen: FAO, GUS, Rynek owoców i warzyw, Polsko

V roce 2008 export čerstvé zeleniny z EU 27 meziročně vzrostl o 4,3 % na celkový objem 12,4 mil. t, import zůstal na téměř stejné úrovni roku 2007.

Zahraniční obchod EU 27 s čerstvou zeleninou (tis. t)

Ukazatel	2003	2004	2005	2006	2007	2008
EXPORT Z EU CELKEM	**11 133**	**11 205**	**11 067**	**11 422**	**11 931**	**12 446**
Z toho: do třetích zemí	1 162	1 129	1 332	1 257	1 234	1 632
Hlavní exportéři						
Španělsko	3 274	3 281	3 224	3 506	3 209	3 283
Nizozemsko	2 917	3 128	3 163	3 209	3 521	3 537
Francie	1 052	981	891	1 001	898	982
IMPORT DO EU CELKEM	**12 890**	**13 888**	**11 911**	**12 567**	**13 409**	**13 392**
Z toho: ze třetích zemí	2 941	3 548	1 785	1 793	3 208	2 464
Hlavní importéři						
Německo	3 151	3 152	2 871	3 055	3 077	3 094
Velká Británie	1 467	1 558	1 635	1 644	1 684	1 702
Nizozemsko	1 124	1 113	894	902	1 006	839

Pramen: EUROSTAT, Rynek owoców i warzyw, Polsko

Výroba zmrazených zeleninových produktů

Výroba zeleninových zmrazených výrobků v 18 evropských zemích vzrostla v roce 2008 o 9 % na 3,6 mil. t. Nejvýznamnější komoditou na zpracování zmrazením je hrášek, jehož zpracování se meziročně zvýšilo o 43 % na 591,9 tis. t. Zpracování mrkve v mrazírnách (druhého hlavního druhu) pokleslo o 6 % na objem 426,7 tis. t. Výrazný nárůst byl zaznamenán u květáku (+8 %) a brokolice (+10 %) na 197,8 tis. t, resp. 162,1 tis. t. Nebývalý nárůst zájmu trhu byl patrný u zmrazených cuket (meziroční nárůst o 90 % na 51,4 tis. t), cukrové kukuřice (nárůst téměř dvojnásobný na 140,3 tis. t) a zmrazených sladkých paprik (+8 % na 80,4 tis. t). Pozice Belgie jako lídla ve výrobě zmrazené zeleniny zůstala nezměněná a v roce 2008 produkce dosáhla 900,5 tis. t. Největším konkurentem je Polsko, které v současné době zaujímá druhé místo (s výrobou 503 tis. t zmrazené zeleniny). Španělská výroba zmrazených zeleninových produktů si udržuje rostoucí trend a je s 480 tis. t na třetím místě. Výroba zmrazené zeleniny v některých státech EU zůstala na stejné úrovni, jako např. v Nizozemsku (116,0 tis. t), Maďarsku (60 tis. t), Německu (185,0 tis. t) a Řecku (30 tis. t).

Dovoz vybraných výrobků ze zeleniny do EU (tis. t)

Ukazatel	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Zmrazená zelenina	**3 140**	**2 345**	**2 296**	**2 393**	**2 459**	**2 491**
Z toho: ze třetích zemí	185	225	245	289	329	298
Sterilovaná zelenina	**492**	**561**	**609**	**520**	**563**	**548**
Z toho: ze třetích zemí	206	255	272	277	283	293
Konzervovaná zelenina	**2 138**	**2 204**	**2 255**	**2 269**	**2 431**	**2 584**
Z toho: ze třetích zemí	421	481	485	466	526	533
Sušená zelenina	**215**	**230**	**256**	**260**	**300**	**292**
Z toho: ze třetích zemí	88	99	102	102	120	127
Zpracovaná rajčata	**1 639**	**1 596**	**1 637**	**1 636**	**1 794**	**1 842**
Z toho: ze třetích zemí	279	327	225	136	240	285

Pramen: EUROSTAT, Rynek owoców i warzyw, Polsko

Pěstování zeleniny v nových členských státech EU (NČS)

V posledních letech se celková produkce zeleniny v NČS pohybuje v rozmezí 13 - 17 mil. t, tj. přibližně 22% podíl na produkci zeleniny EU. Hlavním producentem zeleniny ve střední a východní Evropě je **Polsko**, kde se v posledních pěti letech vypěstuje v průměru 5,3 mil. t ročně. Dalším významným pěstitelem je **Rumunsko** (mezi 3,3 – 4,0 mil. t ročně), **Maďarsko** (1,5 – 1,8 mil. t) a **Bulharsko** (kolem 800 tis. t ročně). **ČR** přispívá průměrně 288 tis. t, zatímco jiné země, např. Slovensko, Slovinsko a Baltské státy, vypěstují méně než 200 tis. t zeleniny ročně. Relativně malá část produkce zeleniny zemí střední a východní Evropy je určena pro zahraniční obchod, i když se tento podíl v mnoha zemích výrazně zvyšuje. V zahraničním obchodě se zeleninou má dominantní pozici Polsko a rovněž Maďarsko.

V Polsku je ve sklenících ročně vypěstováno kolem 800 tis. t zeleniny. Produkce polní zeleniny je soustředěna zejména na hlávkové zelí, květák, mrkev a cibuli. Mnoho druhů, které hrají důležitou roli na severoevropských trzích - jako jsou saláty a pór - nejsou statisticky sledovány, ale jejich význam i přesto roste. Sklizeň polní zeleniny v 2009 se očekává o 4 % vyšší než v předchozím roce, i když ta nebyla vysoká.

Zpracovatelský průmysl hraje v Polsku důležitou roli. V roce 2008 se vyrobilo 1 mil. t zeleninových výrobků, z toho kolem 50 % výrobků zmrazených. Přibližně polovina polské zpracované zeleniny je exportována. Nejvýznamnějším odběratelem jak čerstvé tak zpracované zeleniny je Rusko, i když významné množství je též dodáváno do zemí jihovýchodní Evropy. Nejdůležitějším exportním produktem je cibule, které se v roce 2008 z Polska vyvezlo cca 145 tis. t. Dodávky do států západní Evropy se sestávají převážně z loupané cibule, celá suchá cibule je exportována do sousedních východních zemí. Dovoz čerstvé zeleniny do Polska se v posledních deseti letech rovněž zvyšuje, v roce 2008 dosáhl 350 tis. t.

Produkce zeleniny v Polsku (tis. t)

Ukazatel	2006	2007	2008	2009 (odhad)
ZELENINA CELKEM	**5 120,0**	**5 709,5**	**5 202,8**	**5 100,0**
Z toho: **Polní zelenina**	**4 408,0**	**4 986,6**	**4 430,4**	**4 607,4**
Z toho: - hlávkové zelí	1 189,4	1 325,3	1 200,9	1 135,0
- květák	211,8	227,8	221,3	190,0
- cibule	590,2	752,5	618,2	615,0
- mrkev	833,2	938,2	817,0	805,0
- červená řepa	340,6	374,7	322,4	325,0
- okurky	271,9	293,3	272,0	275,0
- rajčata	246,7	277,4	257,4	250,0

Pramen: GUS, Rynek owoców i warzyw, Polsko

Maďarsko vyprodukuje méně zeleniny než Rumunsko, ale v mezinárodních podmínkách má významnější pozici. V roce 2008 se zde sklidilo 1,7 mil. t zeleniny, z toho 700 tis. t bylo určeno na zpracování, a to především cukrová kukuřice, rajčata a hrášek. Konzervovaná a zmrazená kukuřice je exportována ve velkých objemech. Produkce čerstvé zeleniny ve sklenících a fóliovnících je odhadována na cca 400 tis. t. Export čerstvé zeleniny z Maďarska má v posledních letech klesající tendenci, v roce 2008 činil 65 tis. t, zatímco import dosáhl 130 tis. t. Hlavním exportním produktem je paprika, které se ročně vyveze 25 – 30 tis. t.

Produkce zeleniny v Maďarsku (tis. t)

Zelenina	2004	2005	2006	2007	2008
Polní zelenina celkem	**1 475,3**	**1 062,5**	**1 277,8**	**1 310,8**	**1 277,3**
Z toho:					
paprika	80	67,4	72,0	64,7	57,5
rajčata	136,5	71,3	98,0	115,3	74,3
hlávkové zelí	45,0	32,6	44,0	57,6	58,0
melouny	208,0	167,0	152,0	153,0	205,5
květák, brokolice	15,0	14,0	16,2	15,6	15,5
mrkev	70,0	58,0	68,0	72,4	50,0
petržel	45,0	36,0	42,0	37,5	30,0
celer	10,9	8,7	10,8	10,5	12,0
křen	12,0	9,2	12,2	13,1	9,8
chřest	3,8	4,0	3,2	3,3	3,4
cibule	131,1	64,4	95,0	63,0	60,0
kukuřice cukrová	540,0	375,0	505,0	524,7	520,0
Kryté plochy	**436,7**	**398,8**	**408,6**	**439,8**	**397,5**
Z toho:					
paprika	170,0	155,0	150,0	173,0	144,0
rajčata	101,5	93,3	101,6	132,2	130,0
ZELENINA CELKEM	**1 912,0**	**1 461,3**	**1 686,4**	**1 750,6**	**1 674,8**

Pramen: Fruitveb, AMI, Fruit and Vegetable Markets

Získat údaje o trhu se zeleninou v **Rumunsku** a **Bulharsku** není snadné. Produkce zeleniny zde je významná, ale je většinou spotřebována v rámci domácího trhu. Distribuční struktury jsou často složité a nejasné. Podle Eurostatu exportovalo v roce 2008 Bulharsko 20 tis. t čerstvé zeleniny (především okurek nakládaček) a Rumunsko 14 tis. t. Naproti tomu import je mnohem významnější, přičemž nejdůležitějším dodavatelem zeleniny je Turecko. V roce 2008 bylo z Turecka do Bulharska dovezeno 36 tis. t rajčat, 24 tis. t cibule a několik tisíc tun mrkve, zatímco Rumunsko importovalo 30 tis. t tureckých rajčat.

Vývoj pěstebních ploch zeleniny na **Slovensku** má od roku 2004 klesající trend, v roce 2008 klesly plochy meziročně o 1,3 % na 28,5 tis. ha. Produkce zeleniny navzdory tomu vzrostla o 8 % na 332,9 tis. t, největší nárůst byl zaznamenán u kořenové, cibulové a listové zeleniny. Výměra zakrytých ploch pro pěstování zeleniny v roce 2008 klesla o 9 % na 37,9 ha vlivem výrazného poklesu ploch fóliovníků. Naproti tomu plochy skleníků meziročně vzrostly téměř o 6 % na 20,7 ha. Produkce zeleniny ze zakrytých ploch dosáhla 8 390 t. V roce 2008 vzrostl dovoz čerstvé zeleniny v porovnání s předchozím rokem o 13,7 % na celkový objem 248,8 tis. t, přičemž největší množství dodalo Polsko (téměř 19 % z celkového dovozu), ČR (12 %), Německo (11 %), Španělsko (9 %) a Nizozemsko (8 %). Zvýšil se dovoz rajčat (+40 %), růžičkové kapusty (+29), květáku a brokolice (+28 %), naproti tomu výrazně klesl dovoz luskovin a rovněž rajčatové šťávy. Vývoz dosáhl 51,7 tis. t (tj. meziroční nárůst o 7 %), z toho více než polovina směřovala do ČR. Na vývozu měla největší podíl rajčata, cibule a okurky.

►►Produkce cibule v zemích EU

Produkce cibule v EU (kromě Bulharska a Rumunska) se v roce 2009 odhaduje na 4,9 mil. t (tj. o 1,8 % méně než v předchozím roce). V nových členských státech se očekává nárůst produkce o 7 %, zatímco ve státech EU 15 je odhadován více než 3% pokles. Sklizeň cibule ve střední a západní Evropě probíhala za příznivého počasí, proto (kromě Polska) bude kvalita cibule velmi dobrá. Velikost cibule je zejména v Nizozemsku, Velké Británii, Dánsku, Francii a Německu mírně podprůměrná. Ve většině producentských zemí dochází v roce 2009 k redukcím pěstebních ploch cibule z důvodu nepříznivé cenové situaci v předchozím roce. K největšímu snížení ploch došlo k Rakousku, v Německu, Maďarsku, Nizozemsku, Velké Británii, Španělsku a Dánsku.

Produkce cibule v zemích EU (tis. t)

Ukazatel	2004	2005	2006	2007	2008	2009 (odhad)
CELKEM EU 15	**4 462**	**3 910**	**3 715**	**4 007**	**4 192**	**4 047**
- Nizozemsko	1 100	945	780	930	1 050	1 010
- Španělsko	1 084	1 005	1 099	1 191	1 098	1 070
- Německo	426	365	337	378	408	420
- Francie	457	348	317	305	325	300
- Velká Británie	494	412	347	364	442	398
- Dánsko	66	59	51	58	70	59
- Rakousko	113	100	96	94	119	112
NČS	**1 151**	**907**	**795**	**924**	**803**	**858**
- Polsko	866	714	590	752	618	688
- ČR	77	61	45	40	52	50
Maďarsko	131	64	95	63	60	50
CELKEM EU 25	**5 613**	**4 817**	**4 510**	**4 931**	**4 995**	**4 905**

Pramen: AMI, national statistics, PT, Fruit and Vegetable Markets

Celer řapíkatý

Celer bulvový

Okurka salátová

Pěstování okurek ve skleníku

Porost hrachu dřeňového

Porost mrkve na hrůbkách

►►Produkce mrkve v zemích EU

Sezóna 2009/10 v produkci mrkve se na severu Evropy vyvíjela docela odlišně v porovnání se sezónou 2008/09. V minulé sezóně byla nabídka v souladu s poptávkou a poměrně vysokými cenami. Situace se však na počátku sezóny 2009/10 změnila, ceny prudce klesly v mnoha evropských zemích vlivem výrazného převisu nabídky nad poptávkou. Za nízkou cenovou úroveň není zodpovědný jen mírný nárůst ploch mrkve v severní Evropě, významnější vliv měly spíše vysoké výnosy mrkve ve většině pěstitelských zemích.

K mírnému navýšení produkce mrkve pro čerstvý trh došlo v roce 2009 v **Německu**, zatímco plochy mrkve pro průmyslové zpracování mírně poklesly. Zájem výrobců šťáv o surovinu je malý, stabilní je poptávka výrobců mražené a baby mrkve. V **Nizozemsku** se plochy pro pěstování mrkve každoročně zvyšují, zejména na severu země, a v současnosti činí asi 8 tis. ha. Plochy mrkve ve **Francii** vzrostly zejména na jihozápadě země o 5 % a dosahují 8,5 tis. ha.

Největší pěstitel mrkve v rámci EU je **Polsko**. V nepříznivém roce 2008 se zde sklidilo pouze 817 tis. t mrkve (v porovnání s 938 tis. t v roce 2007). I když je Polsko velkým producentem mrkve, na mezinárodním trhu hraje jen okrajovou roli. Kolem 40 % polské produkce mrkve je určeno pro přímou spotřebu, ostatní množství je zpracováno na džusy, koncentráty, mraženou nebo sušenou mrkev.

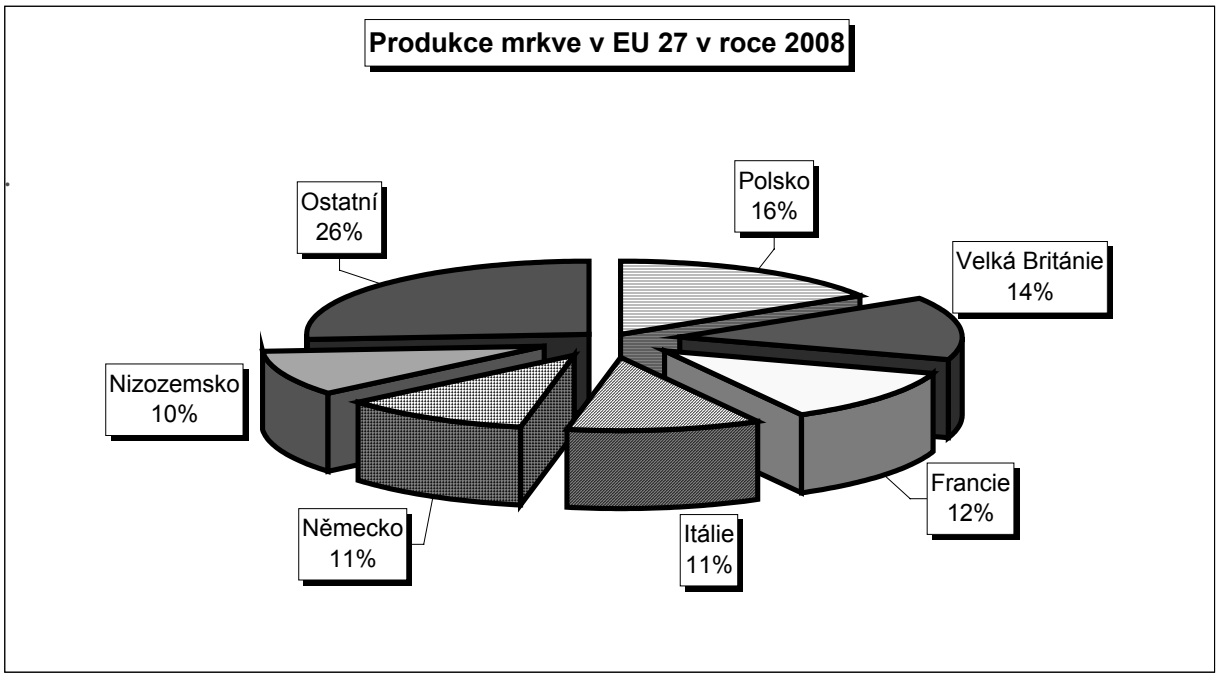

PĚSTOVÁNÍ ZELENINY V ČR

Produkce zeleniny v roce 2008 byla ovlivněna velmi teplým počasím a nedostatkem vláhy v jarním období, které pak na přelomu července a srpna vystřídaly vydatné deště následované opět obdobím sucha. Tento průběh počasí způsoboval velikostně nevyrovnaný vývoj porostů, zasychání zeleniny, zpomalení růstu plodin apod. Závěr pěstitelského období byl však příznivý a ve většině případů bylo dosaženo nadprůměrných výnosů.

Mírné zvyšování pěstební plochy zeleniny v ČR v posledních dvou letech se v roce 2008 zastavilo. Podle údajů ČSÚ sklizňová plocha zeleniny meziročně klesla o 7,2 % na celkových 15 366 ha. K poklesu výměry došlo u všech sledovaných druhů zeleniny, přičemž nejvíce u petržele, rajčat, okurek nakládaček i salátových, česneku a celeru.

Produkce zeleniny byla v roce 2008 v porovnání s předchozím rokem nižší o 2,7 % a činila 274,3 tis. t. Celkové množství vyprodukované zeleniny v ČR v roce 2008 se podílelo na produkci zeleniny EU přibližně 0,4 %.

Vývoj osevních ploch konzumní zeleniny v ČR (ha)

Zelenina	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Celer	319	345	380	285	319	348	298	296
Cibule	2 468	2 755	2 868	1 838	2 235	2 152	2 072	1 732
Česnek	41	38	21	49	37	63	45	56
Hrách dřeňový	1 772	1 124	1 086	978	1 132	1 341	1 310	973
Kapusta	245	240	233	141	176	146	157	156
Kedlubny	123	107	106	122	139	124	137	147
Květák	907	903	794	486	510	443	396	317
Mrkev	976	889	951	713	679	688	603	603
Okurky nakládačky	604	426	304	323	261	333	235	331
Okurky salátové	198	141	85	119	125	137	101	131
Petržel	437	497	800	427	364	529	278	190
Rajčata	430	456	472	481	513	433	301	442
Zelí hlávkové*	1 965	2 015	1 896	1 001	1 310	1 287	1 235	1 088
Ostatní zelenina	2 182	2 240	2 420	1 953	2 271	2 248	2 565	2 378
Zelenina celkem	**12 667**	**12 176**	**12 416**	**8 917**	**9 970**	**10 272**	**9 732**	**8 838**

Pramen: ČSÚ

Poznámka: údaje vždy k 31. 5. příslušného roku, od roku 2002 – údaje bez dopočtu sektoru domácností obyvatelstva,
* součet osevních ploch zelí hlávkového bílého a červeného

Sklizňová plocha zeleniny v ČR (ha)

Zelenina	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Celer	801	508	514	533	422	527	547	478
Cibule	4 797	3 388	3 572	3 610	2 502	2 970	2 870	2 709
Česnek	1 018	427	381	333	328	337	357	304
Hrách dřeňový	2 247	1 959	1 290	1 237	1 114	1 458	1 661	1 592
Kapusta	697	424	399	378	270	247	214	219
Kedlubny	816	395	350	325	318	487	465	441
Květák	1 643	1 199	1 162	1 030	696	589	523	464
Mrkev	2 532	1 592	1 435	1 446	1 157	1 234	1 233	1 088
Okurky nakládačky	2 201	1 236	987	811	777	1 411	1 457	1 232
Okurky salátové	831	448	364	289	298	507	510	433
Petržel	1 053	681	712	996	602	645	804	520
Rajčata	1 547	872	847	830	798	1 456	1 451	1 202
Zelí hlávkové *	2 874	2 324	2 333	2 187	1 259	1 510	1 482	1 410
Ostatní zelenina	2 991	2 501	2 525	2 678	2 185	3 029	2 990	3 275
Zelenina celkem	**26 048**	**17 954**	**16 872**	**16 683**	**12 726**	**16 406**	**16 564**	**15 366**

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * zelí hlávkové bílé a červené, od roku 2002 – údaje za zemědělský sektor s dopočtem sektoru domácností

Hlávkový salát

Ledový salát

Listové saláty

Salát Dubagold

Sklizeň hlávkového zelí

Porost hlávkového zelí

Porost cibule

Sklizeň cibule

Barevné variace papriky

Celková sklizeň zeleniny v ČR (t)

Zelenina	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Celer	12 768	7 190	10 382	12 002	8 845	10 588	11 364	10 390
Cibule	84 086	63 177	43 796	77 146	61 181	45 387	40 424	52 372
Česnek	5 405	2 239	953	1 927	1 712	2 079	2 038	1 759
Hrách dřeňový	9 800	7 510	4 224	6 648	5 637	6 759	5 857	6 201
Kapusta	11 656	6 544	6 552	7 334	5 749	4 327	4 242	4 048
Kedlubny	11 724	4 896	5 835	5 376	5 120	8 095	7 598	6 802
Květák	22 959	15 764	16 491	15 803	11 829	9 069	7 611	7 549
Mrkev	52 449	45 743	39 450	41 142	38 482	33 813	39 466	34 406
Okurky nakládačky	24 575	25 812	18 594	10 650	13 382	22 460	22 367	18 290
Okurky salátové	10 766	8 811	10 456	6 363	9 045	14 790	10 859	10 798
Petržel	10 732	6 443	5 059	7 618	7 930	8 324	9 125	7 663
Rajčata	25 014	27 400	23 534	22 036	24 232	35 604	29 771	27 899
Zelí hlávkové*	103 970	87 191	89 990	80 592	59 325	55 945	57 915	56 656
Ostatní zelenina	35 279	23 574	23 269	27 696	20 888	34 312	33 390	29 491
Zelenina celkem	**421 183**	**332 294**	**295 585**	**322 333**	**273 357**	**291 552**	**282 027**	**274 324**

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * zelí hlávkové bílé a červené, od roku 2002 – údaje za zemědělský sektor s dopočtem sektoru domácností

Průměrný hektarový výnos v ČR (ha/t)

Zelenina	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Celer	15,94	14,15	20,19	22,50	20,96	20,08	20,76	21,73
Cibule	17,53	18,65	12,26	21,37	24,45	15,28	14,09	19,33
Česnek	5,31	5,24	2,50	5,79	5,22	6,17	5,70	5,78
Hrách dřeňový	4,36	3,83	3,27	5,38	5,06	4,64	3,53	3,90
Kapusta	16,72	15,43	16,43	19,38	21,29	17,51	19,78	18,52
Kedlubny	14,36	12,39	16,66	16,53	16,08	16,63	16,33	15,43
Květák	13,98	13,15	14,19	15,34	17,00	15,41	14,55	16,26
Mrkev	20,71	28,73	27,49	28,44	33,25	27,41	32,01	31,62
Okurky nakládačky	11,17	20,88	18,85	13,13	17,23	15,92	15,35	14,84
Okurky salátové	12,95	19,67	28,71	22,03	30,33	29,19	21,31	24,94
Petržel	10,19	9,46	7,11	7,65	13,17	12,91	11,35	14,74
Rajčata	16,17	31,42	27,78	26,55	30,37	24,45	20,52	23,21
Zelí hlávkové*	36,18	37,52	37,28	36,85	47,13	37,06	39,09	40,19

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * zelí hlávkové bílé a červené, od roku 2002 – údaje za zemědělský sektor s dopočtem sektoru domácností

Vývoj pěstování zeleniny v průběhu marketingového roku 2008/09

Zima roku 2008/09 byla charakteristická sněhovou pokrývkou v měsících leden – únor. Kvůli vydatným a vytrvalým dešťům začala sezóna 2008/09 posunutím jarních prací. Pěstitelé zeleniny museli velmi obezřetně posuzovat, kdy budou moci začít s jarním zpracováním půdy. Po oschnutí brázd a zpracování půdy se vysazovala často zatuhlá nebo přerostlá sadba, která však v případě možnosti závlahy rychle vytvořila zapojené porosty.

Výsevy dobře vzešly z poněkud opožděných výsevů díky zásobě půdní vláhy. V červenci 2009 se vrátilo období dešťů, takže tento měsíc byl vysoce srážkově nadprůměrný a teplotně podprůměrný. Toto počasí vyhovovalo porostům košťálovin, zato však vůbec nevyhovovalo plodovým zeleninám a především porostům polních salátových okurek a okurek nakládaček.

Srpen a září byly suchými měsíci a porosty cibulí a kruhárenského zelí bez závlah předčasně končily vegetaci. V říjnu nastalo prudké ochlazení se sněhovými přeháňkami a deštěm.

Prodej prvních letošních výpěstků začal s malým zpožděním a ceny po počátečním optimismu rychle klesaly u většiny zelenin a raných brambor, s výjimkou mrkve, u které se držely ceny na vyšší úrovni. Už tradičně byly problémy s odbytem květáku, což může být pro tuto plodinu v ČR osudné. Plochy květáku meziročně klesly o 36 %.

Zelenina se odbytovala do obchodních řetězců průběžně, problematický byl prodej zeleniny na volný trh. Ukazuje se, že ostatní obchodní směry jsou utlumeny a napojení na mezinárodní obchodní řetězce je nutností. Zvyšuje se podíl obchodování se saláty, svazkovými zeleninami (mrkev, petržel) a především svazkovou cibulí. Naši pěstitelé jsou schopni průběžné celoroční produkce ředkvičky a kedlubnů. Hůře se prodával celer bulvový s natí.

Cibulová zelenina

Pěstební rok 2009 lze z hlediska pěstování cibulové zeleniny hodnotit jako rok nadprůměrný.

Prudké změny teplot v jarním období negativně poznamenalo porosty **ozimých cibulí** z výsevu i ze sazečky. Jarní práce byly odsunuty dlouhým zimním a vlhkým obdobím na počátek dubna. Po výsevu a zasázení nastalo velmi suché období a cibule nevyklíčila, takže po následujících deštích mohly vzniknout stejnoměrné a zapojené porosty, kdy se oba druhy cibulí vyvíjely dobře a červencové intenzivní srážky daly předpoklad k nadprůměrným výnosům. Zdravotní stav porostů se většinou podařilo udržet v pořádku.

Pór se pěstuje na malé ploše z hlediska republiky (40 ha) a potýká se s obvyklými problémy. Přes intenzivní chemickou ochranu se prakticky nedá udržet bez poškození třásněnkou. Pěstování **česneku** se v ČR mírně rozšiřuje; drobnější pěstitelé se k této tradiční plodině opět vrací a poptávka zákazníků je vysoká.

Celkově lze říci, že s výjimkou póru a česneku se pěstování cibulových zelenin přesunulo výhradně k velkým pěstitelům, kteří jsou vybaveni kompletní moderní technologií.

Kořenová zelenina

Tento rok lze u kořenové zeleniny hodnotit jako výnosově průměrný, vlivem nízkých realizačních cen jako pěstitelsky výrazně podprůměrný.

Nebývale dlouhá zima zpozdila výsevy kořenové zeleniny, pouze na lokalitách s výhřevnou písčitou půdou se podařilo zasít v první polovině března ranou **mrkev** a **petržel**. Většina ploch však byla zakládána najednou ve druhé polovině března. Chladné a vlhké jaro pak umožnilo dobrý vývoj většiny porostů. Pěstitelé **celeru** se při zakládání porostů potýkali s nadbytkem srážek, zejména v první polovině května. Vydatné srážky a chladný průběh počasí v červenci umožnily porostům všech druhů kořenové zeleniny počáteční handicap dohnat a výnosy se očekávaly vysoké. Sucho v měsících srpen a září však tato očekávání zredukovalo. Závěr vegetace (zejména říjen) vyzněl příznivě pouze pro celer, u něhož budou nadprůměrné výnosy. Rychlé změny počasí v závěru vegetace, z vysokých nočních teplot do nočních mrazíků, nedaly pěstitelům mnoho prostoru pro sklizeň kořenové zeleniny na uskladnění, proto lze očekávat její kratší skladovatelnost.

Chladné jaro a časté srážky způsobily nižší účinnost herbicidních postřiků. Suchý a teplý srpen přispěl k rozvoji listových chorob mrkve (zejména alternárie), v září pak infekčnímu tlaku septoriózy u celeru.

Košťálová zelenina

Průběh počasí měl na produkci košťálové zeleniny spíše negativní dopad. Chladné počasí v jarním období zpozdilo založení porostů **ředkviček**, většina byla založena až v na přelomu duben-květen. Po horkém a suchém červnu nastoupily v červenci vydatné dešťové srážky, což vedlo k předpokladu vysokých výnosů u **většiny druhů košťálové zeleniny**. V nastalém období sucha se však dobře vyvíjely pouze porosty pod kvalitní závlahou, v oblastech bez možnosti závlahy porosty předčasně ukončily vývoj. Např. hlávky kruhárenského zelí dosáhly hmotnosti 1,5 – 2 kg namísto obvyklých 6 – 8 kg. Deštivé a chladné počasí v závěru sezóny zkomplikovalo sklizeň.

Suché a teplé počasí vytvářelo podmínky pro mimořádný výskyt škůdců, zejména třásněnek, mšic, dřepčíků, blýskáčků apod.

Vývoj cen u květáku byl odvislý od nabídky dovozového zboží. Ceny hlávkového zelí se výrazně pohybovaly pod úrovní cen v předchozím roce. Odbyt hlávkové kapusty se od srpna prakticky zastavil, což vedlo k zaorání části porostů.

Poptávka spotřebitelů po syrové košťálové zelenině klesá, v posledních letech převažuje zájem o polotovary a předpřipravenou zeleninu.

Plodová zelenina

Rok 2009 lze z hlediska pěstování plodové zeleniny označit jako nadprůměrný. Výnosy **keříčkových rajčat** byly nadprůměrné. Ze včas vysetých ploch vzcházela velmi dobře. Vzcházivost u pozdějších výsevů v sušším období byla již problematická. Sklizeň rajčat začala ve druhé polovině srpna a její průběh lze označit jako ideální. Teplé a suché počasí během září i na počátku října umožnilo sklidit převážnou většinu ploch.

Výsadba **paprik** proběhla v obvyklém termínu. Červnové krupobití však některé porosty na Znojemsku zcela zničily. Chladnější počasí počátkem léta zpozdilo jejich sklizeň, a to zejména na Znojemsku, méně již na Břeclavsku. Teplé a suché počasí ve druhé polovině srpna bylo pro papriku optimální. Odbyt produkce na přímý trh byl bez větších problémů, byl však zaznamenán pokles zájmu o papriku na zpracování.

Pro pěstitele **okurek nakládaček** byl rok 2009 spíše podprůměrný. Suché období po výsevu i chladné a deštivé počasí počátkem léta nebyly pro okurky příznivé. Navíc některé plochy na Znojemsku byly zcela zničeny červnovým krupobitím. Sklizeň se v důsledku dešťů začala s velkým zpožděním až kolem 20. července. Průběh počasí byl ideální pro masivní rozvoj plísně okurkové.

Listová zelenina

Rok 2009 byl pro pěstování i prodej listových zelenin celkově příznivý. Hlavní podíl na trhu zaujímá salát ledový a z velké části nahrazuje hlávkový salát, o který zájem spotřebitelů klesá. Stabilní pozici na trhu si udržují saláty typu Lollo, které mají uplatnění především v kuchyních hotelů a restaurací. Saláty dubáčky a endivie jsou stále pouze doplňkem trhu stejně jako hlávkové čekanky (Radichio) a ostatní druhy, které se do ČR převážně dovážejí již zabalené (polníček, rukola, čekankové puky apod.). V posledních letech se také zvyšuje zájem trhu o saláty římské. Na trhu se objevila nová skupina salátů pod označením Salanova, která je zajímavým oživením nabízených druhů.

Z pěstitelského hlediska byla sezóna náročná, vlivem nepříznivého počasí byly březnové termíny výsadby problematické, což na mnoha místech negativně poznamenalo kvalitu prvních sklizní. Následné velice příznivé podmínky pro vývoj porostů (tj. vyšší srážkové úhrny bez extrémně vysokých teplot) vše vynahradily. Výsledkem byla dobrá výtěžnost a kvalita sklizených rostlin.

Vývoj chorob a škůdců zaznamenal standardní průběh s místními většími nálety mšic do porostů, s napadením některých porostů bakteriózami po deštích a s velkým výskytem plísně salátové a padlí ke konci sezóny.

Lusková zelenina

O pěstování luskové zeleniny by byl zájem, neboť z hlediska střídání plodin se jedná o výbornou předplodinu. Limitujícím faktorem jsou však chybějící zpracovatelské kapacity.

Největší podíl na pěstování v rámci této skupiny má **hrách dřeňový**. Jedná se o plodinu určenou ke zpracování zmrazením, k nakládání do nálevu a sterilaci a část je určena ke sběru lusků na přímý konzum. Částečně se pěstuje **fazol zahradní** na lusky pro přímý konzum.

Velmi chladné a deštivé jarní období mělo vliv na zpoždění výsevů. Kromě oblastí s písčitou půdou se nepodařilo zasít včas. Pozdější výsevy přešly rovnou do letního počasí, proto špatně vzcházely

a porosty byly často nevyrovnané. Letní počasí zapříčinilo předčasné kvetení rostlin a nevyrovnané dozrávání. Dobře prospívaly pouze porosty hrášku pod závlahou a výnosy se pohybovaly mezi 6 – 8 t/ha. Deštivé počasí při sklizni nepůsobilo žádné problémy.

Struktura zelinářských podniků

Struktura zelinářských podniků podléhá průběžným změnám. Poslední vývoj vede ke koncentraci produkce zeleniny u větších výrobců a k ukončení činnosti menších, kteří nejsou napojeni na mezinárodní obchodní řetězce a ekonomicky se propadají.

Čeští pěstitelé zeleniny se potýkají s finančními problémy, které nemají přímou souvislost s celosvětovou finanční krizí. Mnozí (zejména mnoho drobných zelinářů) tento boj vzdávají a se zelinářskou produkcí končí. Zůstávají pouze velcí producenti.

Struktura pěstitelů zeleniny v ČR

Rozsah pěstování (ha)	Počet pěstitelů				Pěstební plocha (ha)			
	2006	2007	2008	2009	2006	2007	2008	2009
100,1 – a více	22	21	22	23	6 085	5 576	5 503	5 2087
50,1 – 100	21	21	22	22	1 550	1 780	1 708	1 445
30,1 – 50	33	33	35	36	1 350	1 457	1 477	1 031
20,1 – 30	22	22	19	17	492	482	472	321
10,1 – 20	40	40	34	34	690	700	616	540
5,1 – 10	54	54	48	46	450	450	410	292
1 – 5	110	105	78	79	430	400	255	112
ostatní	280	283	232	220	35	65	95	63
CELKEM	**582**	**579**	**490**	**477**	**11 082**	**10 910**	**10 536**	**9 091**

Pramen: ZUČM

Porovnání dlouhodobých průměrů měsíčních úhrnů srážek a průměrných měsíčních teplot vzduchu se skutečností v zelinářských oblastech

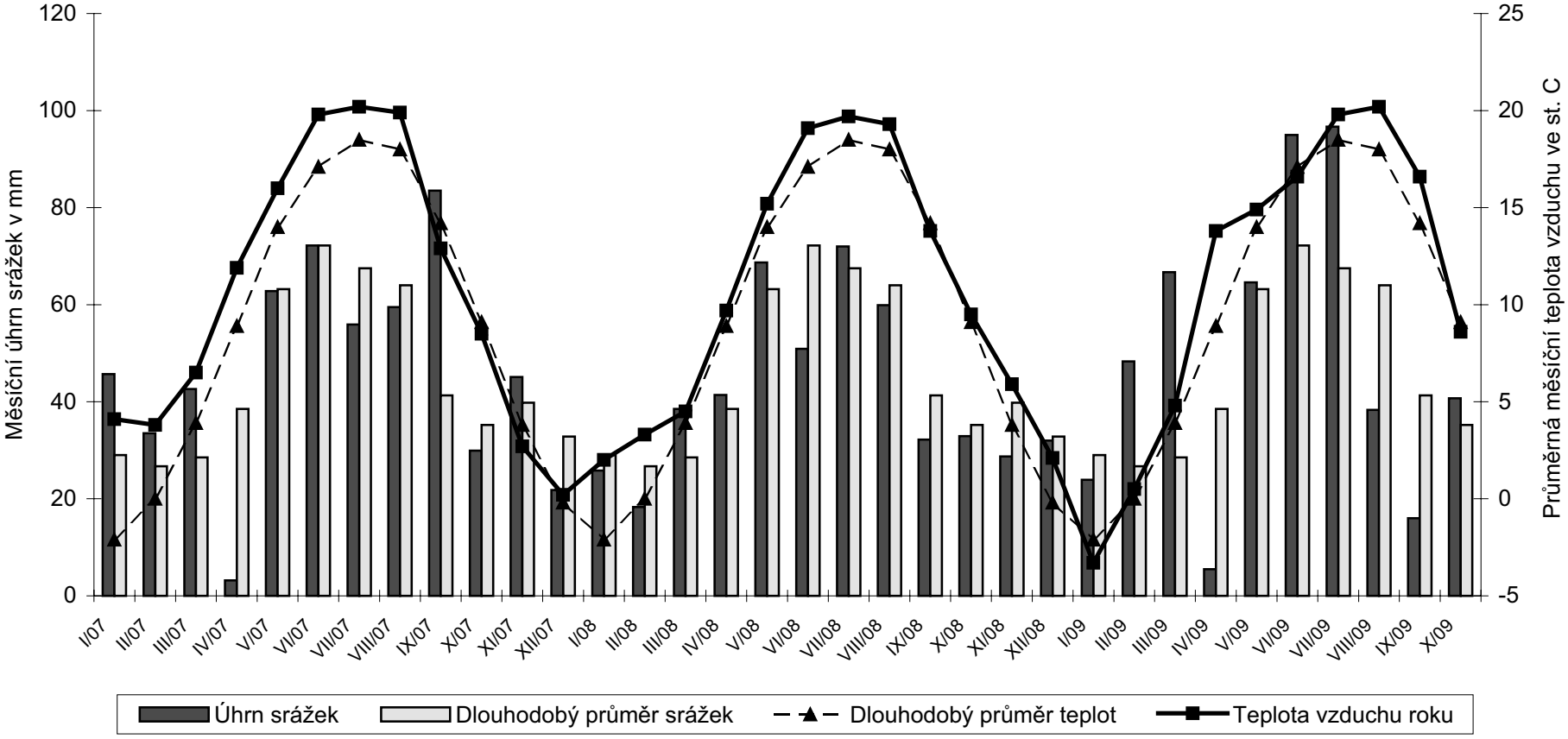

Tržní produkce zeleniny

V ČR nejsou statisticky sledovány plochy s produkcí zeleniny tržních a netržních pěstitelů. Údaje o rozsahu a objemu produkce tržní zeleniny obsahují i údaje o pěstování meziplodin. Informace v následující tabulce jsou výsledkem šetření ZUČM.

Přehled o tržní produkci zeleniny v ČR

Druh zeleniny	2007		2008		2009 (odhad)	
	ha	tuny	ha	tuny	ha	tuny
Brokolice	40	360	56	504	52	572
Celer	312	9 672	327	10 137	294	10 290
Cibule	1 432	35 800	1 540	43 120	1 732	55 424
Česnek	140	1 120	70	560	56	504
Fazolové lusky	180	720	148	1 408	46	460
Hrách konzumní	840	2 688	1 190	5 640	930	4 278
Chřest	150	1 050	162	1 134	129	903
Kapusta hlávková	147	3 160	207	4 060	156	5 148
Kedlubny[1)]	172	4 816	279	6 100	188	8 272
Kukuřice cukrová	630	12 600	475	9 500	251	5 020
Květák	495	5 940	420	7 000	317	4 755
Mrkev	1 070	34 224	900	31 900	720	30 960
Okurky nakládačky	362	12 300	420	9 240	331	6 620
Okurky salátové	180	7 030	210	8 400	131	3 406
Paprika	270	5 184	243	9 100	269	13 719
Pastinák	64	1 600	76	1 900	48	1 200
Petržel	540	7 020	360	5 760	270	4 590
Pór	107	1 765	38	834	43	1 032
Rajčata	411	19 432	516	23 220	462	24 024
Ředkvička[2)]	356	5 340	409	6 135	296	7 696
Řepa salátová[1)]	49	1 470	122	3 680	94	3 666
Saláty i barevné[1)]	479	6 946	576	8 450	585	14 040
Špenát[1)]	270	1 620	294	3 822	310	4 030
Zelí hlávkové bílé a červené	1 188	54 648	1 362	54 700	1 088	59 840
Zelí pekingské[1)]	354	4 956	287	7 175	139	3 753
Zelenina ostatní	672	8 514	229	2 977	154	3 080
Celkem	**10 910**	**249 975**	**10 910**	**266 456**	**9 091**	**277 282**

Pramen: ZUČM

Poznámka: [1)] rovněž jako meziplodina, 2) více sklizní

Tržní produkce - tj. zboží, které se odbytuje do obchodní sítě nebo pro zpracovatelský průmysl

Produkce tržní zeleniny se na celkovém objemu produkce zeleniny ČR podílí přibližně 80 až 85 %. Údaje o produkci zeleniny ve výše uvedené tabulce jsou uvedeny podle reálně dosahovaných výnosů, které jsou vyšší než výnosy udávané ČSÚ.

Tržby za tržní produkci zeleniny v roce 2008 mírně vzrostly v porovnání s předchozím rokem o 2 % a dosáhly 2,4 mld. Kč. K výraznému propadu tržeb došlo v roce 2008 především u póru, celeru, česneku, hlávkovém zelí, okurek nakládaček a cibule.

Porovnání finančního vyjádření tržní produkce zeleniny v ČR v letech 2004 – 2008 uvádí tabulka v příloze č. 3 této zprávy.

Samozásobení domácností zeleninou

Podíl samozásobení domácností zeleninou v ČR v letech 2008 a 2009 klesá a odhaduje se na 14,5 % z celkové produkce zeleniny.

Na základě výsledků šetření ZUČM se odhaduje, že v ČR samozásobitelsky produkuje čerstvou zeleninu asi 280 tisíc domácností s průměrnou pěstební plochou pod 50 m^2, což představuje celkovou plochu cca 1 300 ha.

Způsoby prodeje a odbytu pěstované čerstvé zeleniny od profesionálních pěstitelů v ČR v letech 2008 a 2009

Supermarketům a hypermarketům	Všechny nadnárodní řetězce, tuzemské supermarkety (včetně odbytových družstev/sdružení producentů)	Podíl 78 %
Velkoobchodům	Včetně jejich dalších dodávek do supermarketů a hypermarketů, export (včetně odbytových družstev/sdružení producentů)	Podíl 10 %
Na zpracování	Konzervárny, zelárny, mrazírny, sušárny apod. (včetně odbytových družstev/sdružení producentů)	Podíl 10 %
Ostatní	Vlastní export, hotely a restaurace, ZOO, přímý prodej „ze dvora“ zákazníkům, místním výkupům, vlastní spotřeba, ztráty, apod.	Podíl 2 %

Pramen: ZUČM

Rychlírenství zeleniny

Situace v rychlírenství zeleniny zůstává nezměněna. Podle vlastního šetření ZUČM je v roce 2009 v provozu zhruba 50 ha krytých ploch určených pro výrobu sadby a rychlení zeleniny. Z této výměry je kolem 19 ha skleníků a 31 ha fóliovníků. V případě skleníků se na několika místech nahrazují staré konstrukce repasovanými nebo novými konstrukcemi především z Nizozemska. Tyto nové konstrukce jsou významně vyšší z důvodů lepší regulace teploty. U fóliovníků se objevují ze stejného důvodu modernizované konstrukce s dvojitou fólií a horním větráním, ale pěstitelé často přecházejí na pěstování hrnkových květin, kde je předpoklad lepšího zpeněžení. V zakrytých plochách se pěstují zejména rajčata (24 ha), papriky (5 ha), okurky (6 ha), kedlubny (2 ha) a saláty (3 ha), na 10 ha se pěstuje sadba zeleniny.

SKLADOVACÍ KAPACITY V ZELINÁŘSTVÍ ČR

Ke konci roku 2007 bylo k dispozici v ČR celkem 112 220 t kapacit pro dlouhodobé skladování zeleniny, z toho 600 t kapacity skladů s řízenou atmosférou. V roce 2008 se skladovací kapacita zvýšila na 115 220 t. Pro sezónu 2008/09 bylo počátkem listopadu 2008 naskladněno 60,5 tis. t zeleniny, což byl meziroční nárůst o 19 %, a využití skladovací kapacity bylo 53%.

Pro sezónu 2009/2010 bylo naskladněno o 6 % více zeleniny v porovnání s předchozí sezónou, tj. 64,1 tis. t zeleniny. Využití skladovací kapacity dosáhlo 52 %.

Struktura skladovacích kapacit v zelinářství ČR k 31. 10. 2009

Druh skladu	Počet pěstitelů vybavených sklady	Počet skladů	Skladovací kapacita v t	Podíl z celkové kapacity	Naskladněno v t k 31. 10. 2009 (odhad)
Chlazené sklady	44	52	43 500	35 %	16 500
Sklady s řízenou atmosférou	2	2	1 100	1 %	120
Větrané sklady	57	81	79 000	64%	47 500
CELKEM	**103**	**135**	**123 600**	**100 %**	**64 120**

Pramen: ZUČM

Poznámka: sledovány jsou jen zkolaudované sklady bez provizorních a manipulačních skladů

ZPRACOVATELSKÝ PRŮMYSL V ČR

Produkce a spotřeba konzervované zeleniny se v ČR v důsledku nízké poptávky snížila přibližně o polovinu v porovnání s obdobím před rokem 1989. Příčinou je nejen celoroční nabídka čerstvé zeleniny na trhu, ale také levné produkty z Polska, Německa a Číny, dovážené většinou obchodními řetězci. Svou pozici si udržují sterilované okurky a sterilované zeleninové směsi a saláty, rostoucí trend ve výrobě je zaznamenán u dětských výživ, zmrazených zelenin a směsí, sterilovaném zelí a kečupů.

Zatímco se v letech 1985 – 1989 ročně zpracovalo až 125 tis. t zeleniny, v roce 2008 bylo v konzervárnách zpracováno necelých 82 tis. t zeleniny. Recesi konzervárenského průmyslu, započatou po roce 1990, prohloubil také nárůst cen většiny vstupů, odstranění záporné daně z obratu hotových konzervárenských výrobků a rozvoj moderních způsobů konzervace, jako je mrazení, sušení či vakuové balení výrobků. Před rokem 1990 působilo v ČR osm státních podniků, v jejichž rámci se konzervováním ovoce a zeleniny zabývalo 63 výrobních závodů a podniků. V letech 1992 – 1998 však řada již zprivatizovaných konzerváren skončila v likvidaci či v konkurzu. V porovnání s dalšími kraji zůstala poměrně stabilní situace na jižní Moravě.

V únoru roku 2009 proběhlo statistické zjišťování o nákupu ovoce a zeleniny pro zpracování a o výrobě ovocných a zeleninových výrobků za rok 2008. Celkový nákup zeleniny pro zpracování původem z tuzemska se meziročně zvýšil o 2 % na 65,2 tis. t, přičemž největší podíl tvořilo hlávkové zelí bílé. V roce 2008 činil nákup zeleniny ze zahraničí 16,4 tis. t, dále pro výrobu zeleninových výrobků bylo ze zahraničí nakoupeno ještě 17,5 tis. t mražené zeleniny, zeleninových protlaků a koncentrátů, tzn. že celkový nákup zeleniny ze zahraničí představoval objem 33,9 tis. t.

Uvedené statistické šetření je od roku 2006 zařazeno do Programu statistických zjišťování schválených ČSÚ pro MZe a předkládání statistických výkazů je povinné.

Nákup zeleniny pro zpracování v ČR (t)

Zelenina	Nákup zeleniny původem						Nákupní ceny v Kč/kg bez DPH[1)]					
	z tuzemska			ze zahraničí			2006		2007		2008	
	2006	2007	2008	2006	2007	2008	od	do	od	do	od	do
Brokolice	-	-	20	-	-	*	-	-	-	-	23	24
Celer	1 166	1 952	1 299	1 384	1 318	763	5	9	5	9	4	5
Cuketa	1 105	863	1 457	*	*	*	2	3	2	2	2	3
Cibule suchá	2 950	2 575	2 967	506	495	877	6	11	7	11	6	10
Cibule nakládačka	*	*	*	681	542	558	12	13	13	14	15	16
Červená řepa	1 767	1 683	1 966	412	531	*	2	3	2	2	2	3
Česnek	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	35	36
Fazolka – lusky	*	*	*	822	637	*	7	16	5	20	*	*
Feferony	37	56	130	613	226	320	13	17	20	23	20	27
Hrášek – zrno	4 360	3 800	4 424	*	751	-	7	9	8	12	7	8
Kapusta hlávková	-	-	667	-	-	*	-	-	-	-	3	4
Kopr	648	149	315	*	*	-	3	5	5	6	4	4
Křen	*	*	*	*	385	*	*	*	22	26	22	24
Kukuřice cukrová	1 058	943	1 165	*	726	*	9	15	11	22	10	11
Květák	821	*	*	837	1 398	*	7	14	7	15	6	8
Mrkev, karotka	5 717	6 023	6 141	3 360	4 830	1 130	2	8	2	8	2	3
Nať (petrželová, celerová)	-	-	*	-	-	*	-	-	-	-	*	*
Petržel	*	*	204	*	*	*	*	*	*	*	4	4
Pastinák	*	524	461	*	*	*	*	*	5	10	4	4
Okurky nakládačky	5 769	4 347	4 629	9 492	7 672	7 179	4	14	2	17	4	19
Okurky salátové	1 723	1 302	1 128	*	-	*	2	6	5	8	3	5
Paprika zelená	886	1 622	1 220	1 961	1 379	854	8	10	7	11	9	11
Paprika červená	991	1 103	1 494	2 671	1 755	1 034	11	14	12	19	12	18
Paprika beraní rok	*	*	96	850	284	300	11	12	12	13	15	17
Pór	-	-	*	-	-	*	-	-	-	-	*	*
Rajčata červená	12 249	9 983	9 058	*	253	-	1	2	1	3	2	2
Ředkev	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Saláty	-	-	*	-	-	*	-	-	-	-	19	23
Špenát	-	-	4 476	-	-	*	-	-	-	-	3	3
Tykev	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	7	7
Zelí hlávkové bílé	12 995	15 195	16 216	2 388	3 238	1 547	2	3	2	3	2	4
Zelí hlávkové červené	1 011	1 295	1 589	341	1 354	136	3	4	3	5	3	4
Zelí pekingské	-	-	*	-	-	*	-	-	-	-	*	*
Ostatní	5 189	5 994	1 340	3 296	5 287	*	2	12	2	11	3	5
Celkem	**63 852**	**63 893**	**65 204**	**32 010**	**33 945**	**16 392**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**

Pramen: MZe, Roční výkaz o nákupu ovoce a zeleniny pro zpracování a o výrobě ovocných a zeleninových výrobků

Poznámka: [1)] nákupní ceny bez DPH jsou zveřejněny jako vážený aritmetický průměr cen, které uvedly jednotlivé podniky;
* nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti údajů dle zákona č. 89/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Výroba výrobků ze zeleniny v ČR (t)

Zeleninový výrobek		Výroba v tunách		
		2006	2007	2008
Zmrazená zelenina a směsi		18 332	24 484	26 827
Sterilované zeleninové směsi a saláty		16 870	17 082	15 726
Sterilovaná zelenina (kromě salátových směsí)		69 514	67 276	65 121
v tom	okurky nakládačky	30 832	23 688	22 621
	zelí bílé sterilované	8 961	11 801	9 358
	zelí červené	2 394	4 091	2 506
	zelí bílé kysané	10 404	14 024	12 838
	hrášek – zrno	*	*	3 188
	kukuřice cukrová	287	*	154
Sušená zelenina		-	-	*
Kečup		*	20 742	25 268
Dětská a kojenecká výživa		*	*	*
Zeleninové šťávy		-	-	443
Zpracované polotovary z chlazené nebo čerstvé zeleniny		-	-	9 536
z toho: - zeleninové směsi		-	-	4 347
Ostatní		19 728	10 710	5 836
Celkem		**135 491**	**140 865**	**149 782**

Pramen: MZe, Roční výkaz o nákupu ovoce a zeleniny pro zpracování a o výrobě ovocných a zeleninových výrobků
Poznámka: * nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti údajů dle zákona č. 89/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů

DOVOZ ZPRACOVANÉ ZELENINY

Dovoz zpracované zeleniny a zeleninových výrobků (včetně intraunijního obchodu) v roce 2008 meziročně klesl o 4,6 % na 136,9 tis. t. Dodávky zpracované zeleniny ze zemí EU se oproti předchozímu roku rovněž snížily o 10 % na objem 108,8 tis. t a na celkovém dovozu této skupiny komodit se podílely 80 %.

Mezi největší dodavatele patřilo tradičně Polsko (33,3 tis. t), následovalo Slovensko (16,6 tis. t), Itálie (14,3 tis. t), Belgie (9,7 tis. t) a Maďarsko (8,1 tis. t).

Dovoz ze třetích zemí do ČR v roce 2008 vzrostl z 9,9 tis. t na 28,1 tis. t zpracované zeleniny. Jednalo se zejména o konzervovaná rajčata, zmrazenou zeleninu a zeleninové sušené směsi, dále o konzervované papriky a bambusové výhonky. Největšími exportéry byla Čína (14,2 tis. t), Indie (1,9 tis. t), Maroko (0,8 tis. t) a Turecko (0,6 tis. t).

Dovoz zpracované a konzervované zeleniny celkem

Název	2006		2007		2008		2009*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
Zelenina vařená, zmrazená	52 862	1 01 864	54 402	936 233	48 553	880 970	36 063	628 451
Zelenina prozatím. konzerv.	919	14 143	1 106	12 209	2 466	17 458	3 154	19 253
Zelenina sušená	4 156	165 914	4 228	177 642	4 128	149 965	2 115	112 973
Zelenina konzerv. v octě nebo kyselině octové	14 871	319 953	16 740	317 775	15 462	341 719	18 458	344 640
Rajčata konzerv., ne v octě	14 354	228 940	24 480	168 152	20 948	415 608	12 926	295 227
Šťáva z rajských jablek	1 251	13 805	1 666	20 412	1 738	17 648	1 077	8 592
Kečupy aj. omáčky z rajčat	8 320	183 054	10 828	185 237	11 985	226 999	8 397	154 678
Kukuřice konzerv. ne v alkoholu, neslazená	633	31 863	958	38 883	1 393	55 675	1 124	47 883
Zelenina konzerv. jinak než v octě, nezmrazená	26 392	429 615	29 075	493 044	30 251	578 176	19 675	471 823
CELKEM	**123 758**	**2 400 151**	**143 483**	**2 349 587**	**136 924**	**2 684 218**	**102 989**	**2 083 520**

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * jedná se o údaje za období od 1. 1. 2009 – 30. 9. 2009

Dovoz vybraných skupin zpracované zeleniny v roce 2008 podle zemí

Ukazatel	Země	Množství v t
Zelenina vařená, zmrazená	Polsko	17 902
	Belgie	8 634
	Slovensko	7 650
	Rakousko	3 393
	Německo	2 330
	Maďarsko	1 797
Rajčata konzervovaná, ne v octě	Čína	9 945
	Itálie	7 826
	Slovensko	1 038
	Německo	885
	Polsko	545
Zelenina konzervovaná jinak než v octě, nezmrazená	Polsko	6 288
	Maďarsko	5 849
	Itálie	5 653
	Slovensko	3 516
	Francie	1 563

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

VÝVOZ ZPRACOVANÉ ZELENINY

Vývoz zpracované zeleniny a zeleninových výrobků (včetně intraunijního obchodu) v roce 2008 vzrostl meziročně o 7,7 % ze 44,7 tis. t na 48,1 tis. t. Do zemí EU bylo exportováno 42,9 tis. t zpracované zeleniny, což představuje 89% podíl na celkovém objemu vývozu této skupiny komodit.

Největší množství zpracované zeleniny směřovalo na Slovensko (22,2 tis. t), do Polska (7,4 tis. t), Maďarska (4,5 tis. t) a Rakouska (3,3 tis. t).

Vývoz do třetích zemí v objemu 1,8 tis. t směřoval hlavně do Chorvatska (884 t), Ruska (167 t), Švýcarska (69 t) a Arménie (68 t), kam se vyvážela zejména zmrazená zelenina včetně zeleninových směsí, kečupy a jiné omáčky z rajčat, sterilované fazole a hrášek a sterilované papriky.

Vývoz zpracované a konzervované zeleniny celkem

Název	2006		2007		2008		2009*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
Zelenina vařená, zmrazená	17 529	462 977	11 249	292 829	9 264	218 236	10 897	211 822
Zelenina prozatímně konzervovaná	142	1 986	6	237	-	22	-	27
Zelenina sušená	1 185	62 593	1 273	62 822	805	36 308	435	26 953
Zelenina konzerv. v octě nebo kyselině octové	7 065	122 991	8 423	180 754	9 330	202 711	6 416	151 820
Rajčata konzervovaná, ne v octě	3 699	66 944	4 112	74 288	5 192	123 009	4 904	130 287
Šťáva z rajských jablek	190	1 365	130	1 020	131	1 142	98	943
Kečupy aj. omáčky z rajčat	12 509	259 817	13 867	307 366	16 343	341 262	12 172	266 154
Kukuřice konzerv. ne v alkoholu, neslazená	539	30 302	1 118	54 647	2 224	102 616	2 208	102 121
Zelenina konzerv. jinak než v octě, nezmrazená	3 746	77 409	4 509	99 121	4 851	105 942	3 253	75 714
CELKEM	**46 604**	**1 086 384**	**44 687**	**1 073 084**	**48 140**	**1 131 248**	**40 383**	**965 841**

Pramen: Statistika zahraničního obchodu
Poznámka: * jedná se o údaje za období od 1. 1. 2009 – 30. 9. 2009

Vývoz vybraných skupin zpracované zeleniny v roce 2008 podle zemí

Ukazatel	Země	Množství v t
Zelenina vařená, zmrazená	Slovensko	4 532
	Polsko	1 797
	Maďarsko	1 453
Rajčata konzervovaná, ne v octě	Polsko	3 217
	Slovensko	1 223
	Velká Británie	505
Zelenina konzervovaná jinak než v octě, nezmrazená	Slovensko	3 791
	Rumunsko	355
	Bulharsko	111
	Polsko	105

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Stejně jako v zahraničním obchodě s čerstvou zeleninou dosahuje ČR dlouhodobě záporného salda i v zahraničním obchodě se zpracovanou zeleninou. Schodek platební bilance vykazuje z finančního hlediska meziroční neustálý nárůst. V roce 2008 dosáhl úrovně již téměř 1,6 mld. Kč.

Saldo zahraničního obchodu se zpracovanou zeleninou České republiky

Jednotky	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009*
Tuny	-49 292	-53 252	-53 953	-87 972	-77 154	-98 796	-88 784	-62 606
Tis. Kč	-901 122	-885 680	-1 020 190	-1 049 184	-1 313 767	-1 276 503	-1 552 970	-1 117 679

Pramen: Statistika zahraničního obchodu
Poznámka: * jedná se o údaje za období od 1. 1. 2009 – 30. 9. 2009

Podrobnější údaje o dovozu a vývozu zpracované zeleniny a zeleninových výrobků jsou uvedeny v příloze č. 1 této zprávy.

SPOTŘEBA ZELENINY V ČR

V roce 2008 pokračuje trend mírného nárůstu spotřeby zeleniny. Zvýšila se především spotřeba okurek salátových, cibule, listových salátů, špenátu, hlávkového zelí a melounů. Naproti tomu klesla spotřeba rajčat a kořenové zeleniny.

Spotřeba zeleniny v ČR v hodnotě čerstvé (kg/osoba/rok)

Rok	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Spotřeba	79,5	81,1	82,2	85,3	82,9	82,1	78,7	80,0	79,8	77,8	81,4	82,7	82,8

Pramen: ČSÚ

Podle evropského statistického úřadu Eurostat byl v období let 2002 – 2006 výrazný rozdíl ve spotřebě ovoce a zeleniny mezi zeměmi s nejvyšší a nejnižší spotřebou na osobu. Nejvyšší roční spotřeba těchto komodit je v Řecku (přes 120 kg/osoba), následuje Francie, Dánsko a Itálie. Naopak nejméně zeleniny (tzn. méně než 40 kg/osoba) se ročně spotřebuje v Litvě, Bulharsku a Velké Británii. Extrémní rozdíl mezi severní a jižní Evropou je ve spotřebě čerstvých rajčat, kdy se v Řecku spotřebuje kolem 60 kg/osoba/rok, v Litvě jen 3 kg/osoba/rok.

Vývoj roční spotřeby zeleniny v hodnotě čerstvé (včetně výrobků) podle druhů na jednoho obyvatele v ČR v kg

Druh zeleniny	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Celer	2,1	2,3	2,3	2,1	1,7	1,3	1,5	1,6	1,5	1,6	2,3	1,4
Cibule	10,6	11,6	11,0	10,6	11,2	9,9	8,8	11,5	9,3	10,0	10,5	11,9
Česnek	1,1	1,1	1,2	1,2	1,1	0,8	0,9	1,0	0,8	0,8	0,8	0,7
Fazolové lusky	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3
Hrachové lusky •	0,8	0,8	0,9	0,7	0,9	0,7	0,5	0,7	0,6	0,7	0,6	0,6
Kapusta	2,0	1,9	1,8	1,6	1,2	0,8	0,7	0,8	0,7	0,5	0,5	0,5
Kedlubny	2,4	2,5	2,6	2,5	2,2	1,8	1,9	1,9	2,0	2,5	2,5	2,5
Květák	4,3	4,4	4,1	3,9	3,4	3,2	3,2	3,6	2,5	2,5	2,9	3,0
Melouny	3,4	3,9	5,3	4,9	5,7	7,3	7,7	5,8	8,8	7,3	6,8	7,0
Mrkev	8,6	8,7	8,8	7,4	6,9	6,6	6,1	6,5	6,2	6,0	6,6	6,2
Okurky nakládačky	4,2	3,7	3,8	2,9	3,1	3,3	2,7	1,8	2,2	2,8	2,6	2,4
Okurky salátové	6,5	6,0	6,6	6,1	5,5	5,7	5,5	4,6	6,4	7,4	6,8	7,3
Paprika zelenin.	3,3	3,8	4,0	4,0	4,3	5,1	4,8	4,6	5,1	5,4	4,8	4,9
Petržel	1,6	1,7	1,8	1,6	1,6	1,1	1,0	0,9	0,9	0,8	0,9	0,7
Rajčata	6,8	7,4	8,9	8,9	9,4	9,7	12,6	9,3	10,3	12,0	12,5	12,2
Saláty listové	1,0	0,8	1,0	1,1	0,9	1,0	1,2	1,3	1,4	1,7	1,8	2,3
Špenát	0,7	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7	0,9	0,9	0,7	0,5	0,5	0,8
Zelí hlávk. bílé a červené	14,0	14,4	14,1	14,5	12,7	10,5	11,0	14,0	8,3	8,8	8,6	8,8
Ostatní zelenina	6,3	5,1	4,9	6,7	7,9	7,5	7,0	7,0	8,1	8,1	8,7	7,5
Houby	1,2	1,3	1,4	1,4	1,6	1,5	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	1,8

Pramen: ČSÚ

Poznámka: • - vyluštěná hrachová zrna

V současné době Organizace Spojených národů pro výživu a zemědělství (FAO) a Světová zdravotnická organizace (WHO) vedou kampaň, která má pomoci zajistit na celém světě větší nabídku, dostupnost a zvýšení konzumace zeleniny a ovoce. Zelenina podobně jako ovoce je významným zdrojem řady látek nezbytných pro zdravou výživu lidí. Přesto jejich spotřeba nedosahuje dostatečné úrovně. V celosvětovém průměru se momentálně konzumuje výrazně méně ovoce a zeleniny, než je minimální doporučené množství, stanovené Světovou zdravotnickou organizací, tj. 400 gramů na osobu za den. Předpokládá se, že většina lidí denně přijímá jen asi 20 až 50 % tohoto

doporučeného množství. I když se za posledních padesát let změnily stravovací návyky lidí – na úkor obilovin a luštěnin rostl podíl rostlinných olejů, cukru a masa – podíl ovoce a zeleniny se zvýšil jen mírně a tento trend pokračuje. Světová zdravotnická organizace řadí nízkou konzumaci ovoce a zeleniny na šesté místo mezi dvacet nejrizikovějších faktorů, způsobujících předčasná úmrtí. Konzumace této skupiny potravin zajišťuje přísun důležitých látek do organismu, jako jsou např. vitamíny A, B, C a E, vlákniny a další antioxidačně působící látky.

CENOVÝ VÝVOJ ZELENINY V ČR

Ceny zemědělských výrobců

Ceny zemědělských výrobců zeleniny se v roce 2008 meziročně snížily (index 2008/07 dosáhl 84,3). Příčinou tohoto poklesu je výrazný tlak obchodních řetězců na ceny tuzemských pěstitelů. CZV poklesly u většiny sledovaných druhů zeleniny, v některých případech velmi výrazně. K největšímu snížení CZV došlo u cibule (-31 %), dále u hlávkového zelí (-23 %), salátu (-14 %) a celeru (-11 %). Výraznější zvýšení ceny nastalo pouze u česneku (+23 %), papriky a petržele (+7 %).

Průměrné CZV za období leden - říjen 2009 nedosahují výše cen roku 2008 prakticky u žádného ze sledovaných druhů. Největší pokles ceny vykazuje zejména česnek, mrkev, paprika, salátové okurky, rajčata a saláty.

Průměrné roční ceny zemědělských výrobců v ČR v Kč/t

Druh zeleniny	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009*
Celer bez natě	8 420	10 822	10 347	8 597	7 176	9 905	9 400	8 405	8 243
Cibule suchá	5 023	5 899	5 655	7 024	3 119	5 311	7 688	5 307	4 378
Česnek	33 069	27 498	32 050	40 131	44 744	43 268	53 622	66 183	58 233
Kapusta hlávková[2)]	6 276	5 782	7 732	5 693	5 857	7 264	7 028	6 379	5 946
Kedlubny bez natě	5 007	4 196	5 420	21 223	23 641	22 407	-	24 000	23 231
Kedlubny s natí[1)]	29 150	26 147	30 063	28 895	30 861	26 156	22 266	21 905	20 332
Květák	15 546	10 523	11 661	10 490	12 386	12 939	12 094	11 171	10 891
Mrkev bez natě	5 720	6 416	5 990	5 618	5 306	6 328	6 515	6 107	4 601
Okurky nakládačky	12 955	11 869	11 001	13 630	10 657	11 237	13 000	-	14 166
Okurky salátové	20 097	14 689	15 446	18 474	17 740	16 527	19 723	19 203	17 834
Paprika zeleninová	23 075	17 922	14 583	16 303	13 480	16 846	17 067	18 291	14 106
Petržel bez natě	13 522	12 944	12 959	11 107	10 377	12 967	13 503	14 351	15 525
Pór	15 625	12 291	16 151	13 785	14 044	15 478	12 936	12 026	-
Rajčata	23 125	19 390	21 836	16 169	21 748	19 239	19 986	18 597	17 743
Ředkvička[3)]	24 566	24 255	32 964	38 503	33 240	28 069	26 966	26 996	28 877
Salát[4)]	32 559	26 748	32 587	32 503	33 586	34 667	27 293	23 498	21 474
Špenát	3 038	2 730	3 000	3 256	3 232	3 323	2 451	2 450	2 462
Zelí hlávk. červené[5)]	4 773	5 584	5 584	4 355	4 650	6 628	6 216	4 801	4 472
Zelí hlávkové bílé[5)]	3 986	5 371	4 658	3 007	4 496	5 054	4 577	3 520	3 212

Pramen: ČSÚ

Poznámka: [1)] 6 ks = 1 kg, [2)] 1 ks = 1 kg, [3)] 6 svazků = 1 kg, [4)] 6 ks = 1 kg, [5)] 1 ks = 1 kg

* - průměr za období 1. 1. 2009 – 30. 10. 2009

Spotřebitelské ceny

Spotřebitelské ceny se v roce 2008 v porovnání s předchozím rokem rovněž snížily, avšak proti CZV podstatně méně (index 2008/07 činil 93,7). Výrazně vzrostla pouze cena bílého hlávkového zelí (+21 %) a mrkve (+16 %). Naproti tomu k největšímu poklesu došlo u cibule (-20 %), celeru (-17 %) a rajčat (-10 %).

Průměrné spotřebitelské ceny se v prvních měsících roku 2009 pohybovaly u většiny zeleninových druhů ve vyšších cenových úrovních v porovnání se stejným obdobím roku 2008. Ve druhém pololetí roku 2009 však tyto ceny klesly, nejvýrazněji u cibule, mrkve, hlávkového zelí a rajčat.

Průměrné roční spotřebitelské ceny vybraných druhů zeleniny v ČR v Kč/kg

Druh zeleniny	MJ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009*
Brokolice	kus	-	-	-	-	-	-	-	22,56	23,88
Celer	kg	23,06	23,53	22,46	20,60	17,26	26,20	24,34	20,32	21,79
Cibule suchá	kg	11,91	13,95	13,74	12,64	7,95	12,29	15,76	12,75	10,55
Česnek	kg	-	-	-	48,02	66,03	84,74	91,34	84,82	95,54
Květák	kus	31,53	30,39	28,92	24,95	29,26	29,45	28,36	28,64	32,31
Melouny	kg	40,33	31,30	27,57	29,70	23,21	22,91	25,06	25,44	24,22
Mrkev bez natě	kg	18,02	16,73	15,46	12,35	13,08	14,41	14,11	16,36	17,46
Okurky salátové	kg	37,81	40,40	38,24	36,21	36,22	37,71	37,74	35,88	42,53
Paprika zeleninová	kg	66,09	60,47	65,94	70,17	58,96	57,42	67,83	61,59	53,58
Rajčata	kg	37,03	41,29	36,40	33,79	38,94	35,49	40,41	36,38	35,90
Zelí bílé	kg	10,18	13,39	11,26	6,42	8,49	10,34	9,70	11,73	8,04

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * - průměr za období od 1. 1. 2009 – 30. 10. 2009

ZAHRANIČNÍ OBCHOD SE ZELENINOU V ČR

DOVOZ

Dovoz čerstvé zeleniny dosáhl v roce 2008 objemu 531,0 tis. t v celkové hodnotě 7,6 mld. Kč. Ze zemí EU pocházelo 477,2 tis. t čerstvé zeleniny, což představovalo 90% podíl z celkového objemu dovezené zeleniny. Nejvíce zeleniny pocházelo tradičně z Nizozemska (103,7 tis. t, tj. 10% meziroční nárůst), a to zejména cibule, rajčata, mrkev, salátové okurky a papriky. Druhým největším dodavatelem bylo Španělsko (86,0 tis. t, tj. téměř stejné množství jako v roce 2007), jehož hlavními vývozními komoditami do ČR byly salátové okurky, rajčata, papriky, melouny a brokolice. Třetím významným dodavatelem bylo Německo (73,2 tis. t, tj. 10% meziroční nárůst), odkud bylo dodáváno zejména cibule, rajčata, hlávkové zelí, květák s brokolicí, hlávková kapusta, okurky a melouny. Dalšími významnými dodavateli čerstvé zeleniny byly Polsko (64,2 tis. t, tj. 15% meziroční pokles), Itálie (41,3 tis. t, tj. 8% snížení) a Maďarsko (36,8 tis. t, tj. téměř stejný objem jako v předchozím roce).

V období od ledna do září 2009 bylo do ČR dovezeno celkem 438,7 tis. t čerstvé zeleniny, tj. o 3 % více než bylo dovezeno za stejné období v roce 2008. Ze zemí EU bylo dodáno celkem 402,8 tis. t (tj. meziroční nárůst o 4,6 %), což představuje téměř 92% podíl z celkového objemu dovozu čerstvé zeleniny. Nejvíce zeleniny pocházelo z Nizozemska (95,1 tis. t), Španělska (65,5 tis. t), Německa (63,9 tis. t), Polska (49,1 tis.t) a Itálie (35,0 tis. t).

Dovoz čerstvé zeleniny do ČR

Druh	2006	2007	2008	2009*	2006	2007	2008	2009*
ZELENINA CELKEM	v tunách				v tis. Kč			
	519 037	522 230	530 950	438 653	7 389 102	8 006 292	7 589 776	6 292 673
Z toho:								
Celer hlízový	5 075	14 915	4 521	4 954	55 025	67 976	37 828	44 007
Celer ne hlízový	1 518	1 107	1 182	903	17 257	17 773	16 383	11 829
Cibule	54 374	60 889	59 315	43 175	350 109	493 726	322 925	246 028
Cibule-šalotka	108	86	86	127	2 540	2 865	3 877	3 396
Čekanka	183	204	160	108	6 926	7 382	5 015	3 667
Česnek	6 928	6 894	5 858	4 297	317 718	288 442	213 349	168 923
Fazole	126	185	184	70	6 335	9 453	8 331	3 843
Fenykl hlíznatý	109	146	113	98	2 509	3 545	2 992	3 429
Hrách	344	341	448	450	14 266	14 162	18 229	21 635
Chřest	213	223	226	293	12 369	12 333	16 037	16 831
Kapusta růžičková	664	1 185	1 341	378	13 566	19 244	19 233	7 481
Kapusta hlávk., pekingské zelí, kedlubny apod.	24 069	21 429	21 937	18 995	249 664	269 642	258 652	223 341
Křen	976	980	974	599	29 132	30 477	24 016	16 048
Kukuřice cukrová	249	386	304	563	5 466	8 959	10 841	10 011
Květák a brokolice	23 415	24 028	26 362	18 533	333 111	354 044	339 103	272 582
Lilek	1 256	1 305	1 394	1 309	33 625	35 798	33 079	30 779
Melouny	84 252	79 941	83 003	82 583	646 381	571 945	527 767	552 665
Mrkev	34 882	38 165	35 933	29 345	276 844	265 717	286 991	297 382
Okurky nakládačky	7 357	6 242	7 294	7 250	55 491	51 375	68 334	59 040
Okurky salátové	64 445	63 193	67 640	57 757	859 183	936 837	907 182	765 794
Paprika zeleninová	51 863	44 104	45 776	4 104	1 294 459	1 393 344	1 324 268	1 095 678
Pór	7 577	9 339	8 825	6 427	146 449	118 725	125 488	117 693
Rajčata	88 255	88 445	96 146	73 015	1 931 473	2 213 907	2 135 949	1 665 330
Ředkvička, řepa sal.	12 512	15 384	16 034	12 247	177 623	199 141	213 806	169 339
Salát hlávkový	16 417	11 161	12 343	8 701	209 011	262 543	271 208	211 727
Salát ostatní	3 562	2 908	4 198	3 586	111 483	96 259	106 736	93 041
Špenát	165	257	272	241	6 655	8 225	9 992	12 939
Tykve	951	1 239	1 357	1 469	19 202	25 040	27 264	26 170
Zelí bílé, červené	24 939	25 048	24 341	17 677	119 881	128 934	159 336	63 923

Pramen: Statistika zahraničního obchodu
Poznámka: * údaje za období od 1. 1. 2009 – 30. 9. 2009

VÝVOZ

V roce 2008 pokračoval růst vývozu a reexportu čerstvé zeleniny z ČR, který dosáhl 83,1 tis. t v hodnotě 1,2 mld. Kč, přičemž do zemí EU směřovalo 83,0 tis. t zeleniny. Oproti předchozímu roku se zvýšil vývoz zejména rajčat, cibule, okurek, listových salátů a papriky.

Na Slovensko směřovalo 60,2 tis. t zeleniny, a to především cibule, hlávkové zelí, salátové okurky, rajčata a papriky. Do Německa se vyvezlo 8,2 tis. t zeleniny, zejména hlávkové zelí, cibule, okurky

nakládačky, hrášek, celer a listové saláty. Třetím největším odběratelem bylo Polsko, kam směřovalo 5,0 tis. t, a to okurky nakládačky, hrášek, hlávkové zelí, mrkev, melouny a cibule, dále Maďarsko, kam bylo vyvezeno 4,8 tis. t (především mrkev, hrášek, cibule a hlávkové zelí).

Za období od ledna do září 2009 bylo z ČR vyvezeno 66,2 tis. t čerstvé zeleniny, přičemž do zemí EU směřovalo 66,1 tis. t. Nejvýznamnějším odběratelem je opět Slovensko (54,7 tis. t), dále pak Polsko (4,7 tis. t), Německo (2,3 tis. t), Rakousko (1,5 tis. t) a Rumunsko (1,0 tis. t).

Vývoz čerstvé zeleniny z ČR

Druh	2006	2007	2008	2009*	2006	2007	2008	2009*
ZELENINA CELKEM	v tunách				v tis. Kč			
	66 823	75 854	83 060	66 181	968 704	1 233 923	1 244 204	1 014 289
Z toho:								
Celer hlízový	922	1 81	1 216	1 366	10 697	19 418	14 470	17 420
Cibule	4 398	5 957	9 255	6 318	42 933	83 986	106 699	60 174
Čekanka	10	8	13	45	468	448	733	1 639
Česnek	402	791	691	506	24 419	35 745	33 171	23 951
Hrách	3 264	2 199	2 016	1 143	11 612	11 391	22 253	15 576
Chřest	565	15	28	133	20 455	1 069	2 413	5 308
Kapusta růžičková	8	96	141	68	193	1 565	2 133	1 403
Kapusta hlávková, pekingské zelí, kedlubny	6 460	3 466	2 960	2 749	68 971	57 987	47 640	42 923
Květák a brokolice	2 509	3 835	3 311	2 480	46 763	78 295	61 609	53 711
Melouny	8 553	11 815	10 197	6 540	65 528	80 305	90 777	60 296
Mrkev	6 865	9 024	8 037	7 166	55 332	76 052	86 467	86 757
Okurky nakládačky	4 338	4 382	6 975	1 357	20 056	24 451	42 846	8 932
Okurky salátové	4 939	5 629	5 396	4 266	94 265	95 562	89 106	84 598
Paprika zeleninová	3 709	3 603	4 406	3 587	117 327	143 957	153 368	117 626
Pór	856	1 429	1 279	898	20 936	24 212	26 545	25 564
Rajčata	9 836	11 349	13 634	17 604	234 957	314 937	333 049	225 363
Salát hlávkový	1 101	1 705	2 909	2 238	25 132	45 726	72 159	54 320
Salát ostatní	384	674	883	637	15 310	24 165	31 754	22 596
Ředkvička, řepa salát.	2 099	1 854	2 501	1 950	40 159	41 777	57 605	38 970
Zelí bílé, červené	3 232	5 523	5 298	3 824	20 411	42 463	44 039	18 784

Pramen: Statistika zahraničního obchodu
Poznámka: * údaje za období od 1. 1. 2009 – 30. 9. 2009

Celková bilance zahraničního obchodu ČR s čerstvou zeleninou je vysoce pasivní. Úhrnné pasivum v roce 2008 se v porovnání s předchozím rokem mírně snížilo a dosáhlo 6,2 mld. Kč.

Saldo zahraničního obchodu ČR s čerstvou zeleninou

Jednotky	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009*
tuny	-355 202	-379 182	-358 632	-412 225	-452 214	-446 376	-447 890	-372 472
tis. Kč	-4 407 099	-4 500 807	-4 813 071	-5 304 528	-6 420 398	-6 762 088	-6 215 377	-5 278 384

Pramen: Statistika zahraničního obchodu
Poznámka: * údaje za období od 1. 1. 2009 – 30. 9. 2009

PŘEHLEDY O UŽITÍ ZELENINY

Bilance produkce a užití cibule v ČR (tis. t)

Ukazatel	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09
Domácí produkce celkem	77,1	61,2	45,4	40,4	52,4
z toho: tržní produkce	58,7	48,8	39,6	35,8	43,1
samozásobení	18,4	12,4	5,8	4,6	9,3
Dovoz	30,9	43,4	54,7	65,1	55,1
Celková nabídka	**108,0**	**104,6**	**100,1**	**105,5**	**107,5**
Dodávky na trh a zprac. průmyslu	75,4	76,5	82,0	89,0	85,2
Samozásobení (snížené o ztráty)	16,9	11,2	5,3	4,1	8,7
Ztráty celkem včetně nerealizovaného objemu z tržní produkce	12,1	12,4	8,4	2,3	6,5
Vývoz	3,6	4,5	4,4	10,1	7,1
Celkové užití	**108,0**	**104,6**	**100,1**	**105,5**	**107,5**

Pramen: ČSÚ, ZUČM, Statistika zahraničního obchodu
Poznámka: marketingový rok od 1. 8. do 31. 7.

Bilance produkce a užití mrkve v ČR (tis. t)

Ukazatel	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09
Domácí produkce celkem	41,1	38,5	33,8	39,5	34,4
z toho: tržní produkce	30,8	29,0	29,2	34,2	31,9
samozásobení	10,9	9,5	4,6	5,3	3,5
Dovoz	30,1	35,8	35,3	37,5	36,1
Celková nabídka	**71,2**	**77,0**	**69,1**	**77,0**	**70,5**
Dodávky na trh a zprac. průmyslu	51,7	54,0	55,2	69,3	58,7
Samozásobení (snížené o ztráty)	9,3	8,6	4,2	4,9	3,3
Ztráty celkem včetně nerealizovaného objemu z tržní produkce	5,7	7,3	1,9	6,1	0,7
Vývoz	4,5	7,1	7,8	8,9	9,2
Celkové užití	**71,2**	**77,0**	**69,1**	**77,0**	**70,5**

Pramen: ČSÚ, ZUČM, Statistika zahraničního obchodu
Poznámka: marketingový rok od 1. 9. do 31. 8.

Bilance produkce a užití hlávkového zelí v ČR (tis. t)

Ukazatel	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09
Domácí produkce celkem	80,6	59,3	55,9	57,9	56,7
z toho: tržní produkce	73,3	55,7	54,3	54,6	54,7
samozásobení	7,3	3,6	1,6	3,3	2,0
Dovoz	18,2	23,3	25,5	25,4	23,2
Celková nabídka	**98,8**	**82,6**	**81,4**	**83,3**	**79,9**
Dodávky na trh a zprac. průmyslu	75,3	71,5	72,4	75,9	70,5
Samozásobení (snížené o ztráty)	6,7	3,2	1,4	3,0	1,9
Ztráty celkem včetně nerealizovaného objemu z tržní produkce	13,4	4,0	3,0	1,3	2,9
Vývoz	3,4	3,9	4,6	5,7	4,6
Celkové užití	**98,8**	**82,6**	**81,4**	**83,3**	**79,9**

Pramen: ČSÚ, ZUČM, Statistika zahraničního obchodu
Poznámka: marketingový rok od 1. 9. do 31. 8.

PĚSTOVÁNÍ JEDLÝCH HUB

SVĚTOVÝ TRH S JEDLÝMI HOUBAMI

Celková světová produkce hub se pohybuje kolem 7 mil. t, přičemž produkce žampiónů zaujímá po produkci hlív 2. místo. Zatímco v **Evropě** spotřebitelé preferují převážně žampióny, v asijských zemích - a to především u hlavních výrobců v **Číně, Jižní Koreji a Japonsku** - převažuje pěstování dřevních hub (hlívy, jidášova ucha, šiitake, penízovky a mnohých druhů léčivých hub). Vychází to z tradice oblíbenosti těchto hub v asijské kuchyni. Současně se tyto houby konzumují jako doplněk stravy pro obsah léčivých látek (glukany, triterpenoidy, statiny aj.).

Světová produkce jedlých hub v letech 1960 – 2002 (mil. t)

1960	1965	1970	1975	1978	1981
170	301	484	922	1 060	1 257
1983	**1986**	**1990**	**1994**	**1997**	**2002**
1 453	2 182	3 763	4 909	6 158	12 250

Pramen: Chang a Buswell

Výzkum léčivých hub pokročil natolik, že jsou z jejich plodnic a mycelia izolovány účinné látky, které se používají jako doplňky stravy i jako léky. Doplňky stravy z plodnic šiitake (*Lentinula*), hlív (*Pleurotus*), lesklokorky lesklé (*Ganoderma*), penízovky sametonohé (*Flammulina*), ohňovce (*Phellinus*), housenice vojenské (*Cordyceps*), pórnatky kokosové (*Wolfiporia*), žampiónu mandlového (*Agaricus brasiliensis*) se využívají zejména k podpůrné léčbě civilizačních chorob, jako je diabetes a vysoký krevní tlak (zvýšená hladina cholesterolu), ke zvyšování imunity a při léčbě nádorových onemocnění. Některé z hub (housenice, lesklokorka) patří mezi účinné adaptogeny, regenerující lidský organizmus a obnovující kondici zdravých osob.

Výroba a spotřeba doplňků stravy z hub každoročně vzrůstá a v roce 2008 dosáhla 14 mld. $. Tyto doplňky jsou ze 77 % připravovány z plodnic pěstovaných hub (v menší míře z plodnic lesních hub) a z 23 % z podhoubí léčivých hub.

Hodnota světové produkce doplňků stravy z léčivých hub

Rok	Hodnota produkce (v mld. $)
1991	1,2
1994	3,6
1999	6,0
2008	14,0

Pramen: Chang, 1996; Wasser, 2008

Velkoobchodní ceny hub ve vybraných státech (€/kg)

Stát	Žampióny	Hlíva
Čína	0,50	0,34
USA	1,00	1,77
Kanada	1,43	-
Nizozemsko	1,50	3,00
Polsko	1,00 - 1,40	2,10
Francie	0,65 - 1,60	2,50
Španělsko	1,20	2,00 - 3,50
Itálie	1,20 - 1,50	0,30 - 3,00
Česká Republika	1,80 - 1,90	2,20 - 3,00

Pramen: Škola gribovodstva, Moskva 2008

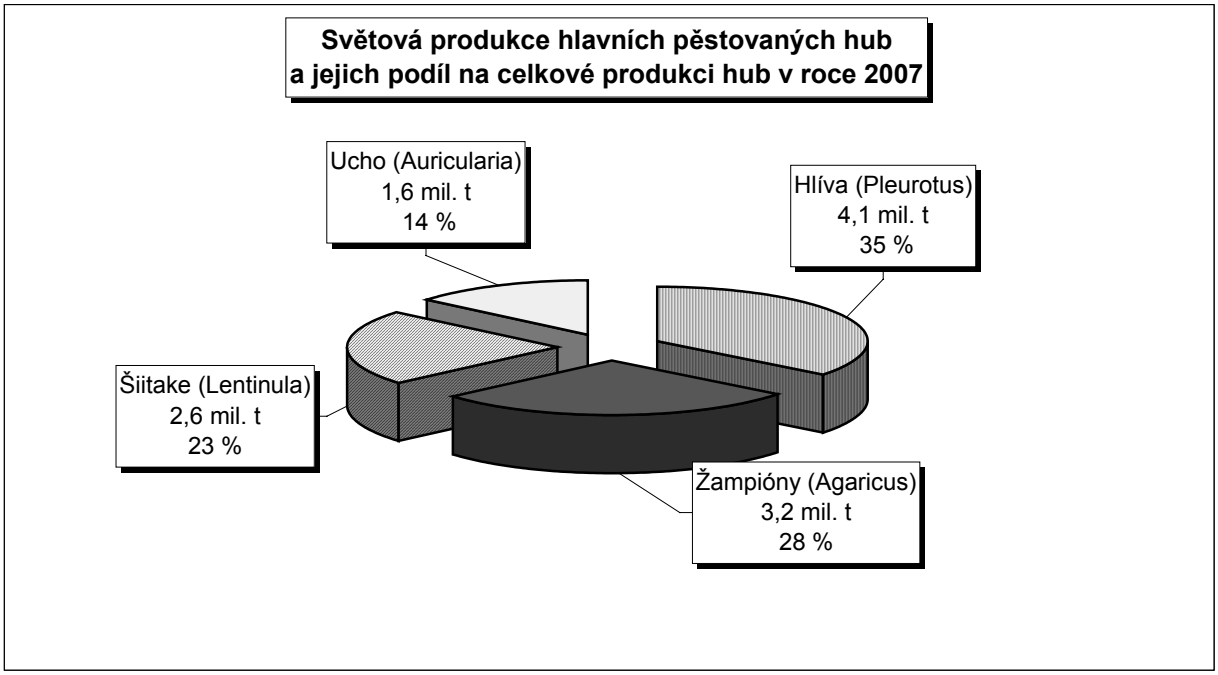

Pramen: Chang a Buswell

SVĚTOVÁ PRODUKCE ŽAMPIÓNŮ

Světová nabídka a poptávka po pěstovaných žampiónech je v podstatě vyrovnaná, jejich produkce, s výjimkou některých asijských zemí jako např. Čína a Indie, se nezvyšuje. V roce 2008 činila světová produkce žampiónů celkem 3,2 mil. t, přičemž největším producentem byla **Čína** (1,3 mil. t). V **Severní Americe** produkce stagnuje a činí 478 tis. t. V **Evropě** již po 10 let se výroba žampiónů pohybuje kolem 1 mil. t a v **Austrálii** kolem 55 tis. t.

Podíl některých zemí na světovém exportu žampiónů

Stát	Podíl na světovém exportu
Čína	20,0 %
USA	15,3 %
Japonsko	8,8 %
Německo	8,5 %
Velká Británie.	5,8 %
Francie	5,6 %
Španělsko	3,8 %
Itálie	3,4 %
Kanada	3,0 %
Rusko	2,6 %
Ostatní	23,1 %

Pramen:Van Horen Rabobank, 2008

PRODUKCE ŽAMPIÓNŮ V EVROPĚ

Podíl čerstvých žampiónů na evropských trzích se stále zvyšuje, zatímco podíl konzervovaných hub klesá. Rozšiřuje se nabídka sortimentu výrobků z žampiónů (jako např. hnědé kmeny žampiónů, otevřené plodnice „portabella“, nařezané žampióny, plněné žampióny určené ke grilování aj.)

Na evropském trhu se žampióny panuje silná konkurence, které pěstitelé čelí nízkými výrobními náklady, vysokými výnosy, kvalitou produkce a co nejkratším výrobním cyklem. Zatímco před 10 lety

pěstitelé nakupovali substrát osázený a měli 8 týdenní pěstební cyklus, přešli postupně na substrát prorostlý a cyklus zkrátili na 6 týdnů. V současnosti nabízejí dodavatelé kultury s nasazenými žampióny, čímž se pobyt kultury v pěstírně zkracuje na pouhé 3 - 4 týdny.

V některých zemích (Velká Británie, Francie) s ohledem na nízkou konkurenceschopnost tamějších pěstitelů produkce žampiónů klesla, naproti tomu v Polsku, Irsku a Španělsku se výroba zvýšila. Příčinou výrazného poklesu výroby žampiónů ve **Francii** byla nekonkurenceschopnost starých pěstíren ve vápencových jeskyních moderním výrobcům v **Nizozemsku**. S podobnými problémy se setkali pěstitelé ve **Velké Británii**, kdy jejich zastaralé pěstební technologie nemohly konkurovat dovozu irských žampiónů, pěstovaných v moderních pěstírnách.

Produkce kultivovaných hub v EU (tis. t)

Země	2002	2003	2004	2005	2006
Belgie	42	39	37	33	33
Dánsko	7	6	5	4	3
Německo	62	62	62	61	59
Španělsko	100	100	97	92	88
Francie	117	121	115	110	104
Irsko	66	66	66	66	66
Itálie	79	80	80	80	72
Nizozemsko	270	263	261	245	230
UK	84	77	75	50	45
EU 15	**827**	**814**	**798**	**742**	**700**
Maďarsko	20	22	22	21	20
Polsko	150	165	180	200	213
Litva	3	3	3	4	4
ČR	1	1	1	1	1
EU 25	**1 001**	**1 005**	**1 004**	**968**	**938**

Pramen: Eurostat, GPEC, PT, IERiGZ, Fruit and Vegetables Markets

V současnosti je trh s pěstovanými žampióny v podstatě nasycen. Během posledních 40 let se sice podařilo zvýšit maximální výnosy z 20 kg/m^2 na 40 kg/m^2, ale ceny zemědělských výrobců žampiónů (tzv. farmářské ceny) významně klesají, zatímco náklady se zvyšují. To poskytuje příležitost státům s nižšími výrobními náklady (např. Polsko), které tak konkurují západoevropským a pochopitelně i českým pěstitelům žampiónů.

Produkce žampiónů v **Polsku** se neustále rozvíjí. Příčinou úspěchu je tradiční soukromá výroba, dobrá organizace trhu a nízké náklady. Řada zdejších pěstitelů měla možnost v posledních 20 letech kumulovat zisk a postupně modernizovat své podniky na úroveň podniků v západní Evropě. Výroba je soustředěna do 3 oblastí (Poznaň, Varšava a Katovice). V současnosti se rozvíjí nová moderní pěstitelská oblast na východě země (Siedlec), odkud se počítá s exportem hub na východní trhy. V každé oblasti jsou i dodavatelé substrátu, odbytové organizace a konzervárny. Zatímco dříve bylo Polsko dodavatelem hlavně konzervovaných žampiónů, soustředí se nyní na produkci žampiónů prvotřídní kvality pro export. Ke konzervaci jsou určeny ručně sbírané drobné žampióny.

V **Nizozemsku** byla za posledních 40 let vyvinuta většina moderních technologií pro výrobu substrátu i pěstování žampiónů. Díky tomu se, i přes vysoké mzdy, podařilo restrukturalizovat žampionárny, kde se dříve ručně sklízely žampióny pro čerstvý trh, na pěstírny, kde se sklízí mechanizovaně žampióny určené pro zpracování. Díky racionalizaci se tak daří úspěšně konkurovat dovozům konzervovaných žampiónů z Číny.

V Nizozemsku existuje silný dodavatelský průmysl. Výrobci substrátu vyvážejí substrát do celé Evropy a sídlí zde i filiálka největšího výrobce sadby hub. Velkoobchodníci si zajišťují dovoz žampiónů pro čerstvý trh z Polska, kam řada nizozemských pěstitelů přesunula své podniky, využívajíce nižších výrobních nákladů.

Produkce a spotřeba hub na osobu ve vybraných státech

Stát	Produkce hub na osobu v kg	Spotřeba hub na osobu v kg
Čína	6,6	5,2
Španělsko	3,3	3,2
Irsko	11,9	2,0
Francie	2,2	3,0
Velká Britanie	1,4	3,0
Austrálie	2,8	2,7
Polsko	6,0	2,4
USA	1,3	1,6
Itálie	2,2	2,2
Kanada	3,2	1,8
Benelux	12,5	2,5
Německo	1,4	1,3

Pramen: Škola gribovodstva, Moskva 2008, Van Horen Rabobank 2008

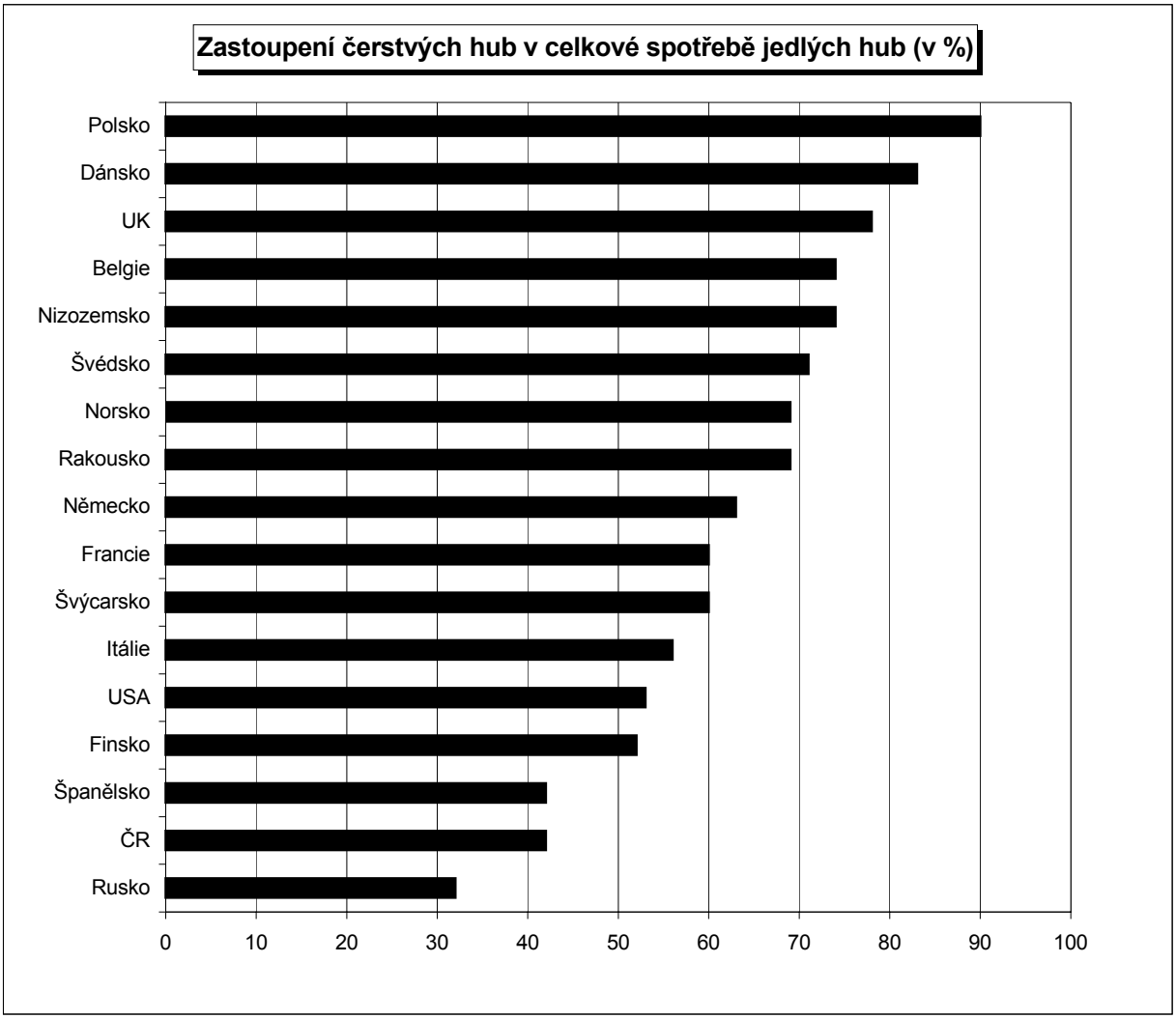

PĚSTOVÁNÍ JEDLÝCH HUB V ČR

V oboru pěstování hub v ČR stále v porovnání se zahraničím přetrvává nízká produkce, nižší produktivita práce a tvorba zisku. V poslední době se také výrazně změnila struktura pěstitelů žampiónů v důsledku dovozů levných žampiónů z Polska. Mnoho menších pěstitelů, pěstujících na osázeném substrátu, podnikání ukončilo. Jedinou možností, jak by bylo možné obor pěstování hub stabilizovat, je investovat do výstavby moderního podniku, který by měl předpoklady konkurovat cenou zahraničním žampiónům.

Produkce žampiónů v ČR vykazuje stálý, velmi výrazný klesající trend. V roce 2006 dosahovala produkce zhruba třetinu množství žampiónů vypěstovaných v roce 2000. Tento propad byl způsoben déletrvajícími ekonomickými problémy tuzemských pěstitelů z důvodu stále se snižujících možností uplatnění vlastní produkce na domácím trhu vlivem silné konkurence – především konzervovaných žampiónů dovážených z Číny (a rovněž čerstvých žampiónů z Polska) - v cenových relacích, pohybujících se hluboko pod úrovní výrobních nákladů tuzemských pěstitelů.

Tento vývoj měl za následek úplné ukončení této činnosti u mnoha pěstitelů (v roce 2000 bylo v ČR 14 producentů s produkcí kolem 7 800 t žampiónů, v roce 2003 již 6 pěstitelů s produkcí 2 900 t a v roce 2006 cca 3 producenti s produkcí cca 2 500 t).

V roce 2008 dosáhla celková produkce žampiónů 3 000 t, produkce hlívy činila 350 t. V současné době jsou v ČR dva významní pěstitelé, kteří ročně vypěstují dohromady cca 2 000 t žampiónů (s určitým podílem hnědých žampiónů a hlívy) na zahraničním prorostlém substrátu nebo na fruktifikovaných bednách. Dalších několik podniků s roční kapacitou 50 - 200 t žampiónů pěstují žampióny na českém substrátu.

Produkce substrátu v ČR, určeného k prodeji pěstitelům, dosahovala v roce 2006 objemu 5 300 t, v roce 2007 klesla na 3 100 t a v roce 2008 na 2 500 t. V ČR existuje pouze jediný výrobce žampiónového substrátu, který ho ze 60 % vyváží do Polska. Výrobou **sadby hub** se v současné době zabývají 2 subjekty, které se zaměřují především na sadbu jiných druhů hub, určenou většinou pro drobné pěstitele.

Zatímco trh se žampióny je saturován a dále se nerozšiřuje, u hlívy byl zaznamenám určitý nárůst poptávky. Dalšímu rozvoji pěstování hlívy ale brání skutečnost, že většina substrátu se dováží ze zahraničí, a jeho doprava tak významně zatěžuje výrobní náklady. Proto se plodnice hlívy také dováží z Polska a Itálie. Pokud by v ČR existovala výrobna substrátu hlívy, byla by větší perspektiva nárůstu výroby a spotřeby hlívy.

V ČR se rovněž zvyšuje **význam doplňků stravy**, jejichž část tvoří houby nebo extrakty z nich. Jedná se nejen o produkty z hlívy, šiitake, mandlového žampiónu, ale i z exotických druhů hub, jako je housenice vojenská, lesklokorka lesklá, korálovec, outkovka, trsnatec a mnoho dalších. Zatímco o léčivé a exotické houby ve formě doplňků stravy je stále větší zájem, o nové druhy hub v čerstvém stavu je mezi spotřebiteli zájem mizivý. Podobně jako v západní Evropě jsou i čeští spotřebitelé orientováni spíše na tradiční druhy pěstovaných hub.

Odbyt hub je organizován buď přímo dodávkami velkopěstitelů hub do centrálen jednotlivých obchodních řetězců nebo přes specializovaný velkoobchod s houbami, který je také zaměřen na sušené houby, klíčící semena, výhonky a zásobuje podniky veřejného stravování a maloobchody s ovocem a zeleninou. Do takovýchto velkoobchodů dodávají své houby drobní pěstitelé.

CENOVÝ VÝVOJ ŽAMPIÓNŮ V ČR

Ceny zemědělských výrobců žampiónů kolísají mezi 35 – 45/kg Kč v závislosti na typu odběratele (velkoobchod, maloobchod).

Průměrné ceny zemědělských výrobců žampiónů bílých (Kč/t)

1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
46 886	48 081	47 959	47 377	45 573	47 820	48 570
2003	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009***
44 769	41 454	43 175	43 033	41 963	42 432	42 751

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * - průměr za období 1. 1. 2009 – 30. 10. 2009

Podle výsledků vlastního šetření Svazu pěstitelů jedlých hub ČR dosahují průměrné CZV nižších úrovní (v roce 2002 40 000 Kč/t, v roce 2003 42 000 Kč/t).

Průměrné spotřebitelské ceny žampiónů bílých (Kč/kg)

2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009*
78,56	86,13	89,23	89,06	89,72	89,11	91,80	93,95

Pramen: ČSÚ

*Poznámka: * - průměr za období 1. 1. 2009 – 30. 10. 2009*

LEGISLATIVA EU VZTAHUJÍCÍ SE KE KOMODITĚ JEDLÉ HOUBY

Nařízení Komise (ES) č. 39/2009, o vydávání dovozních licencí pro konzervované houby v roce 2009.

Nařízení Komise (ES) č. 1221/2008, kterým se s ohledem na obchodní normy mění NK (ES) č. 1580/2007, kterým se stanoví prováděcí pravidla k NR (ES) č. 2200/96, 2201/96 a 1182/2007 v odvětví ovoce a zeleniny (obchodní norma pro žampiony).

Nařízení Komise (ES) č. 113/2008, kterým se mění NK (ES) č. 1979/2006, o otevření a správě celních kvót pro konzervované houby dovážené ze třetích zemí.

Nařízení Komise (ES) č. 629/2008, kterým se mění NK (ES) č. 1881/2006, kterým se stanoví max. limity některých kontaminujících látek v potravinách.

Nařízení Rady (ES) č. 1/2009, kterým se mění NR (ES) č. 1255/96, o dočasném pozastavení všeobecných cel společného celního sazebníku pro určité průmyslové výrobky, zemědělské produkty a produkty rybolovu.

Nařízení Rady (ES) č. 1362/2008, kterým se mění NR (ES) č. 2505/96, o otevření a správě autonomních celních kvót Společenství pro některé zemědělské produkty a průmyslové výrobky.

Nařízení Rady (ES) č. 396/2005, o max. limitech reziduí pesticidů v potravinách krmivech rostlinného a živočišného původu a na jejich povrchu.

LEGISLATIVA ČR VZTAHUJÍCÍ SE KE KOMODITĚ JEDLÉ HOUBY

Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů

- prováděcí předpisy:

4/2008 Sb., kterou se stanoví druhy a podmínky použití přídatných látek a extrakčních rozpouštědel při výrobě potravin (ruší vyhl. č. 431/2005 Sb., 152/2005 Sb. a 304/2004 Sb.),

381/2007 Sb., o stanovení max. limitů reziduí pesticidů v potravinách a surovinách, ve znění vyhl. č. 272/2008 Sb. a 387/2008 Sb.,

366/2005 Sb., o požadavcích vztahujících se na některé zmrazené potraviny (ruší vyhl. č. 326/1997 Sb., 44/2000 Sb., 160/2002 Sb.),

113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků, ve znění vyhl. č. 368/2005 Sb., 497/2005 Sb., 101/2007 Sb. a 127/2008 Sb.,

447/2004 Sb., o požadavcích na množství a druhy látek určených k aromatizaci potravin, podmínky jejich použití, požadavky na jejich zdravotní nezávadnost,

211/2004 Sb., o metodách zkoušení a způsobu odběru a přípravy kontrolních vzorků, ve znění vyhl. č. 611/2004 Sb., 238/2005 Sb., 459/2005 Sb.,

157/2003 Sb., kterou se stanoví požadavky pro čerstvé ovoce a zeleninu, zpracované ovoce a zeleninu, suché skořápkové plody, houby, brambory a výrobky z nich, jakož i další způsoby jejich označování, ve znění vyhl. č. 650/2004 Sb.,

475/2002 Sb., kterou se stanoví rozsah znalostí pro získání osvědčení prokazujícího znalost hub, způsob zkoušek, jakož i náležitosti žádosti a osvědčení (vyhláška o zkoušce znalosti hub),

331/1997 Sb., kterou se provádí § 18 písm. a), d), h), i), j) a k) zákona č. 110/1997 o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, pro koření, jedlou sůl, dehydrované výrobky a ochucovadla a hořčici, ve znění vyhl. č. 419/2000 Sb.,

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů,

Nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností (ruší NV č. 469/2000 Sb., 491/2004 Sb., 100/2005 Sb., 324/2006 Sb.),

Zákon č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů (zákon o obchodování s ohroženými druhy), ve znění zákona č. 444/2005 Sb.,

Zákon č. 274/2003 Sb., kterým se mění některé zákony na úseku ochrany veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci, ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů,

Vyhláška č. 137/1998 Sb., o obecných technických požadavcích na výstavbu, ve znění vyhl. č. 491/2006 Sb., 502/2006 Sb.,

Zákon č. 285/2009 Sb., úplné znění zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství.

ZAHRANIČNÍ OBCHOD ČR S JEDLÝMI HOUBAMI

Největší podíl na celkovém objemu dovozů čerstvých i zpracovaných jedlých hub do ČR představují houby čerstvé, konzervované ve slaném nálevu a houby zmrazené, přičemž nejvýznamnějším druhem jsou žampióny.

Největším dovozcem čerstvých žampiónů do ČR je v posledních letech Polsko, s menším množstvím následuje Slovensko. Největší objemy zmrazených žampiónů pocházely do roku 2005 z Polska, od roku 2006 se však stalo hlavním dodavatelem Nizozemsko. Čína je výhradním dovozcem konzervovaných žampiónů, s menšími objemy následuje Nizozemsko, Slovensko, Belgie a Německo.

Přehled o dovozech jedlých hub do ČR (t)

Název	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Žampióny čerstvé, chlazené	914,7	1465,2	2013,6	3 105,9	2 864,7	2 47,6	2 611,1
Lišky čerstvé, chlazené	0,3	8,9	11,5	3,1	1,0	1,0	1,4
Hřiby čerstvé, chlazené	0,2	0,8	4,3	2,7	1,7	1,2	0,3
Houby ost. čerstvé, chlazené	82,0	102,6	172,6	174,8	432,6	276,3	20,3
Lanýže čerstvé, chlazené	0,6	0,2	0,5	0,5	2,1	1,3	5,5
CELKEM (kód KN 0709 51, 52, 59)	**997,8**	**1 577,6**	**2 202,5**	**3 287,0**	**3 302,1**	**2 927,4**	**2 986,7**
Žampióny vařené, zmrazené	177,0	383,4	319,6	561,5	726,6	730,0	756,1
Houby ost. vařené, zmrazené	141,4	188,9	265,3	215,4	322,6	290,3	249,2
CELKEM (kód KN 0710 80)	**318,4**	**572,3**	**584,9**	**776,9**	**1 049,2**	**1 020,3**	**1 005,3**
Žampióny prozatímně konzervované	52,5	12,8	25,5	65,0	220,4	4,7	817,0
Houby ost. prozatímně konzervované	48,9	0,0	9,2	1,0	3,7	603,3	1,6
CELKEM (kód KN 0711 51, 59)	**101,4**	**12,8**	**34,7**	**66,0**	**224,1**	**608,0**	**818,6**
Houby, lanýže sušené	23,9	39,4	39,5	39,4	51,5	55,2	74,4
Žampióny sušené	22,8	17,4	19,1	18,6	16,1	34,4	181,9
Ucho sušené (*Auricularia spp.*)	12,4	10,1	10,7	17,8	12,3	16,7	14,5
Rosolovka (*Tremella spp.*)	-	1,0	4,2	0,0	0,2	0,0	2,1
CELKEM (kód KN 0712 31, 32, 33, 39)	**59,0**	**67,9**	**73,5**	**75,8**	**80,1**	**106,3**	**272,9**
Houby konzervované v octě	30,3	25,5	198,7	650,8	817,7	444,8	252,5
CELKEM (kód KN 2001 90)	**30,3**	**25,5**	**198,7**	**650,8**	**817,7**	**444,8**	**252,5**
Žampióny prozatímně konzervované uvařené, ne v octě	342,6	459,2	601,7	577,6	567,1	795,8	504,5
Žampióny prozatímně konzervované ne zcela uvařené, ne v octě	3 620,7	7 483,2	7 885,4	3 424,9	3 696,9	4 111,2	2 656,7
Houby ost. konzervované, ne v octě	7,9	26,6	38,9	72,3	191,3	145,6	139,9
Lanýže konzervované, ne v octě	0,6	0,2	0,3	1,0	0,6	1,5	2,3
CELKEM (kód KN 2003)	**3 971,8**	**7 969,2**	**8 526,2**	**4 075,8**	**4 455,9**	**5 054,1**	**3 303,4**
DOVOZ CELKEM	**5 478,7**	**10 225,3**	**11 623,5**	**8 932,3**	**9 929,1**	**10 160,9**	**8 639,4**

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Čerstvé žampióny byly z ČR vyváženy zejména do Nizozemska a Německa, v letech 2005 a 2006 do Ruska a v posledních dvou letech směřují největší objemy žampiónů do Německa a na Slovensko.

Největší odběratel zmrazených žampiónů bylo Slovensko, avšak od roku 2007 směřují dodávky zejména do Bulharska. Konzervované žampióny jsou vyváženy zejména na trhy Slovenska, Rumunska a Německa.

Přehled zahraničního obchodu ČR se žampióny v členění podle států je uveden v příloze č. 2 této zprávy.

Přehled o vývozech jedlých hub z ČR (t)

Název	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Žampióny čerstvé, chlazené	888,8	587,7	556,0	1 378,1	1 546,7	1 184,9	950,5
Lišky čerstvé, chlazené	15,8	6,9	3,1	0,0	0,3	0,0	0,7
Hřiby čerstvé, chlazené	6,6	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2	14,5
Houby ost. čerstvé, chlaz.	4,2	2,1	0,3	5,4	14,9	23,5	20,3
Lanýže čerstvé, chlazené	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	2,5
CELKEM (kód KN 0709 51, 52, 59)	**915,4**	**596,7**	**559,4**	**1 383,5**	**1 562,1**	**1 209,4**	**988,5**
Žampióny vařené, zmrazené	7,5	4,6	30,7	42,9	97,4	129,6	94,9
Houby ost. vařené, zmrazené	79,4	32,2	66,8	66,8	36,3	124,1	66,3
CELKEM (kód KN 0710 80),	**86,9**	**36,8**	**97,5**	**109,7**	**133,7**	**253,7**	**161,2**
Žampióny prozatímně konzervované	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Houby ost. prozatímně konzervované	31,0	0,0	3,9	0,0	0,8	0,0	0,0
CELKEM (kód KN 0711 51, 59)	**31,0**	**0,0**	**3,9**	**0,0**	**0,8**	**0,0**	**0,0**
Houby, lanýže sušené	1,9	2,6	18,7	2,2	4,6	2,9	42,3
Žampióny sušené	1,6	1,4	2,1	1,2	1,2	13,5	23,4
Ucho sušené (*Auricularia spp.*)	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,4	1,1
Rosolovka (*Tremella spp.*)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
CELKEM (kód KN 0712 31, 32, 33, 39)	**3,5**	**4,0**	**20,8**	**3,5**	**6,0**	**16,8**	**66,9**
Houby konzervované v octě	8,0	10,0	22,2	0,1	31,4	49,1	32,7
CELKEM (kód KN 2001 90)	**8,0**	**10,0**	**22,2**	**0,1**	**31,4**	**49,1**	**32,7**
Žampióny prozatímně konzervované uvařené, ne v octě	0,0	0,1	8,7	29,3	16,4	66,5	66,3
Žampióny prozatímně konzervované ne zcela uvařené, ne v octě	500,9	3 548,4	2 454,2	1 233,6	1 184,9	1 576,7	1 883,2
Houby ost. konzervované, ne v octě	1,2	1,8	77,5	12,9	24,7	7,8	2,5
Lanýže konzervované, ne v octě	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
CELKEM (kód KN 2003)	**502,1**	**3 550,3**	**2 540,4**	**1 275,8**	**1 226,0**	**1 651,0**	**1 952,0**
VÝVOZ CELKEM	**1 546,9**	**4 197,8**	**3 244,2**	**2 772,6**	**2 960,0**	**3 180,0**	**3 201,3**

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Celková bilance zahraničního obchodu ČR s čerstvými a zpracovanými jedlými houbami je pasivní a udržuje se s malými ročními výkyvy na přibližně stejné úrovni.

Bilance zahraničního obchodu ČR s čerstvými i zpracovanými jedlými houbami

Ukazatel	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Tuny	-3 931,8	-6 027,5	-8 379,3	-6 159,7	-6 969,1	-6 980,9	-5 438,1
Tis. Kč	-126 718,0	-170 519,2	-225 943,0	-189 750,6	-235 834,2	-118 590,8	-176 324,0

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Jednou z rozhodujících surovin k produkci žampiónů je kromě krycí zeminy a žampiónové sadby rovněž substrát. K dispozici je velká nabídka substrátů, a to osázených, prorostlých i fruktifikovaných, kdy pěstitel dostává do pěstírny kultury s nasazenými žampióny, které již jen sklízí. V ČR vyrábějí substrát přibližně čtyři výrobci v objemu kolem 10 tis. t. Pro plné pokrytí poptávky jsou pěstební substráty dováženy. Mezi hlavní dodavatele patří Polsko, Německo a Nizozemsko. Vývoz pěstebních substrátů směřuje téměř výhradně na Slovensko a do Německa.

Přehled o dovozech a vývozech pěstebního substrátu (KN 0602 9010)

Ukazatel	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
DOVOZ substrátu v t	14 379,4	10 862,4	11 299,0	11 384,8	11 794,1	10 992,8	13 308,7
VÝVOZ substrátu v t	83,0	81,2	560,0	71,6	90,3	10,6	15,6

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Podrobnější přehled o zahraničním obchodu se žampióny v rozmezí let 2005 – 2008 v členění podle zemí je uveden v příloze č. 2 této zprávy.

PŘÍLOHY

Příloha č. 1 – Zahraniční obchod ČR se zpracovanou zeleninou

Dovoz zeleniny konzervované, vařené, zmrazené (skup. 0710, 2004)

Druh zeleniny	2006		2007		2008		2009*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM	**52 862**	**101 864**	**54 402**	**936 233**	**48 553**	**880 970**	**36 063**	**628 451**
Z toho:								
fazole	2 540	38 737	2 288	38 350	2 096	36 215	1 561	22 196
hrách	2 633	45 647	2 568	49 073	1 878	41 277	1 077	20 866
chřest	60	3 277	71	5 127	63	4 847	32	2 784
kukuřice cukrová	3 251	65 966	3 381	67 787	3 444	71 854	2 305	48 303
luštěniny ostatní	500	5 167	1 810	9 127	921	11 114	637	9 188
paprika	1 186	27 276	3 500	25 427	1 282	32 204	832	18 398
rajčata	387	4 974	591	7 568	423	4 587	332	3 994
špenát	3 586	51 807	3 776	56 703	4 524	72 714	2 770	48 050
zelí kysané, kapary, aj.	2 752	33 566	2 690	33 825	3 686	46 966	2 311	30 402
zelenina ostatní	19 086	294 198	19 652	317 043	20 155	308 207	15 402	216 417
zeleninové směsi	16 890	348 121	11 868	312 513	9 967	248 267	8 802	207 689

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od 1. 1. – 30. 9. 2009

Dovoz zeleniny prozatímně konzervované SO_2 nebo sířenou vodou, nevhodné v tomto stavu k požívání (skup. 0711)

Druh zeleniny	2006		2007		2008		2009*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM	**919**	**14 143**	**1 106**	**12 209**	**2 466**	**17 458**	**3 154**	**19 253**
Z toho:								
cibule	369	4 199	712	5 376	2 155	11 479	2 711	12 932
kukuřice cukrová	82	1 387	71	1 394	39	782	26	842
okurky salátové a nakládačky	322	6 068	295	4 350	227	3 607	374	4 803
papriky	0,3	48	-	-	5	363	2	141
zelenina ostatní	141	2 265	24	892	27	685	38	379
zeleninové směsi	4	166	3	200	10	347	0,2	5

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od 1. 1. – 30. 9. 2009

Dovoz sušené zeleniny (skup. 0712)

Druh zeleniny	2006		2007		2008		2009*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM	**4 156**	**165 914**	**4 228**	**177 642**	**4 128**	**149 965**	**2 115**	**112 973**
Z toho:								
cibule	776	33 967	1 406	53 414	2 365	51 078	628	34 933
kukuřice cukrová	6	654	4	929	3	1 091	1	320
mrkev	126	5 077	197	6 796	182	6 518	189	8 227
rajčata	83	7 889	98	8 615	174	13 170	221	14 362
zelenina ost. vč. směsí	3 164	118 327	2 523	107 888	1 403	149 965	1 075	55 131

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od 1. 1. – 30. 9. 2009

Dovoz zeleniny konzervované v octě nebo v kyselině octové (skup. 2001)

Druh zeleniny	2006		2007		2008		2009*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM	**14 871**	**319 953**	**16 740**	**317 775**	**15 462**	**341 719**	**18 458**	**344 640**
Z toho: cibule	216	3 623	67	1 658	položka zrušena	položka zrušena	položka zrušena	položka zrušena
kukuřice cukrová	331	9 832	182	3 321	164	3 571	128	3 126
okurky nakládačky	6 415	134 479	6 448	151 205	8 272	195 124	12 191	211 643
paprika, ne lusky	416	10 864	410	9 917	944	19 350	273	9 890
paprika sladká	2 333	48 308	2 299	45 626	2 196	45 710	1 513	37 446
zelenina ostatní	5 160	112 845	4 371	104 319	3 886	77 964	4 354	82 535

Pramen: Statistika zahraničního obchodu
Poznámka: * údaje za období od 1. 1. – 30. 9. 2009

Dovoz ostatních výrobků ze zeleniny

Druh výrobku	2006		2007		2008		2009*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
Rajčata konzervovaná ne v octě (skup. 2002)	14 354	228 940	24 480	168 152	20 948	415 608	12 926	295 227
Šťáva z rajských jablek (skup. 2009 50)	1 251	13 805	1 666	20 412	1 738	17 648	1 077	8 592
Kečupy a jiné omáčky z rajčat (skup. 2103 20)	8 320	183 054	10 828	185 237	11 985	226 999	8 397	154 678
Kukuřice konzervovaná, ne v alkoholu,neslazená (pol. 2008 9985)	633	31 863	958	38 883	1 393	55 675	1 124	47 883

Pramen: Statistika zahraničního obchodu
Poznámka: * údaje za období od 1. 1. – 30. 9. 2009

Dovoz zeleniny konzervované jinak než v octě nebo v kyselině octové, nezmrazené (skup. 2005)

Druh zeleniny	2006		2007		2008		2009*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM	**26 392**	**429 615**	**29 075**	**493 044**	**30 251**	**578 176**	**19 675**	**471 823**
Z toho: zelenina homogenizovaná	113	6 500	733	57 996	1 265	87 041	1 570	114 813
zelí kysané	9 658	99 297	8 688	96 212	8 642	96 120	5 139	62 725
hrách	2 563	42 989	2 564	39 130	2 506	45 258	1 398	26 595
fazole vyloupané	4 800	65 215	5 815	80 258	6 067	87 127	4 556	80 503
fazole ostatní	590	10 507	1 529	15 125	950	14 689	591	12 038
chřest	158	6 897	188	6 728	164	9 599	100	5 599
kukuřice cukrová	3 455	76 222	4 171	80 011	4 145	95 998	2 157	60 347
artyčoky	92	7 955	105	5 870	118	4 382	64	3 247
mrkev	376	4 946	469	4 609	493	7 560	270	4 593
zeleninové směsi	1 507	36 400	1 835	47 334	2 353	49 305	1 544	49 059
ostatní zelenina	3 042	69 100	2 235	49 779	2 550	65 450	1 435	38 317

Pramen: Statistika zahraničního obchodu
Poznámka: * údaje za období od 1. 1. – 30. 9. 2009

Vývoz zeleniny konzervované, vařené, zmrazené (skup. 0710, 2004)

Druh zeleniny	2006		2007		2008		2009*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM	**17 529**	**462 977**	**11 249**	**292 829**	**9 264**	**218 236**	**10 897**	**211 822**
Z toho: fazole	381	8 204	702	12 372	464	10 490	624	12 912
hrách	1 157	21 438	813	15 974	330	8 072	112	2 246
kukuřice cukrová	1 043	18 008	429	8 670	500	9 826	610	9 805
paprika	95	3 252	152	4 911	171	5 649	185	5 436
špenát	1 551	18 627	399	5 836	546	8 677	389	6 836
zelí kysané, kapary aj.	21	299	11	555	27	682	23	586
zelenina ostatní	1 971	44 855	2 121	63 870	2 829	77 812	2 662	67 655
zeleninové směsi	11 198	346 355	6 546	177 274	4 370	95 122	6 280	105 376

Pramen: Statistika zahraničního obchodu
Poznámka: * údaje za období od 1. 1. – 30. 9. 2009

Vývoz zeleniny prozatímně konzervované SO_2 nebo sířenou vodou, nevhodné v tomto stavu k požívání (skup. 0711)

Druh zeleniny	2006		2007		2008		2009*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM	**142**	**1 986**	**6**	**237**	**0,2**	**22**	**0,4**	**27**
Okurky salátové a nakládačky	0	0	0	0	0	0	-	-
Zelenina ostatní	142	1 967	6	217	0	0	0,3	17

Pramen: Statistika zahraničního obchodu
Poznámka: * údaje za období od 1. 1. – 30. 9. 2009

Vývoz sušené zeleniny z ČR (skup. 0712)

Druh zeleniny	2006		2007		2008		2009*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM	**1 185**	**62 593**	**1 273**	**62 822**	**805**	**36 308**	**435**	**26 953**
Z toho: cibule	65	4 072	129	7 494	87	4 572	79	4 763
mrkev	9	688	11	498	65	1 783	70	1 833
rajčata	15	527	4	362	2	246	1	174
zelenina ost. včetně směsí	950	56 534	866	52 598	579	28 778	283	20 080

Pramen: Statistika zahraničního obchodu
Poznámka: * údaje za období od 1. 1. – 30. 9. 2009

Vývoz zeleniny konzervované v octě nebo v kyselině octové z ČR (skup. 2001)

Druh zeleniny	2006		2007		2008		2009*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM	**7 065**	**122 991**	**8 423**	**180 754**	**9 330**	**202 711**	**6 416**	**151 820**
Z toho: cibule	119	2 536	168	3 350	položka zrušena	položka zrušena	položka zrušena	položka zrušena
kukuřice cukrová	89	2 702	67	2 280	32	1 176	53	1 882
okurky nakládačky	3 690	55 920	2 541	67 334	3 659	85 730	3 033	62 146
paprika, ne lusky	363	9 842	408	10 995	530	14 482	237	10 317
paprika sladká	710	13 856	1 129	25 558	1 305	30 007	928	24 701
zelenina ost.	2 803	51 991	3 884	66 932	3 791	70 893	2 166	52 773

Pramen: Statistika zahraničního obchodu
Poznámka: * údaje za období od 1. 1. – 30. 9. 2009

Vývoz ostatních výrobků ze zeleniny

D ruh výrobku	2006		2007		2008		2009*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
Rajčata konzervovaná ne v octě (skup. 2002)	3 699	66 944	4 112	74 288	5 192	123 009	4 904	130 287
Šťáva z rajských jablek (skup. 2009 50)	190	1 365	130	1 020	131	1 142	98	943
Kečupy a jiné omáčky z rajčat (skup. 2103 20)	12 509	259 817	13 867	307 366	16 343	341 262	12 172	266 154
Kukuřice konzervovaná, ne v alkoholu,neslazená (pol. 2008 9985)	539	30 302	1 118	54 647	2 224	102 616	2 208	102 121

Pramen: Statistika zahraničního obchodu
Poznámka: * údaje za období od 1. 1. – 30. 9. 2009

Vývoz zeleniny konzervované jinak než v octě nebo v kyselině octové, nezmrazené z ČR (skup. 2005)

Druh zeleniny	2006		2007		2008		2009*	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM	**3 746**	**77 409**	**4 509**	**99 121**	**4 851**	**105 942**	**3 253**	**75 714**
Z toho: zelenina homogeniz.	275	11 146	350	12 577	375	15 060	181	7 359
zelí kysané	1 059	15 211	1 128	16 249	1 037	15 875	673	10 281
hrách	899	15 133	873	14 506	489	8 045	311	5 701
fazole vyloupané	403	8 141	652	14 770	867	18 818	631	13 563
fazole ostatní	89	2 459	121	2 887	97	2 120	89	2 035
kukuřice cukrová	122	3 574	187	5 387	160	4 524	106	3 281
zeleninové směsi	385	8 894	467	13 406	361	13 096	456	13 369
ostatní zelenina	458	10 656	617	14 251	875	20 695	620	14 778

Pramen: Statistika zahraničního obchodu
Poznámka: * údaje za období od 1. 1. – 30. 9. 2009

Příloha č. 2 - Přehledy zahraničního obchodu ČR se žampióny podle zemí

ROK 2005

Země	DOVOZ		Země	VÝVOZ	
	tuny	tis. Kč		tuny	tis. Kč
Čerstvé žampióny					
Polsko	2 511,8	75 583,7	Rusko	648,9	13 277,1
Rakousko	316,8	2 451,6	Nizozemsko	571,5	33 719,6
Slovensko	173,5	8 539,7	Slovensko	127,8	6 230,3
Zmrazené žampióny					
Polsko	267,6	7 861,6	Slovensko	28,8	977,3
Čína	173,5	3 481,9	Maďarsko	6,9	274,5
Nizozemsko	55,6	2 062,7	Chorvatsko	3,1	151,5
Konzervované žampióny					
Čína	2 295,4	50 565,7	Slovensko	853,5	21 604,6
Nizozemsko	757,9	20 837,4	Německo	333,6	10 781,2
Slovensko	235,7	5 028,6	Maďarsko	22,1	641,8
Itálie	92,9	4 098,3	Slovinsko	13,1	357,2

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

ROK 2006

Země	DOVOZ		Země	VÝVOZ	
	tuny	tis. Kč		tuny	tis. Kč
Čerstvé žampióny					
Polsko	2 703,4	94 819,0	Rusko	693,9	13 710,8
Slovensko	144,1	6 913,9	Nizozemsko	320,1	18 150,9
Nizozemsko	13,6	799,9	Slovensko	271,5	13 358,9
Zmrazené žampióny					
Nizozemsko	428,7	10 275,0	Slovensko	22,8	854,9
Polsko	224,3	6 751,6	Španělsko	20,8	702,9
Belgie	44,1	1 422,7	Maďarsko	19,9	733,1
Konzervované žampióny					
Čína	1 278,2	46 326,7	Slovensko	1 098,2	32 333,7
Nizozemsko	1 333,3	39 191,8	Rumunsko	63,1	2 110,0
Slovensko	319,9	7 792,7	Slovinsko	11,0	569,1
Belgie	16,7	546,3	Litva	4,1	111,1

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

ROK 2007

Země	DOVOZ		Země	VÝVOZ	
	tuny	tis. Kč		tuny	tis. Kč
Čerstvé žampióny					
Polsko	2 286,6	75 864,3	Německo	450,6	26 373,3
Slovensko	217,6	12 258,0	Slovensko	353,1	18 157,9
Německo	164,5	589,1	Polsko	290,3	11 747,6
Zmrazené žampióny					
Nizozemsko	383,7	8 577,1	Bulharsko	37,2	1 070,9
Polsko	250,0	7 324,5	Slovensko	28,0	1 048,7
Belgie	74,5	2 159,4	Francie	20,8	701,2
Konzervované žampióny					
Čína	1 804,4	84 847,0	Slovensko	1 236,8	47 738,8
Nizozemsko	1 349,6	54 384,1	Rumunsko	262,2	12 873,8
Německo	667,8	976,5	Španělsko	43,8	1 601,2
Francie	206,6	12 464,4	Polsko	16,2	1 092,3

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

ROK 2008

Země	DOVOZ		Země	VÝVOZ	
	tuny	tis. Kč		tuny	tis. Kč
Čerstvé žampióny					
Polsko	2 358,7	83 765,7	Německo	515,1	30 519,4
Slovensko	242,7	14 871,0	Slovensko	311,4	17 115,2
Itálie	6,2	321,5	Polsko	124,0	4 173,3
Zmrazené žampióny					
Nizozemsko	455,7	9 767,0	Bulharsko	56,7	1 727,4
Polsko	147,4	4 327,9	Slovensko	18,6	747,1
Belgie	97,0	2 658,1	Rumunsko	11,8	421,8
Konzervované žampióny					
Čína	1 403,5	50 242,9	Slovensko	1 526,7	46 962,6
Nizozemsko	982,2	28 698,4	Rumunsko	173,5	7 723,2
Nizozemské Antily	171,1	2 463,9	Maďarsko	95,6	2 870,9
Polsko	56,6	1 109,0	Slovinsko	22,3	1 470,4
Slovensko	20,1	573,4	Rusko	13,4	277,5

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Příloha č. 3 – Porovnání finančního vyjádření produkce zeleniny v ČR

Druh zeleniny	2005			2006			2007			2008			2008/07
	Kč/t	tuny	mil. Kč	Kč/t	tuny	mil. Kč	Kč/t	tuny	mil. Kč	Kč/t	tuny	mil. Kč	v %
Brokolice	18 340	594	10,89	21 750	684	14,88	nesled.	360	nesled.	nesled.	504	nesled.	nesled.
Celer	10 010	7 700	77,08	10 720	8 118	87,02	9 400	9 672	90,92	5 160	10 137	52,31	-42
Cibule	3 500	48 750	170,63	6 610	39 567	261,54	7 688	35 800	275,23	5 307	43 120	228,84	-17
Česnek	44 000	1 056	46,46	29 000	1 040	30,16	53 622	1 120	60,05	66 183	560	37,06	-38
Fazolové lusky	nesled.	180	nesled.	nesled.	1 456	nesled.	nesled.	720	nesled.	nesled.	1 408	nesled.	nesled.
Hrách konzumní	26 130	2 496	65,22	27 000	3 276	88,45	nesled.	2 688	nesled.	6 929	5 640	39,08	nesled.
Chřest	nesled.	1 050	nesled.	nesled.	1 085	nesled.	nesled.	1 050	nesled.	nesled.	1 134	nesled.	nesled.
Kapusta hlávková	6 590	3 719	24,51	6 000	4 150	24,90	7 028	3 160	22,21	6 379	4 060	25,90	+17
Kedlubny	14 567	6 972	101,56	15 533	5 264	81,77	14 483	4 816	69,75	24 000	6 100	146,40	+110
Kukuřice cukrová	nesled.	10 700	nesled.	nesled.	11 280	nesled.	nesled.	12 600	nesled.	nesled.	9 500	nesled.	nesled.
Květák	11 090	7 908	87,70	10 680	6 876	73,44	12 094	5 940	71,84	11 171	7 000	78,20	+9
Mrkev	6 220	28 957	180,11	6 640	29 164	193,65	6 515	34 224	222,97	6 107	31 900	194,81	-13
Okurky nakládačky	12 970	5 130	66,54	10 670	7 650	81,63	13 000	12 300	159,90	13 400	9 240	123,82	-23
Okurky salátové – polní	7 470	5 670	42,35	7 840	4 840	37,95	19 723	7 030	138,65	19 203	8 400	161,31	+16
Paprika zeleninová – polní	22 500	5 758	129,56	27 900	5 299	147,84	17 067	5 184	88,47	18 291	9 100	166,45	+88
Pastinák	9 900	2 750	27,23	11 450	1 875	21,47	nesled.	1 600	nesled.	9 370	1 900	17,80	-5
Petržel	13 230	6 812	90,12	15 090	6 630	100,05	13 503	7 020	94,79	14 351	5 760	82,66	-13
Pór	12 660	1 650	20,89	11 400	1 617	18,43	12 936	1 765	22,83	12 026	834	10,03	-56
Rajčata – polní	14 000	7 236	101,30	12 860	15 354	197,45	19 986	19 432	388,37	18 597	23 220	431,82	+11
Ředkvička	7 560	5 115	38,67	8 620	4 800	41,38	26 966	5 340	144,00	26 996	6 135	165,62	+15
Řepa salátová	5 100	900	4,59	5 120	1 410	7,22	nesled.	1 470	nesled.	nesled.	3 680	nesled.	nesled.
Saláty (i barevné)	6 180	5 432	33,57	6 870	6 132	42,13	27 293	6 946	189,58	23 498	8 450	198,56	+5
Špenát	nesled.	1 792	nesled.	nesled.	2 466	nesled.	2 451	1 620	3,97	2 450	3 822	9,36	+136
Zelí hlávkové	5 555	55 650	309,14	5 965	54 260	323,66	5 396	54 648	294,88	3 894	54 700	213,00	-28
Zelí pekingské	10 770	5 325	57,35	8 940	4 971	44,44	nesled.	4 956	nesled.	nesled.	7 175	nesled.	nesled.
Zelenina ostatní	nesled.	4 067	nesled.	nesled.	9 468	nesled.	nesled.	8 514	nesled.	nesled.	2 977	nesled.	nesled.
CELKEM	**-**	**233 369**	**1 685,46**	**-**	**238 732**	**1 919,44**	**-**	**249 975**	**2 338,41**	**-**	**266 456**	**2 383,03**	**+2**

Pramen: ZUČM na základě vlastního šetření a propočtů

Příloha č. 4 – Důležité kontakty

Český statistický úřad
Na padesátém 81
100 82 Praha 10 – Strašnice
telefon: 274 051 111 (ústředna)
http://www.czso.cz

Generální ředitelství cel
Budějovická 7
140 96 Praha 4
telefon: 261 331 111
http://www.cs.mfcr.cz

Ministerstvo zemědělství ČR
Těšnov 17
117 05 Praha 1
telefon: 221 811 111
http://www.mze.cz

Zelinářská unie Čech a Moravy, o.s.
Krapkova 3
779 00 Olomouc
telefon: 585 413 619
http://zelinarska-unie.cz

Státní zemědělská a potravinářská inspekce ústřední inspektorát (SZPI)
Květná 15
603 00 Brno
telefon: 543 540 111
http://www.szpi.gov.cz

Státní zemědělský intervenční fond
Ve Smečkách 33
110 00 Praha 1
telefon: 222 871 556
http://www.szif.cz

Státní rostlinolékařská správa
Těšnov 17
117 05 Praha 1
telefon: 221 812 686
http://www.srs.cz

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
Hroznová 2
656 06 Brno
telefon: 543 548 111
http://www.ukzuz.cz

Ústav zemědělské ekonomiky a informací
Mánesova 75
120 56 Praha 2
tel.: 222 000 111
http://www.uzei.cz